

For kystens verdier

Årsberetning 2018

5

Kjære leser!

7

Styrets og kontrollkomitéens medlemmer

9–19

Årsberetning

- s. 9 Virksomhetens art
- s. 9 Formål
- s. 9 Fortsatt drift
- s. 9 Nøkkeltall
- s. 10 Styrets aktiviteter
- s. 10 Omsetning
- s. 13 Økonomi
- s. 15 Datterselskaper
- s. 16 Arbeidsmiljø
- s. 16 Ytre miljø
- s. 16 Godtgjørelser og honorarer
- s. 17 Utsikter 2019
- s. 17 Etter 13 uker i 2019

21–39

Regnskap 2018

- s. 21 Resultatregnskap pr. 31. desember 2018
- s. 22 Balanse pr. 31. desember 2018
- s. 23 Kontantstrømpoppstilling
- s. 24 Noter
- s. 36 Revisors beretning
- s. 39 Kontrollkomitéens årsmelding

41–79

Virksomhetsrapport

- s. 41 Hovedtall for omsetning
- s. 43 Kvantums- og verdiutvikling
- s. 43 Omsetningsformer
- s. 45 Utenlandske landinger
- s. 47 Omsetning av ombordfrys fisk landet ved nøytrale fryselaagre
- s. 48 Kjøpere og aktivitet
- s. 49 Sjømateksport fra Norge
- s. 50 Omsetning av viktige arter/produkter
- s. 73 Kontrollordninger
- s. 74 Styrets markedsmidler
- s. 75 Økonomi
- s. 78 Europakontoret
- s. 78 Informasjonsvirksomhet
- s. 78 Informasjonsteknologi
- s. 78 Råfisklagskortet
- s. 79 Valg og oppnevninger til tillitsverv

80–82

Årsmøtet 2018

84–86

Statistikk

87

Representanter fra Norges Råfisklag

i styrer, råd og utvalg med tilknytning til fiskerinæringa pr. 31.12.2018

87

Organisasjonskart

Fire administrerende på 80 år

Den første administrerende direktør i Norges Råfisklag var Johannes Overå. Han styrte skuta i 25 år fra 1938 og ut 1963. Han ble etterfulgt av Knut Hoem som satt i 23 år fram til han døde i 1987. Da er det trukket fra ett år, hvor soussjef Gunnar Hansen fra 1971 til 1972 rykket opp og fungerte på topp mens Hoem satt som fiskeriminister i Regjeringen. Kjell Hastad tok over etter Hoem og var administrerende i vel 11 år fram til 1999. Han ble etterfulgt av Trygve Myrvang som satt i nesten 20 år fram til høsten 2018. Det har vært stabilitet på toppen i Råfisklaget gjennom 80 år.

Fra august 2018 tok Svein Ove Haugland over som Råfisklagets nye toppsjef.

Johannes Overå

Knut Hoem

Kjell Hastad

Trygve Myrvang

Svein Ove Haugland

Kjære leser!

Styreleder Johnny Caspersen

Adm. direktør Svein Ove Haugland

Fiskeriene i Råfisklagets distrikt har vært gjennom en eventyrlig epoke. Årene fra og med 2014 til og med 2018 er hver for seg tidenes beste år når det gjelder omsetningsverdi for den norske fiskeflåten i disse fiskeriene. Beretningsåret ble med dette det femte "all-time-high" året på rad. Selv om det nok har vært tilsvarende gode perioder tidligere i fiskerihistorien, må det være lov å hevde at de siste årene med unntak for noen arter, har vært fantastiske for fiskeriene i nord.

Den totale omsetningsverdien endte i 2018 på 12,7 milliarder kroner fordelt med 10,5 milliarder kroner på den norske fiskeflåten og 2,2 milliarder kroner på den utenlandske flåten.

Det er flere drivkrefter i den positive verdiutviklingen i Råfisklagets fiskerier. Det grunnleggende er selvsagt at vi har og har hatt en meget god kvotesituasjon med høye kvoter av alle de viktigste fiskeslagene. Selv om vi har hatt en forutsagt reduksjon av torskekvota, er vi fortsatt på et historisk sett høyt nivå også for dette aller viktigste fiskeslaget. God ressursforvaltning og sterke fiskebestander er avgjørende for aktiviteten langs kysten.

I tillegg har markeds- og valutasisuasjonen vært meget god i denne perioden. Situasjonen med en vedvarende svak norsk krone er meget gunstig for alle eksportnæringene, og vi må håpe at dette vedvarer. Den generelle markeds- og tilførselssituasjonen samt at stadig flere oppdager de positive helsemessige effektene av fisk, har også trukket til fordel for vår næring. Man kan trygt slå fast at situasjonen de siste årene har vært preget av betydelig medvind! I tillegg utviklet rekefisket

i Barentshavet seg meget positivt i 2018, noe som bidro i stor grad til de rekordhøye verdiene.

For fiskeindustrien har nok totalbildet vært noe mer sammensatt enn det vi ser for fiskerne. Det er neppe tvil om at den positive utviklingen etter 2013 har bidratt til å øke kapasiteten i fiskeindustrien: Alle kan og skal kjøpe mer råstoff enn før, og i tillegg har det kommet inn nye aktører. Når dette skjer samtidig med at torskekvota reduseres, er det klart at det blir en meget tøff konkurranse om råstoffet. Dette er gunstig for fiskerne på kort sikt, men på lang sikt er vi avhengige av at alle ledd i verdikjeden tjener penger. Vi ser også konturene av en økt konsentrasjon i landindustrien som følge av at konsern kjøper opp mindre selskap og anlegg. Dette vil påvirke råvaremarkedet for fiskerne over tid og det er nødvendig å følge denne utviklingen nøye.

Men enn så lenge skal vi nyte den positive utviklingen næringa vår har vært gjennom de siste årene. Kystsamfunnene preges av liv, røre og optimisme og flåten fornyes i stadig økende grad. Vi ser at ungdommen trekkes til næringa og gjennomsnittsalderen til fiskerne går ned. Dette er utviklingstrekk vi må verdsette, selv om vi vet at det alltid vil komme tilbakeslag i en næring som lever i takt med svingningene både i naturen og i markedene.

Vi håper Råfisklagets årsberetning vil være interessant lesning for alle med hjertet i fiskerinæringa. Her er det både detaljert nerdestoff og makrobetraktninger for de som vil ha et overblikk.

God lesning!

Johnny Caspersen
Styreleder

Svein Ove Haugland
Adm. direktør

Foto: Johan Wildhagen, Norwegian Seafood Council.

Styrets og kontrollkomitéens medlemmer

Sammensetning i beretningsåret 1. januar til 31. desember 2018:

Styret

Styreleder: Johnny Caspersen, Tromsø
Nestleder: Kjell Bjørnar Bakken, Bodø

Representanter fra Fiskarlaget Nord:

Hans Petter Rasmussen, Rypefjord

1. vara *Jacob West, Hammerfest*
2. vara *Torbjørn Mathisen, Havøysund*

Jimmy Tøllefsen, Husøy

1. vara *Kurt Ludvigsen, Sommarøy (fra 31.5.)*
Svein Roger Karlsen, Arnøyhamn (til 31.5.)
2. vara *Valgt representant (fra 31.5.) inhabil*
Tommy Nilsen, Senjahopen (til 31.5.)

Representanter fra Nordland Fylkes Fiskarlag:

Holger Pedersen, Henningsvær

1. vara *Børge Iversen, Ballstad*
2. vara *Andrè Reinholdtsen, Myre*

Kjell Bjørnar Bakken, Bodø

1. vara *Rolf Guttorm Kristoffersen, Myre*
2. vara *Einar Helge Meløysund, Engavågen*

Representant fra Fiskarlaget Midt-Norge:

Egil Berge, Mausund

1. vara *Trond Iversen, Dyrvik*
2. vara *Remi Hatland, Rørvik*

Representant fra Møre og Romsdal Fiskarlag:

John Bjørnholm, Aure

1. vara *Lars Erik Hopmark, Smøla*
2. vara *Lars Kåre Kvila, Averøy (fra 31.5.)*
Helge Aukan, Aure (til 31.5.)

Representant fra Norsk Sjømannsforbund:

Erlend Hanssen, Stokmarknes

1. vara *Andrew Pettersen, Ånstad*
2. vara *Kjell-Otto Knoph, Rypefjord*

Representant fra Fiskebåt:

Johnny Caspersen, Tromsø

1. vara *Jan Roger Lerbukt, Tromsø*
2. vara *Knut R. Holmøy, Sortland*

Representant fra Norges Kystfiskarlag:

Paul O. Jensen, Kvaløya

1. vara *Kjell Olav Halland, Napp*
2. vara *Jens Stensen, Vardø*

Ansattes representant:

Einar Mortensen, Tromsø (f.o.m. august)

Charles A. Aas, Tromsø (t.o.m. juli)

- Vara: *Kristoffer Kilvær, Tromsø (f.o.m. august)*
Tommy R. Sivertsen, Svolvær (t.o.m. juli)

Arbeidsutvalget

Faste medlemmer, oppnevnt av styret:

Johnny Caspersen – leder

Kjell Bjørnar Bakken – nestleder

Hans Petter Rasmussen – medlem

1. vara *Paul O. Jensen*
2. vara *Erlend Hanssen*

Utvidet arbeidsutvalg ved hovedprisdrøftelser, oppnevnt av styret:

Paul O. Jensen

1. vara *Erlend Hanssen*
2. vara *John Bjørnholm*

Kontrollkomité

Leder: *Geir Roger Benonisen*

Henrik Henriksen, Botnhamn

1. vara *Svenn Magnus Olsen, Helligvær*
2. vara *Roy Iver Isaksen, Kvænangen*

Geir Roger Benonisen, Sørvågen

1. vara *Stig Atle Sivertsen, Landegode*
2. vara *Oddbjørn Valter Larsen, Myre*

Ole Morten Fjukstad, Rørvik

1. vara *Bjørn Morvik, Dolmøy*
2. vara *Arve Flø, Aure*

Statens kontrollør:

Ida Pollan Thowsen, Oslo

Foto: Biletskiy Evgeniy / iStockphoto

Årsberetning

Virksomhetens art

Norges Råfisklag SA er fiskernes salgsorganisasjon som i medhold av Lov om førstehandsomsetning av viltlevende marine ressursar (fiskesalgslagsloven) og med geografisk virkeområde fra og med Finnmark til og med Nordmøre, organiserer førstehandsomsetningen av viltlevende marine ressurser og tilhørende genetisk materiale som fastsatt i havressursloven. De viktigste ressursene er hvitfisk, skalldyr, bløtdyr og småkval. Norges Råfisklag ble etablert i 1938 og er organisert som et samvirkeforetak. Foretakets eiere er Norges Fiskarlags regionale fiskarlag i salgslagets område, Fiskebåt, Norsk Sjømannsforbund og Norges Kystfiskarlag. Norges Råfisklag er lokalisert med hovedkontor i Tromsø og med regionkontorer i Svolvær og Kristiansund.

Formål

Ved organisert førstehandsomsetning av råfisk og viltlevende marine ressurser skal Norges Råfisklag gjennom sine tjenester sikre fiskernes inntekter og bidra til en bærekraftig og lønnsom verdiskaping i norsk fiskerinæring.

Fortsatt drift

Årsoppgjøret er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Til grunn for antagelsen ligger budsjett for år 2019 samt strategiplan for årene framover. Konsernet er i en sunn økonomisk og finansiell stilling.

Nøkkeltall

Omsatt fangst 2018: 1.162.000 tonn rund vekt
(2017: 1.105.000 tonn rund vekt)
Omsetningsverdi 2018: 12.748 millioner kroner
(2017: 11.392 millioner kroner)

Tabell 1: Nøkkeltall fra regnskapet 2018 sammenlignet med 2017 (millioner kroner)

Konsern			Norges Råfisklag	
2017	2018		2018	2017
127	165	Driftsinntekter	126	115
26	50	Driftsresultat	33	28
43	0	Finansresultat	16	44
57	37	Årsresultat	36	60

Konsernet består av morselskapet Norges Råfisklag SA og eiendomsselskapene Fiskernes Hus AS, Kystens Hus AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Stortorget 2 Tromsø AS, Sjøgata 39 Tromsø AS, Fiskergata 22 Svolvær AS, Stortorget 1 AS samt investeringsselskapet Marininvest AS.

Styrets aktiviteter

I beretningsåret ble det avholdt seks styremøter, herav ett telefonmøte. Det ble behandlet 75 saker. Styremøtene ble avvirket på følgende steder og dager:

Tromsø	19. februar
Tromsø	11. april
Tromsø	28. mai (i forkant av årsmøtet)
Tromsø	31. mai (i etterkant av årsmøtet)
Tromsø	15. oktober
Tromsø	12. og 13. desember

Styrets møte i oktober var i kombinasjon med tur til Vest-Finnmark med blant annet bedriftsbesøk og møter med lokale fiskarlagsledere i kommunene Måsøy og Nordkapp.

Arbeidsutvalget (AU) har i beretningsåret avholdt fem møter og behandlet totalt 24 saker.

Omsetning

Årets omsetning

Den gode markedssituasjonen sammen med en meget gunstig valutasisituasjon med en svak norsk krone, har medført god flyt i førstehåndsomsetningen i Råfisklagets distrikt.

2018 ble dermed et rekordår for fiskerne som omsetter sine fangster innenfor Norges Råfisklags omsetningsordninger. Samlet omsetningsverdi endte på 12.748 millioner kroner mot 11.392 millioner kroner året før. Dette er tidens høyeste omsetningsverdi i Råfisklaget både i løpende kroner og i realverdi. Økningen fra 2017 er på 1.356 millioner kroner, noe som tilsvarer en økning på 12 %. Oppgangen kom som en følge av økte landinger av reker både fra den norske og den utenlandske flåten samt økte landinger av sei og enkelte andre fiskeslag fra den norske flåten. Samtidig sørget prisoppgangen på torsk og hyse for at totalverdien for torsk økte og verdien for hyse ble opprettholdt, på tross av at kvotene for disse fiskeslagene ble redusert.

Verdien av landingene fra den norske flåten endte på 10.553 millioner kroner mot 9.524 millioner kroner året før. Dette gir en verdiøkning på 11 %. Dermed ble 2018 det femte året på rad med tidens høyeste omsetningsverdi for den norske fiskeflåten innenfor Råfisklagets fiskerier.

Den utenlandske flåten landet produkter til en samlet verdi på 2.195 millioner kroner mot 1.868 millioner kroner året før. Oppgangen ble dermed på 18 % og kom hovedsakelig som resultat av økte landinger av reker og torsk til gode priser.

Torsken er det klart viktigste fiskeslaget i Råfisklagets distrikt. Totalt 436.700 tonn torsk ble landet i 2018 hvorav 108.300 tonn ble landet av utenlandske fartøy. Dette representerer en nedgang i kvantum på 7 % fra året før. Førstehåndsverdien av torsk var 7.589 millioner kroner hvorav 1.459 millioner kroner kom fra utenlandske fartøy.

Tilsvarende verditall var i 2017 henholdsvis 7.266 millioner og 1.252 millioner kroner. Dette gir en verdioppgang på 4 % for torsken, hovedsakelig på grunn av en betydelig prisoppgang og litt økning i de utenlandske landinger av torsk. Torsken står med dette for 60 % av total omsetningsverdi i Råfisklagets omsetning i 2018 mot 64 % i 2017.

Hyselandingene endte på totalt 96.700 tonn hvorav 24.200 tonn ble landet av utenlandske fartøy. Totalkvantummet gikk dermed ned med 21.000 tonn fra 2017, noe som tilsvarer en nedgang på 18 %. Den samlede førstehåndsverdien av hyse var på 1.279 millioner kroner. Dette er en nedgang på 34 millioner kroner fra året før og nedgangen ble dermed på 3 %, noe som illustrerer at prisoppgangen spesielt på fryst hyse langt på vei kompenserte verdimesig for en større kvantumsnedgang. Hysa sto for 10 % av totalverdien i Råfisklagets omsetning. Tilsvarende andel var 12 % i 2017.

Seikvantummet endte på 129.000 tonn i 2018 mot 105.500 tonn i 2017. Av dette ble 9.000 tonn landet av utenlandske fartøy. Vi fikk dermed en kvantumsøkning på 23.500 tonn, noe som tilsvarer en økning på 22 %. Førstehåndsverdien av seilandingene endte på 807 millioner kroner hvorav 50 millioner var verdien av seilandinger fra utenlandske fartøy. Totalverdien økte med 101 millioner kroner, noe som tilsvarer en økning på 14 %. Verdiøkningen har med andre ord vært betydelig lavere enn kvantumsøkningen, noe som følger av en tydelig prisnedgang på sei.

Rekelandingene har tatt seg betydelig opp i beretningsåret som følge av gode priser og godt fiske for den havgående flåten i Barentshavet. Det ble landet 35.640 tonn reker hvorav 13.800 tonn kom fra utenlandske fartøy. Med en kvantumsøkning på 18.900 tonn fikk vi mer enn fordoblet rekelandingene fra året før. Førstehåndsverdien økte fra 436 millioner kroner i 2017 til 1.101 millioner kroner i 2018. Dette gir en oppgang på 153 % i førstehåndsverdi!

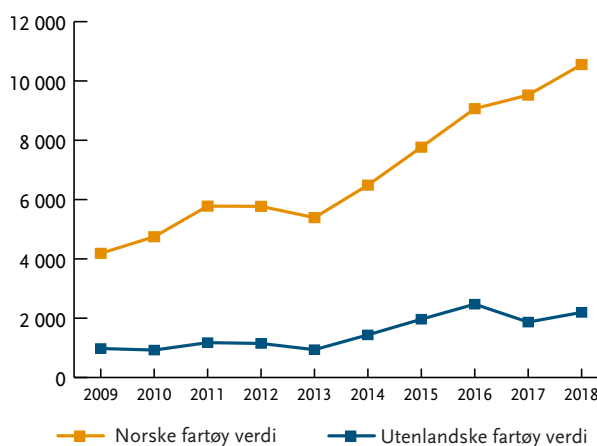

Diagram 1: Total omsetningsverdi for norske og utenlandske fiskefartøy 2009–2018 (millioner kroner). Verditalle er i løpende millioner kroner. Tallene er ikke korrigert for inflasjon.

Prisutvikling

Beretningsåret ble preget av en positiv prisutvikling for torsk, hyse og reker mens seiprisen fortsatte fallet godt inn i året.

De følgende prissammenligningene bygger på prisen (kr pr. kg) for sløyd og hodekappet fisk omregnet fra alle størrelser og råvare-tilstander (rund, sløyd med hode, sløyd uten hode). Prisene er beregnet ut fra gjennomsnittet for alle landinger fra den norske fiskeflåten. Det vil kunne være marginale avvik i snittprisene som rapporteres i forhold til tidligere årsberetninger.

For torsken fortsatte den meget sterke prisoppgangen som har vart i hele perioden etter 2013-sesongen. I 2018 endte snittprisen for all fersk torsk på kr 25,69 mot kr 22,87 året før. Dette ga en prisoppgang på fersk torsk på 12 % fra 2017 til 2018. For ombordfryst torsk endte snittprisen i 2018 på kr 33,53 mot kr 28,83 året før. Prisoppgangen ble med dette på 16 %. Fra bunnivået i 2013 da fersk torsk ble betalt med i gjennomsnitt kr 11,10 har prisen steget 131 %!

På samme måte som i 2017 har snittprisen både for fersk og for fryst hyse gått opp i 2018. Den ferske hysa ble betalt med kr 13,89 (omregnet til sløyd og hodekappet vekt) mot kr 12,13 året før, det vil si en prisoppgang på ca 15 %. Prisutviklingen for fersk hyse har vært positiv gjennom hele beretningsåret.

Den fryste hysa har hatt en positiv prisutvikling fra andre halvår av 2016 og i 2018 har prisutviklingen vært meget sterk. For året sett under ett endte snittprisen for fryst hyse på kr 26,51 mot kr 20,94 året før. Dette gir en prisoppgang på hele 27 % samlet sett for all fryst hyse fra autoline- og trålflåten. I 2017 var prisoppgangen på 23 %, så ombordfryst hyse har de siste årene hatt en meget sterk prisoppgang.

Seien har hatt en fallende priskurve fra midten av 2016 og gjennom hele beretningsåret. For all fersk sei sett under ett, endte snittprisen på kr 7,17 mot kr 7,94 året før. Prisnedgangen ble med det på 10 %. I 2017 var prisnedgangen på 20 %. For den fryste seien fikk vi et prisfall på 4 % fra kr 12,15 i 2017 til kr 11,61 i 2018. I 2017 var prisnedgangen på 19 %. Økte kvoter i nord og i Nordsjøen

samt utfordringer i markedet for ryggbeinsei, antas å være hovedårsaken til at førstehandsprisene på sei har falt i perioden 2016 til 2018. En marginal økning i prisen på fryst sei høsten 2018 sammen med noe økt interesse for notsei i andre del av beretningsåret, kan indikere at man har sett en foreløpig bunn i seiprisen.

I 2018 ble gjennomsnittsprisen på reker til pilling kr 29,63 pr. kg for norske fartøy mot kr 22,86 pr. kg året før. Det ga en prisoppgang på kr 6,77 pr. kg noe som tilsvarer 30 %. Kvantumet økte fra 5,605 tonn i 2017 til hele 20,708 tonn i 2018.

Gjennomsnittsprisen for kokte skallreker til konsum økte fra kr 79,45 pr. kg i 2017 til kr 89,26 pr. kg i 2017. Det gir en prisoppgang på kr 9,81 tilsvarende 12 %. Kvantumet økte fra 486 tonn i 2017 til 582 tonn i 2018.

Dynamiske minstepriser for torsk, hyse, sei og kongekrabbe

I 2016 ble det etablert ordninger med dynamisk minstepris for torsk og kongekrabbe, og i 2017 fikk vi på plass en modell med dynamisk minstepris for sei.

Det har i beretningsåret vært jobbet med en modell for dynamisk minstepris for hyse. Blant andre har Nofima bidratt i dette arbeidet. En utfordring med hysemodellen er at markedet for fryst og fersk hyse ikke har den samme tette knytningen som det vi finner for torsk og for sei. Modellen for dynamisk minstepris for hyse tar derfor utgangspunkt i snittpris betalt for snørefanget hyse og snittpris betalt for hyse fanget med snurrevad samt eksportprisen for fersk hyse.

I motsetning til modellene for dynamisk minstepris for torsk og kongekrabbe, som har fungert i en periode med oppadgående marked, har seimodellen blitt prøvd ut i en periode med fallende marked. På grunn av betydelig usikkerhet i markedet, var det våren 2018 nødvendig å etablere en egen fast minstepris for den minste notfangede seien. Minsteprisen ble fastsatt til kr 3,30 for rund sei under 1,6 kg og denne minsteprisen ble stående fast til 31. oktober. Notfisket kom i gang og i løpet av sommeren økte etterspørselen etter notsei. Det er styrets oppfatning at modellene for dynamisk minstepris så langt har fungert hensiktsmessig. Etter at vi fikk dynamiske minstepriser

Tabell 2: Utvikling i faktisk betalte priser* for hovedvaregruppen fisk og for reker, kongekrabbe, snøkrabbe, taskekrabbe, småkval og restråstoff fra norske og utenlandske fiskefartøy 2009–2018 (kroner pr. kg)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fisk (alle arter)	9,00	8,39	9,44	9,10	8,07	9,19	11,34	12,53	13,38	14,50
Reker	12,77	14,23	15,40	17,77	19,24	22,50	25,94	30,41	28,19	26,08
(alle kategorier)	14,23	15,40	17,77	19,24	22,50	25,94	30,41	28,19	26,08	30,90
Kongekrabbe	25,34	46,29	86,03	82,25	61,49	78,87	85,79	125,88	149,58	169,19
Snøkrabbe					13,52	26,00	26,22	30,56	49,38	58,51
Taskekrabbe	7,51	7,60	8,26	8,85	9,26	9,97	10,46	10,48	10,71	11,09
Småkval	32,30	32,17	31,99	34,04	33,54	33,87	34,21	34,74	35,18	34,64
Restråstoff, eksklusive rognkjeksrogn	6,99	6,03	5,20	4,75	4,57	3,71	3,33	4,20	3,61	4,03

*) Prisene er oppgitt i kroner pr. kg rund vekt for fisk, reker og krabbe og for levert vekt av småkval og restråstoff.

også for hysa, er 84 % av Råfisklagets omsetningsverdi knyttet til arter som har dynamisk minstepris eller ingen minstepris, slik som for frysede råreker.

Det vises ellers til tabell 2 og utviklingen i faktisk betalte priser for norske og utenlandske fangster fordelt på hovedvaregruppen fisk og for reker, kongekrabbe, snøkrabbe, taskekrabbe, småkval og restråstoff. Prisene er oppgitt pr. kg rund vekt for fisk, reker og krabbe og for levert vekt av småkval og restråstoff. Tabellen viser gjennomsnittstall og gir indikasjon på en utvikling. Tabellen tar ikke høyde for kvantumsforskyvninger mellom fiske­slag i en gruppe, endringer i størrelsessammensetning eller endringer i kvalitet.

Råfisklagets omsetningsordninger

Råfisklaget praktiserer flere forskjellige omsetningstjenester for fiskeflåten. Innenfor et etablert regelverk og avhengig av hvilke produkter som skal selges, kan fiskerne velge blant de tilbudte omsetningsordningene. Som basis for omsetningsordningene ligger et minsteprissystem som definerer laveste pris for god vare, samt et tilhørende regelverk for hvordan førstehåndsomsetningen skal foregå. Regelverket (salgvilkårene) fremgår av Råfisklagets forretningsregler, rundskriv og sirkulærebrev.

De viktigste omsetningsordningene er:

- Frivillige avtaler om leveranser av fisk direkte til fiskekjøpernes mottaksanlegg. Omsetningen foregår innenfor Råfisklagets salgsvilkår herunder prisbestemmelser. Innenfor denne ordningen kan fiskere og kjøpere blant annet inngå mer eller mindre formaliserte leveringsavtaler.
- Frivillig auksjon og kontrakter på ombordfrys­te fisk som mellomlagres på nøytralt fryselager i Råfisklagets distrikt. På auksjonen splittes fangstene opp i markeds­tilpassede auksjonspakker som tilbys interesserte norske kjøpere i og utenfor Råfisklagets distrikt. Disse pakkene kan også selges på kontrakter som inngås direkte mellom rederi og kjøper, men som administreres av Råfisklaget.
- Obligatorisk auksjon av ombordfrysede reker i kombinasjon med forpliktende direkteavtaler mellom fisker og kjøper. Det er ikke minstepris for industrireker. De senere år har leveringsavtaler mellom rederi og kjøper vært helt dominerende omsetningsform for reker.

I tillegg kan fiskerne velge å benytte tjenester som aktiv formidling av fangster til kjøpere med best pris, auksjon av fisk på kjøp, auksjon av låssatt sei eller egenovertakelse. Kval ble i 2018 i hovedsak omsatt innenfor ordningen med leveringsavtaler godkjent av Råfisklaget.

Fiskerne kan også etter søknad til Råfisklaget få tillatelse til å selge fisk og skalldyr direkte til forbruker fra båten (kaisalg).

Omsetning av ombordfrysede produkter som landes ved de nøytrale fryselagrene skjer via NR Auksjon, kontrakter

og egenovertakelse. I 2018 ble det landet 624 fangster og totalt omsatt 205.000 tonn fisk av alle arter. Dette er en kvantumsnedgang på 5,5 % fra 2017. Totalverdien av omsetningen endte på 3.700 millioner kroner, noe som er en oppgang på 5,7 % fra året før. Reduksjon av kvote i 2018 resulterte i færre lossinger og nedgang i totalt losset kvantum. Gode og stigende priser spesielt for torsk og hyse gjennom hele 2018, er forklaringer bak den positive verdiutviklingen for omsetning av ombordfrysede fangster.

Bruken av regulering og dirigering

Fiskesalgs­lagene kan i medhold av fiskesalgs­lagsloven, regulere fisket ut fra avsetningsmessige hensyn (§13) samt dirigere fangster til bestemte kjøpere eller anvendelser når dette er nødvendig for å få en hensiktsmessig gjennomføring av fisket (§14). I beretningsåret ble disse hjemlene ikke benyttet.

Kvalsesongen har i mange år blitt gjennomført med forskjellige former for reguleringstiltak. På grunn av den lave deltakelsen og den generelle utviklingen i næringa, valgte Råfisklaget å gjennomføre årets sesong uten noen bruk av omsetningskvoter eller andre reguleringsmetoder. Det er styrets inntrykk at dette i hovedsak har fungert greit.

Føringstilskudd

Råfisklaget har flere forskjellige ordninger for føringstilskudd. Ordningene finansieres av offentlige midler over statsbudsjettet og ved en viss bruk av egenandeler.

Etter en tilleggsbevilgning i revidert statsbudsjett på 2,8 millioner kroner disponerte Råfisklaget en samlet ramme på 22,9 millioner kroner til føring­ordninger i 2018.

I beretningsåret har de viktigste føring­ordningene vært:

- Føring av fersk fisk fra mottaksstasjon/-anlegg til produksjonsanlegg.
- Føring av taskekrabbe fra mottaksstasjon til produksjonsanlegg.
- Kryssføring av hyse og små torsk fra konvensjonell industri til filetproduksjon.

I tillegg har Råfisklaget hatt ordninger for føring av fisk ut av overskuddsområder, føring av fersk kystreke til produksjonsanlegg, brønnbåtføring av sei og føring av kongsnegl. På grunn av den gode flyten i omsetningen, har det ikke vært behov for føring av fisk ut av overskuddsområder. Dette er det imidlertid vanskelig å forutse da behovet vil være tett knyttet til utviklingen i fiskeriene sammenholdt med avsetningssituasjonen i de forskjellige regionene.

Styret er bekymret over fallende rammer for føringstilskudd over statsbudsjettet. Vi vil understreke viktigheten av å ha gode føring­ordninger for fiskeråstoff for å sikre en differensiert flåte- og mottaksstruktur, samt en desentralisert bosetningsstruktur langs kysten. Føring­ordningene er også viktige for å kunne gjennomføre omsetningen på

en mest mulig smidig måte mens fisken er tilgjengelig. Dette er svært viktig for kystflåten. Ut fra endringen i mottaks- og produksjonsstrukturen samt økte logistikk-kostnader i distriktene, er det sannsynlig at behovet for føringstilskudd vil øke snarere enn å avta.

Styret viser ellers til utfyllende detaljer om pris, omsetning og marked i virksomhetsrapporten bak i beretningen.

Økonomi

Resultat 2018

Konsernets resultatregnskap for 2018 viser et overskudd etter skatt på 37 millioner kroner. Tilsvarende resultat i 2017 var et overskudd på 57 millioner.

Den totale verdien av førstehåndsomsetningen ble på 12.748 millioner kroner, noe som er en økning på 1.356 millioner fra 2017. Omsetningsverdien knyttet til førstehåndsomsetningen ga avgiftsinntekter på 106,9 millioner, som er en økning på 6,1 millioner fra året før. Andre driftsinntekter, inkludert refunderte kostnader for aktiviteter knyttet til ressurskontroll, utgjorde 17,8 millioner i 2018, en økning på 5,1 millioner fra 2017. Konsernets eiendomsdrift tilførte leieinntekter på 40 millioner. Konsernets samlede driftsinntekter utgjorde 164,7 millioner i 2018 mot 127,4 millioner året før.

Konsernets driftsresultat viser et overskudd på 49,8 millioner kroner. Dette er 23,7 millioner bedre enn 2017. Dette har sammenheng med at eiendomsselskapet Stortorget 1 AS i 2018 ble datterselskap i konsernet, og har tilført store inntekter gjennom utleie av eiendom.

Gjennom fastsatte budsjetter oppnår styret en kontinuerlig kontroll og vurdering av driftskostnadene i forhold til planlagt aktivitetsnivå og tjenestetilbud. Samtidig prioriterer styret effektivitet, kvalitet, service og sikkerhet på alle tjenester Råfisklaget utfører for fiskerne og fiskeri-næringen. I driftsregnskapet for 2018 ble det i likhet med de tidligere år utgiftsført betydelige beløp som anvendes til ulike aktiviteter i mange fiskerisamfunn langs kysten. Samtidig prioriteres midler for å bidra til å skape et moderne og framtidsrettet tjenestetilbud gjennom langsiktig satsning på blant annet forskning og utvikling, innovasjon, markedsarbeid, infrastruktur og informasjon.

For at Norges Råfisklag skal være best rustet til å håndtere endringer og nye krav som skjer over tid, er det viktig å inneha nødvendig kompetanse og verktøy. Norges Råfisklag har benyttet samme økonomisystem i 15 år, og det ble derfor besluttet å se på alternative løsninger som vil bidra til rasjonalisering og som omfatter teknologiske muligheter som i gammelt system ikke har vært tilgjengelig. Det ble anvendt både egne ressurser og innkjøpt tjeneste for best mulig å kunne stille krav til sikkerhet, mer rasjonelle løsninger og dokumentbehandling samt gjennomføring av implementering av nytt system. Xledger ble valgt som nytt system og dette ble satt i drift i november 2018. Med nytt system er også Norges Råfisklag rustet for fremtidige krav og muligheter for mer effektivisering.

Konsernets plasseringer av langsiktig overskuddslikviditet i finansmarkedet resulterte i en negativ avkastning på 1,8 % i 2018. I 2016 og 2017 var det positiv avkastning på henholdsvis 5,3 % og 8,9 %. Styrets fastlagte strategi for kapitalforvaltning er fulgt og er gjenstand for løpende vurdering av endringer.

Konsernets renteinntekter utgjorde 16,1 millioner kroner mot 14,4 millioner året før. Markedsrenten har for 2018 fortsatt å være på et lavt nivå, og likviditeten til fiskekjøperne har gjennom året vært god. Dette har bidratt til god likviditet i laget og bidratt til at trekkrettighet i bank ikke har vært brukt i 2018.

Foretakets datterselskaper tilførte konsernet et positivt bidrag på 4,1 millioner i 2018, mot tilsvarende bidrag på 0,9 millioner i 2017. Hoveddelen av årets resultatbidrag stammer fra lagets eiendomsselskap, men også investeringsselskapet har gitt et positivt bidrag til konsernet.

Datterselskapenes resultatandeler er spesifisert i note 7.

Konsernets finansresultat i 2018 viser et resultat like under null. I 2017 var det tilsvarende et overskudd på 43 millioner. Netto finansresultat for Norges Råfisklag ga et overskudd på 16 millioner i 2018. Utvidelsen av konsernet med datterselskapet Stortorget 1 AS, har medført at konsernets rentekostnader er økt med 11 millioner, og at finansresultatet dermed ikke har gitt overskudd.

Konsernets resultat før skatt viser et overskudd på 49,5 millioner kroner. Beregnet skattekostnad er 12,2 millioner for 2018. Betalbar skatt utgjør 14,4 millioner inkludert formueskatt på 1,2 millioner jfr. regnskapets note 2.

Styret er tilfreds med konsernets resultat for 2018.

Balanse pr. 31. desember 2018

Konsernets eiendeler utgjorde 1,5 milliard kroner ved utgangen av regnskapsåret, hvorav 958 millioner var knyttet til omløpsmidlene. Omløpsmidlene er økt med 36 millioner og skyldes økte kundefordringer. Samtidig er det innløst 30 millioner av verdipapirporteføljen for å skaffe likviditet til oppkjøp av aksjer i eiendommen Kystens Hus.

Økningen av totalbalansen fra 2017 har i vesentlig grad sammenheng med at Stortorget 1 AS i 2018 ble en del av konsernet. Eierandelen i selskapet økte fra 40 % til 70 %. Med eiendommen Kystens Hus som en del av konsernets eiendeler, ble også totalbalansen økt tilsvarende eierandelen i eiendommen.

Kortsiktig gjeld var på 426 millioner som er en økning på 49 millioner fra 2017. Økningen er i hovedsak knyttet til kortsiktig gjeld vedrørende oppgjørsordningen.

Konsernets langsiktige gjeld utgjorde 291 millioner ved årets slutt og er økt med 248 millioner fra 2017. Årsaken til økningen er oppkjøpet av eierandel i eiendommen Kystens Hus som har en betydelig pantegjeld i forbindelse med oppføring av eiendommen i 2015.

Morselskapet har ikke langsiktig gjeld.

Konsernets egenkapital utgjorde ved årets slutt 790 millioner, mens arbeidskapitalen utgjorde 532 millioner.

Økningen av egenkapitalen har i stor grad sammenheng med oppkjøp og konsolidering av datterselskapet Stortorget 1 AS.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser en liten reduksjon i netto betalingsmidler gjennom året. Ved utgangen av 2018 var beholdningen av betalingsmidler 167 millioner kroner. Netto betalingsstrøm i 2018 knyttet til drift har vært positiv med 18 millioner mot tilsvarende 25 millioner i netto innbetalinger i 2017.

Oppgjørsordningen

Råfisklagets ordning for garanterte oppgjør for levert fangst er en primærtjeneste for fiskerne. Oppgaven med å forestå oppgjør for levert fangst med rask og presis betaling har høy prioritet i Råfisklaget. Det brukes store ressurser, kompetanse og avansert teknologi for å utføre denne oppgaven.

I tillegg til å sikre betaling for fangstene, så medvirker oppgjørsordningen til like konkurransevilkår for kjøperne og like leveringsvilkår for fiskerne. Det er derfor viktig for ordningen at regelverket følges av både fisker og kjøper.

Fiskekjøperne har gjennom 2018 hatt 14 dagers kredittid, mens Råfisklaget har hatt en frist på 15 dager på å utbetale fiskerne oppgjør for levert fangst. Omsetningen har vært gjennomført uten større problemer gjennom vintersesongen. Dette har sammenheng med at en stor andel ferskt råstoff er solgt direkte ut i markedet. Dette har igjen medført – som i 2017 – et høyt omløp av kapital som har bidratt til å holde kjøpersaldoene på et akseptabelt nivå og uten at risiko er økt vesentlig for Norges Råfisklag.

I 2018 ble det permanent stans i kjøp hos 3 av fiskekjøperne, men generelt har betalingsevnen til industrien for øvrig vært god de senere år, og dette har også vært tilfellet i 2018. Det elektroniske innsendingssystemet «Seddel på sekundet» som ble innført i 2012 samt annen utvikling av rutiner og kontrollsystem, har bidratt til å styrke oppfølging og kontroll med landingsaktiviteten og bidrar til å redusere risikoen for tap på fordringsmassen.

Oppgjørsordningen krever at Råfisklaget har solid likviditet. Dette gjelder generelt og spesielt under sesongfiskerier hvor omsetningen er høy og det er store utestående saldoer hos fiskekjøperne. I 2018 var fiskekjøperne på det meste skyldig Råfisklaget om lag 850 millioner, og samtidig var Råfisklaget skyldig fiskerne over 1 milliard. Dette viser at det til enhver tid må være tilstrekkelig med betalingsmidler for å kunne foreta utbetaling av oppgjør til fisker i henhold til fastsatt tidspunkt, uavhengig av betalingstidspunkt fra fiskekjøper. Uten Råfisklagets solide egenkapital, ville det vært svært vanskelig å oppnå gode betingelser knyttet til kreditter som kreves for å foreta oppgjør til avtalt tid. Gjennom vintersesongen 2018, betalte imidlertid fiskekjøperne på forfalltidspunkt eller

før forfall. Dette bidro til at laget ikke hadde behov for kreditt gjennom 2018.

Råfisklagskortet er et supplement til oppgjørsordningen, og kortet utvider funksjonaliteten i oppgjørssystemet og gir fiskerne en mulighet til å disponere fangstens verdi kort tid etter levering. Samlet sett gir kortet og oppgjørsordningen det beste oppgjørstilbudet for fiskerne, og framover vil det satses på å forbedre dette ytterligere.

Ny hovedbankforbindelse

I 2018 ble Sparebank1 Nord-Norge valgt som ny hovedbankforbindelse. Det er tegnet en fem-årsavtale med ytterligere opsjon på fem år, og i den forbindelse vil det bli utarbeidet nytt Råfisklagskort. Kortet blir lansert i første halvår 2019.

Råfisklagets egenkapital og likviditet er en forutsetning for at omsetnings- og oppgjørssystemene skal fungere, og framover er det derfor viktig at Råfisklagets resultater og forvaltning sikrer et slikt fundament.

Garantistillelse

Enhver fiskekjøper må stille sikkerhet for kjøp av fisk slik fiskesalgslaget krever. Dette er hjemlet i lovgivning og forretningsregler.

For kjøp gjennom Råfisklaget kan fiskekjøperne velge ulike former for sikkerhetsstillelser. De fleste kjøperne stiller garanti gjennom å delta i en felles garantiordning basert på innbetalt depositum og et felles garantifond (spesifisert i regnskapets note 12) i tillegg til en bankgaranti. De fiskekjøperne som deltar i den felles garantiordningen finner dette gunstig fordi kravet til størrelse på bankgaranti er redusert.

De kjøperne som ikke deltar i den felles garantiordningen, må stille individuelle bankgarantier med større dekning for sine kjøp. Kjøpere som foretar innkjøp gjennom Råfisklagets auksjoner, kan stille sikkerhet gjennom kredittforsikring.

Det foretas en løpende vurdering av hvordan fordringsmassen skal sikres og det søkes etter rimeligste totaløsning som ikke påvirker Norges Råfisklags risikonivå i vesentlig grad. I begynnelsen av regnskapsåret ble kredittforsikring tatt i bruk som sikringsmekanisme også for den tradisjonelle omsetningen (utover auksjonsordningen). Fiskekjøperne kan selv avgjøre å stille bankgaranti eller søke om kredittforsikring.

Kapitalforvaltning

Styrets strategi for forvaltning av Råfisklagets overskuddslikviditet følges innenfor de rammer og retningslinjer styret har vedtatt. Målsettingen er å plassere formue og overskuddslikviditet i henhold til en definert langsiktig strategi for å oppnå et så godt økonomisk resultat som mulig innenfor moderat risiko. Strategien gir retningslinjer til administrasjonen for hvordan Råfisklagets midler

skal forvaltes, og spesielt har styret lagt vekt på moderat risiko med stor spredning i investeringene.

I 2018 ble det en negativ avkastning på 1,8 %. Det har vært en svakere avkastning enn i 2017, da det var en positiv avkastning på 8,9 %. Det var på slutten av 2018 at verdipapirmarkedet falt. Spredningen i investeringsporteføljen bidrar til stabilitet i finansresultatene over tid.

Strategien for kapitalforvaltningen har virket over mange år. Analyser over flere år viser at kapitalforvaltningen har gitt meravkastning til Råfisklaget sammenlignet med alternativ plassering. Det foretas løpende vurderinger av strategien, men de endringer som har vært foretatt så langt er av mindre karakter.

Rapport fra kapitalforvaltningen legges fram for styret på hvert styremøte med oversikt over oppnådde resultater og om forvaltningen er innenfor styrets fastsatte rammer. Hoveddelen (98 %) av kapitalforvaltningen pr. utgangen av 2018 ivaretas av eksterne forvaltere i henhold til instruks, og det er en målsetting at all kapitalforvaltning skal foretas av eksterne forvaltere.

Porteføljen består i dag av aksjer/aksjefond og obligasjoner/obligasjonsfond i inn- og utland og penge-markedsfond. Sammensetningen pr. 31.12.2018 framgår av diagram 2.

Eiendomsforvaltning

Drift og forvaltning av eiendommene ivaretas av Råfisklagets heleide datterselskap Fiskernes Hus AS.

Drift av eiendommer har gitt positivt bidrag til virksomheten og er samtidig en del av den langsiktige formuesforvaltning som skal gi økt avkastning av midlene. Eiendommene er organisert i egne selskap, 4 eiendommer i Tromsø og 1 eiendom i Svolvær. På slutten av 2018 ble 3 av eiendommene i Tromsø annonsert for salg. Det forventes at eiendommene selges i løpet av første halvår i 2019. Salgsgevinsten er planlagt benyttet til oppkjøp i den fjerde eiendommen i Tromsø – Kystens Hus.

Totalt sett har eiendomsselskapene gitt overskudd i 2018. Resultatet ble bedre enn i 2017. Eiendomsdriften i Svolvær leverer negativt resultat. Framover vil det rettes fokus på at også denne eiendommen skal gi positivt bidrag til konsernet. I tillegg til løpende avkastning på eiendomsdriften vil eiendommene også oppnå en langsiktig

markedsmessig verdistigning samt bidra til spredning av risiko for konsernets formue.

Redegjørelse for årsregnskapet

Styrets beretning sammen med resultatregnskap og balanse med noter gir en rettvise oversikt over resultat, status og utvikling i virksomheten. Risiko knyttet opp til fordringer mot kjøpere er sikret gjennom særskilte garantiordninger (regnskapets note 12). Virksomhetens plasseringer i verdipapirer er basert på styrets retningslinjer der det er vektlagt bred diversifisering i forvaltningen for å oppnå moderat risiko.

Disponering av årets resultat

Styret innstiller overfor årsmøtet at selskapets overskudd for 2018 på 36.115 tusen kroner overføres til annen egenkapital.

Datterselskaper

Eiendomsselskap

Fiskernes Hus AS

Selskapet Fiskernes Hus AS ble stiftet i 1996 og har som formål å kjøpe, selge og drive utleie av fast eiendom samt annen virksomhet som naturlig faller inn under dette ved aksjekjøp eller på annen måte. Norges Råfisklag eier samtlige aksjer. Selskapets egenkapital er på 85,2 millioner kroner.

Alle eiendommene er organisert i egne selskap og Fiskernes Hus AS eier 100 % av aksjene i hvert selskap. Ett unntak er eiendommen Kystens Hus i Tromsø. Eierne av eiendommen Kystens Hus var ved inngangen til 2018 Siva Eiendom AS (30 %), Utstillingsplassen Eiendom AS (30 %) og Fiskernes Hus AS (40 %). Tidlig i 2018 ble Siva Eiendom kjøpt ut av Fiskernes Hus, og ved utgangen av 2018 eide derfor Fiskernes Hus 70 % av denne eiendommen.

Fiskernes Hus AS har som mål å selge 3 selskap som eier eiendommene Sjøgata 39, Sjøgata 41/43 og Stortorget 2 i Tromsø. Salget forventes å bli gjennomført første halvår 2019.

Videre eier selskapet 100 % av Kystens Hus AS som har en egenkapital på 900 tusen ved utgangen av 2018. Selskapet har en leiekontrakt med eier av eiendommen Kystens Hus og framleier arealene til aktører som både driver kommersiell og ikke-kommersiell virksomhet. Det hefter risiko for selskapet knyttet til framleiekontraktene.

Regnskapet til Fiskernes Hus AS viser et overskudd på 3 millioner etter skatt. Balansen pr. 31.12.2018 viser en egenkapital på 85 millioner.

Sjøgata 41/43 Tromsø AS

Selskapet ble stiftet i desember 2016 som et ledd i omorganiseringen av forvaltningen av konsernets eiendommer. Regnskapet viste et overskudd på 1,6 millioner i 2018. Arealene i eiendommen var ved utgangen av 2018 fullt

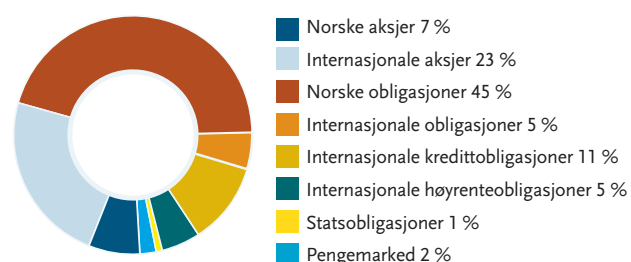

Diagram 2: Norges Råfisklags plasseringer

utleid og selskapets egenkapital var på 3,1 millioner. Selskapet vil i 2019 bli forsøkt solgt.

Stortorget 2 Tromsø AS

Selskapet ble stiftet i desember 2016 som et ledd i omorganiseringen av forvaltningen av konsernets eiendommer. Regnskapet viste et overskudd på 1 million i 2018. Arealene i eiendommen var ved utgangen av 2018 om lag 70 % utleid og selskapets egenkapital var på 7,4 millioner. Selskapet vil i 2019 bli forsøkt solgt.

Sjøgata 39 Tromsø AS

Selskapet ble stiftet i desember 2016 som et ledd i omorganiseringen av forvaltningen av konsernets eiendommer. Regnskapet viste et overskudd på 1,1 million i 2018. Arealene i eiendommen var ved utgangen av 2018 om lag 90 % utleid og selskapets egenkapital var på 5,8 millioner. Selskapet vil i 2019 bli forsøkt solgt.

Fiskergata 22 Svolvær AS

Selskapet ble stiftet i slutten av desember 2018 som et ledd i omorganiseringen av forvaltningen av konsernets eiendommer. Regnskapet viste et underskudd på 1,8 millioner i 2018. Arealene i eiendommen var ved utgangen av 2018 om lag 55 % utleid og selskapets egenkapital var på 3,4 millioner. Arbeidet med å forsøke å leie ut ledige arealer vil fortsette utover 2019.

Investeringselskap

Marinvest AS

Selskapet ble stiftet i 1998 og har til formål å eie andeler eller aksjer i selskaper som driver forretningsvirksomhet innen fiskerisektoren og tilknyttet virksomhet til denne, for eksempel virksomhet innen eksport, markedsføring og rådgivning. Norges Råfisklag eier samtlige aksjer i selskapet. Aksjekapitalen i selskapet er på 36 millioner kroner, og egenkapitalen utgjorde ved årsskiftet 59,6 millioner kroner. Selskapets regnskap for 2018 viser et overskudd på 1,1 million.

Arbeidsmiljø

Det har i beretningsåret ikke vært arbeidsuhell med personskade i bedriften.

Arbeidsmiljøet i bedriften oppfattes som godt. Bedriftens arbeidsmiljøutvalg gjennomfører i samarbeid med bedriftshelsetjenesten arbeidsmiljøundersøkelse annet hvert år. Resultatet i undersøkelsene gjennomgås regelmessig, og eventuelle tiltak for forbedringer blir fulgt opp.

Sykefraværet i 2018 var på 4,7 %. Dette er en økning på 0,7 % fra 2017. Bedriften vurderer løpende tiltak for ytterligere forbedringer. Arbeidsgiver følger opp sykemeldte i henhold til Arbeidsmiljølovens bestemmelser og var i 2018 IA-bedrift.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) består av to representanter fra de ansatte og to representanter fra ledelsen. Det er

valgt verneombud ved alle kontorsteder, og hovedverneombud med virke fra Tromsø-kontoret. I beretningsåret har representant for de ansatte vært leder i AMU, mens representant fra ledelsen har fungert som sekretær. AMU har i beretningsåret behandlet innkomne saker, planlagt aktiviteter knyttet til bedriftshelsetjenesten og gjennomført handlingsplan for miljøarbeidet.

Ved utgangen av 2018 var det 60 hel- og deltidsansatte i Råfisklaget, som utførte til sammen 57 årsverk justert for vikarer og permisjoner. Dette er det samme som i 2017. Samarbeidet med de ansatte og deres organisasjoner oppfattes som konstruktivt og godt.

Redegjørelse om likestilling

Det er en målsetting at Norges Råfisklag skal være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. I den praktiserte personalpolitikken skal det legges vekt på at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn.

Selskapet har et verdigrunnlag som tilsier at det er strengt forbudt å drive diskriminering på grunn av kultur, rase eller kjønn; eller drive med psykisk, fysisk, seksuell eller verbal trakassering.

Av Råfisklagets 60 ansatte pr. 31. desember 2018 var det 32 kvinner og 28 menn. Gjennomsnittlig årslønn for menn var kr 736.100, mens den for kvinner var kr 598.300. Årsaken til at kvinnenenes gjennomsnittslønn er lavere enn for menn, har sammenheng med at det er færre kvinner i høyere stillinger. Arbeidstidsordninger, personaltilbud og lignende er de samme for kvinner og menn.

Andelen kvinner i ledende stillinger utgjorde ca. 50 % i 2018.

Ytre miljø

Konsernets selskaper forurensrer ikke det ytre miljø ut over det som er normalt for kontorvirksomheter. Det gjennomføres papirinnsamling ved Råfisklagets kontorsteder, noe som bidrar til en mest mulig miljøriktig håndtering av papiravfall. Tromsøkontoret ble sertifisert som Miljøfyrtårn i 2009 og sist resertifisert 2018. Energiforbruket er redusert de siste årene, avfall kildesorteres og videokonferanser benyttes aktivt for å redusere antall reiser.

I kontorbyggene i Tromsø og Svolvær hvor administrasjonen er leietaker, er det installert varmegjenvinningsanlegg som bidrar til å holde energiforbruket på et lavest mulig nivå.

Godtgjørelser og honorarer

Godtgjørelse og honorar til styret, kontrollkomiteen og administrerende direktør i konsernet framgår av note 16 til regnskapet. Revisors honorar framgår også av samme note 16.

Utsikter 2019

Tabell 3 viser utviklingen i de norske kvotene for de viktigste fiskeartene Råfisklaget har omsetningsretten til.

Utviklingen i kvotene for torsk, sei og hyse nord for 62 grader nord (62° N) framgår av tabell 3. Torskekvota gikk ned med 40.000 tonn (11 %) fra 356.000 tonn i 2018 til 316.000 tonn i 2019. Siden 2013 har det vært en nedgang i torskekvota på 156.000 tonn (33 %). Seikvota gikk ned med 30.000 tonn (19 %) fra 162.000 tonn i 2018 til 132.000 tonn i 2019. Hysekvota gikk ned med 17.000 tonn (15 %) fra 113.000 tonn i 2018 til 96.000 tonn i 2019.

De ti siste årene har det vært betydelige svingninger i kvotene for torsk, sei og hyse. Dette medfører ekstra utfordringer for aktørene i næringa, sammenlignet med om kvotene hadde vært mer stabile. I 2019 er det en samlet kvote for torsk, sei og hyse på 544.000 tonn, 87.000 tonn (14 %) lavere enn i 2018.

Etter 13 uker i 2019

Til sammen 145.800 tonn torsk tilsvarende 46 % av den norske torskekvota nord for 62° N er landet og omsatt fra norske fartøy i Råfisklagets område pr. uke 13 i 2019. Dette er 28.700 tonn (16 %) mindre enn 174.500 tonn (49 % av kvota) til samme tid i 2018.

I begynnelsen av 2019 var værforholdene krevende/brukbare fram til midten av februar, med normalt innsig av torsk og gode fangster for flåten som kom tidlig i gang. Deretter fulgte en måned med dårlige driftsforhold og mye landligge, spesielt for de minste båtene. I ukene fram mot påske bedret været seg, med godt fiske på innersida av

Lofoten. Skjerpet konkurranse om råstoffet ga økte priser til fisker som kompenserte for mye av kvotereduksjonen fra året før.

Til sammen 4.050 fartøy har sørget for 50.500 enkeltleveranser til 219 fiskekjøpere/mottak de 13 første ukene i 2019. I samme periode i 2018 var antallet 4.265 fartøy, 66.000 leveranser og 214 kjøpere/mottak.

Råfisklaget har også i forkant av vintersesongen 2018/2019 hatt en god og nær dialog med øvrige næringsorganisasjoner, finansinstitusjoner og myndigheter for å legge forholdene til rette for avviklingen av sesongfiskerierne. Under forberedelsene til vintersesongen og i løpet av første kvartal 2019, ble det avviklet flere lokale og regionvise møter med fiskere og fiskekjøpere.

I løpet av første kvartal 2019, uten å ta hensyn til størrelsesfordeling eller om fangstene er omsatt ferske eller fryste, har norske fiskere i gjennomsnitt oppnådd 22 % høyere priser for torsk og 16 % høyere priser for hyse sammenlignet med samme periode i 2018. For sei viser tallene en oppgang på 6 %. En tilsvarende betraktning for ombordfryste reker til pilling, viser en nedgang på 8 %.

Ser vi utviklingen over en to-årsperiode fra 1. kvartal 2017 fram til 1. kvartal 2019, så ligger de i gjennomsnitt oppnådd torsche- og hyseprisene henholdsvis 35 og 37 % over, mens seiprisene ligger 2 % under. For ombordfryste reker til pilling ligger prisene på samme nivå.

Etter 13 uker i 2019 er det i Råfisklagets område samlet omsatt 26.000 tonn (6,6 %) mindre fangst til 239 millioner kroner (4,9 %) høyere verdi enn i samme periode i 2018. Norske fartøy har hatt en nedgang i kvantum på

Tabell 3: Kvoteutvikling torsk, sei og hyse nord for 62° N 2009–2019 (tusen tonn rund vekt)

Fiskeart nord for 62° N	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Torsk	244	283	337	357	472	466	415	412	414	356	316
Sei	204	183	152	145	123	103	106	124	135	162	132
Hyse	97	123	155	158	101	90	112	133	128	113	96
Sum torsk, sei og hyse	545	589	644	660	696	659	633	669	677	631	544

Tabell 4: Utvikling i minstepriser, vinter 2008–2019 (kroner pr. kg og prosent)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Endring 2018–2019 i prosent
Torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	20,75	16,25	17,50	17,25	13,25	14,00	16,00	17,00	19,83	22,19	25,58	+ 15,3
Torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	17,25	13,25	14,50	14,50	10,50	11,25	13,50	16,50	19,58	21,44	24,58	+ 14,6
Torsk 1,0-2,5 kg*	14,00	11,25	12,75	12,50	9,50	10,25	11,75	15,25	18,33	20,19	23,33	+ 15,6
Hyse over 8 hg (ikke snørefanget)	7,50	7,50	8,25	8,25	8,25	8,75	10,00	9,25	8,50	10,25	12,12	+ 19,2
Sei over 2,3 kg*	7,00	7,50	9,50	10,00	9,25	9,00	10,00	10,50	9,99	9,66	9,59	- 0,7
Sei 1,2-2,3 kg*	5,40	5,75	7,25	8,00	8,00	7,50	9,00	9,50	8,99	8,66	8,59	- 0,8

* Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av vektgrensen for stor torsk til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en justering til 6,0 kg. Dynamiske minstepriser ble innført som en forsøksordning for torsk fra og med 3. oktober 2016. Tilsvarende ble innført for sei fra og med 30. januar 2017 og for hyse fra og med 17. desember 2018. Disse dynamiske minsteprisene blir kalkulert og fastsatt hver 14. dag. For å komme fram til sammenlignbare vinterminstepriser som kan sees opp mot minstepriser tidligere år, er det gjort en gjennomsnittsberegning av de gjeldende dynamiske minsteprisene for torsk og sei de 13 første ukene i 2017, 2018 og 2019, og for hyse tilsvarende fra og med 2019. Det må tas hensyn til alle disse merknadene ved sammenligning av priser mellom ulike år.

Foto: Shutterstock

24.700 tonn (7,8 %), mens de har oppnådd en økning i verdi på 103 millioner kroner (2,6 %) fra samme periode i 2018.

Styret har Råfisklagets formål klart i tankene og har lagt dette til grunn for mange av de valg og prioriteringer som er gjennomført i beretningsåret:

«Ved organisert førstehåndsomsetning av råfisk og viltlevende marine ressurser skal Norges Råfisklag gjennom sine tjenester sikre fiskernes inntekter og bidra til en bærekraftig og lønnsom verdiskaping i norsk fiskerinæring.»

I formålet ligger det en utfordring om å sikre fiskernes inntekter, men også å sørge for en effektiv omsetning og garantere fiskerne oppgjør. Som en del av dette må Råfisklaget sørge for å ha nødvendig egenkapital og likviditet for at omsetnings- og oppgjørssystemene skal fungere. Det ligger også et ansvar for å bidra til å balansere ulike hensyn mot hverandre.

Norges Råfisklags bærende verdier er rettferdighet, ryddighet og å sørge for en sunn og god konkurranse om fiskernes råstoff. Å sikre fiskerne og kystsamfunnene stabilitet, forutsigbarhet og trygghet er et samfunnsansvar som Råfisklagets styre tar på alvor.

Tabell 5: Omsetning 2009–2019 i kvantum pr. uke 13 (tonn rund vekt)

		Pr. uke 13										
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Norske fartøy:	Torsk:	93.700	130.800	141.600	169.300	187.100	220.800	155.900	188.400	188.800	174.500	145.800
	Hyse:	13.500	12.800	16.500	22.000	19.900	15.600	16.300	27.100	27.000	26.600	22.800
	Sei:	13.200	16.600	10.800	12.100	12.100	13.000	15.400	21.500	18.900	24.400	24.500
	Reker:	1.200	1.500	3.300	3.300	2.400	1.900	800	700	100	700	600
Sum all fangst norske:		138.500*	203.800*	216.400*	253.800*	291.200*	335.200*	266.500*	338.600*	316.600*	315.700*	291.000
Utenlandske fartøy:	Torsk:	28.000	32.100	36.400	44.900	47.300	60.000	41.800	56.800	45.200	51.700	55.800
	Hyse:	8.900	12.000	12.800	14.100	7.800	9.500	9.300	17.400	16.200	12.400	7.400
	Sei:	3.100	4.600	1.300	2.800	3.400	2.300	3.400	6.400	8.500	6.900	7.300
	Reker:	0	0	100	1.000	300	1.100	1.100	2.000	1.000	1.800	900
Sum all fangst utenlandske:		41.200	49.500	51.700	64.300	59.900	74.000	58.100	93.100	73.000	75.500	74.200
Sum norske og utenlandske:		179.700*	253.300*	268.100*	318.100*	351.100*	409.200*	324.600*	431.700*	389.600*	391.200*	365.200

* I «Sum all fangst norske» og i «Sum norske og utenlandske» inngår krill fisket i Sørishavet i perioden 2009-2019 pr. uke 13 med henholdsvis 8.700, 33.900, 20.300, 30.500, 40.000, 51.200, 54.700, 65.700, 49.500, 42.500 og 71.000 tonn. I tilsvarende summer pr. uke 13 for årene 2011-2019 inngår alger (tare) høstet i norske farvann med henholdsvis 15.600, 7.400, 17.400, 23.300, 14.000, 20.000, 17.700, 31.500 og 8.400 tonn.

Tromsø, 31. desember 2018
10. april 2019

Paul O. Jensen

Johnny Caspersen
Styreleder

Svein Ove Haugland
Adm. direktør

Kjell Bjørnar Bakken
Nestleder

Erlend Hanssen

Hans Petter Rasmussen

Jimmy Tollefsen

John Bjørnholm

Holger Pedersen

Egil Berge

Einar Mortensen
Ansattes representant

Regnskap 2018

Resultatregnskap pr. 31. desember 2018

Alle tall i hele tusen

Konsern		Norges Råfisklag			
2017	2018		Noter	2018	2017
11 392 057	12 747 962	Omsetning (informasjon)	3	12 747 962	11 392 057
DRIFTSINNEKTER					
100 746	106 853	Lagsavgift	3	106 853	100 746
13 982	40 071	Leieinntekter	3		
12 634	17 766	Andre driftsinntekter	3,19	18 963	13 831
127 361	164 689	SUM DRIFTSINNEKTER		125 816	114 576
DRIFTSKOSTNADER					
47 779	51 565	Lønn og pensjonskostnader	5, 16, 19	50 850	47 144
40 651	43 387	Andre driftskostnader	10, 16, 19	35 061	33 028
5 627	5 724	Bevilgninger	4	5 724	5 627
7 161	14 180	Ordinære avskrivninger	11	1 213	1 220
101 218	114 856	SUM DRIFTSKOSTNADER		92 848	87 019
26 143	49 834	DRIFTSRESULTAT		32 969	27 558
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER					
		Inntekt på investering i datterselskap	7	4 107	868
-38	118	Inntekt på investering i tilknyttede selskap	7		76
1 890	2 125	Aksjeutbytte		1 894	1 776
14 356	16 115	Renteinntekter		16 579	14 211
28 366	-7 095	Verdiendring av markedsbaserte omløpsmidler	6	-7 098	27 340
	456	Gevinst på anleggsaksjer	8	311	
-881	-11 905	Rentekostnader		-39	-79
-203	-169	Finanskostnader		-172	-172
43 490	-355	NETTO FINANSINNEKTER		15 583	44 020
69 633	49 479	ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		48 551	71 578
-12 319	-12 239	Skattekostnad på ordinært resultat	2	-12 436	-11 804
57 314	37 240	ÅRSRESULTAT		36 115	59 774
	1 474	Minoritetens andel av resultat	15		
	35 766	Årsresultat etter minoritetens andel	15		
OVERFØRINGER					
		Overført til annen egenkapital		36 115	59 774
		Sum overføringer		36 115	59 774

Kontantstrømpoppstilling

Alle tall i hele tusen

Konsern			Norges Råfisklag	
2017	2018		2018	2017
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
8 653 713	9 502 155	Innbetalinger fra fiskekjøpere knyttet til oppgjør gjennom laget	9 502 155	8 653 713
14 356	16 115	Innbetalinger av renter fra plasseringer i verdipapirer, bankinnskudd, mv.	16 579	14 211
42 233	46 583	Innbetalinger knyttet til leieinntekter og andre driftsinntekter	12 914	24 119
-8 202 292	-9 046 581	Utbetalinger til fiskere knyttet til oppgjør gjennom laget	-9 046 581	-8 202 292
-367 713	-382 653	Utbetalinger av offentlige avgifter	-382 653	-367 713
-46 594	-37 640	Utbetalinger knyttet til andre driftskostnader	-31 808	-34 218
-47 802	-51 860	Utbetalinger knyttet til lønn og pensjoner	-50 314	-47 196
-14 384	-12 145	Utbetalinger av skatter	-12 145	-13 820
-1 087	-9 712	Utbetalinger knyttet til renter og andre finanskostnader	-211	-251
-5 009	-6 040	Utbetalinger knyttet til bevilgninger	-6 040	-5 009
25 421	18 222	Netto kontantstrøm knyttet til operasjonelle aktiviteter	1 896	21 544
		Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
5 232	4 206	Inn-/utbetalinger(-) knyttet til langsiktige fordringer	-32 811	2 484
9 903	37 485	Inn-/utbetalinger(-) i markedsbaserte aksjer, aksjefond og rentefond	30 517	9 789
-26 976	-10 915	Inn-/utbetalinger(-) knyttet til varige driftsmidler	-2 474	3
50	-49 910	Inn/utbetalinger(-) knyttet til investeringer i aksjer og grunnfondsbevis	-10	50
-11 791	-19 134	Netto kontantstrøm knyttet til investeringsaktiviteter	-4 779	12 326
		Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
20 590	-11 295	Inn-/utbetalinger(-) knyttet til langsiktig gjeld		
20 590	-11 295	Netto kontantstrøm knyttet til finansieringsaktiviteter		
34 220	-12 207	Netto endring i betalingsmidler	-2 883	33 871
	11 830	Endring i betalingsmidler ifbm oppkjøp Stortorget 1		
133 114	167 335	Beholdning av betalingsmidler 01.01	146 733	112 863
167 335	166 958	Beholdning av betalingsmidler 31.12	143 850	146 733
		Avstemming av kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
69 633	49 479	Ordinært resultat før skatt	48 551	71 578
-14 384	-12 145	Periodens betalte skatter	-12 145	-13 820
-1 890	-2 125	Aksjeutbytte	-1 894	-1 776
-28 366	7 097	Verdiendring av markedsbaserte omløpsmidler	7 097	-27 340
	-456	Gevinst aksjer og grunnfondsbevis	-311	
7 161	14 180	Ordinære avskrivninger	1 213	1 220
38	-118	Inntekt(-)/kostnad på investering i datterselskap og tilknyttet selskap	-4 107	-944
-32 339	-80 836	Endring i kortsiktige fordringer	-78 143	-34 908
25 552	43 616	Endring i kortsiktig gjeld	42 143	27 562
	-354	Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger	-354	
15	-117	Endring tap på fordringer	-155	-28
25 421	18 222	Netto kontantstrøm knyttet til operasjonelle aktiviteter	1 896	21 544

Noter

(tall i hele tusen)

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Aksjer i datterselskap og tilknyttet selskap

Datterselskaper er selskaper der morselskapet har kontroll, og dermed bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt ved å eie mer enn halvparten av den stemmeberettigede kapitalen. Investeringer med 20-50 % eie av stemmeberettiget kapital og betydelig innflytelse, defineres som tilknyttede selskaper.

Norges Råfisklag eier 100% av aksjene i Marinvest AS og Fiskernes Hus AS. Fiskernes Hus AS eier 100% av aksjene i Sjøgata 39 Tromsø AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Stortorget 2 Tromsø AS, Fiskergata 22 Svolvær AS og Kystens Hus AS. I tillegg eier Fiskernes Hus AS 70% av aksjene i Stortorget 1 AS som eier 100% av Samvirkegården AS. Disse selskapene utgjør konsernregnskapet.

Eierinteressene i Kirkenesterminalen AS er klassifisert som tilknyttet selskap.

Regnskapsprinsipper for aksjer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

Egenkapitalmetoden brukes som prinsipp for vurdering og presentasjon av investeringer i datterselskap og tilknyttede selskaper. Bruk av metoden fører til at regnskapsført verdi i balansen tilsvare andelen av egenkapitalen, korrigert for eventuelle gjenværende merverdier fra kjøpet og urealiserte internergevinster. Resultatandelen i resultatregnskapet baseres på andelen av resultatet etter skatt, og korrigeres for eventuelle avskrivninger på merverdier og urealiserte gevinster. I resultatregnskapet vises resultatandelen under finansposter.

Konsolideringsprinsipper

Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontrollen er overført til konsernet (oppkjøpstidspunktet). I konsernregnskapet erstattes posten aksjer i datterselskap med datterselskapets eiendeler og gjeld. Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var én økonomisk enhet.

Transaksjoner, urealisert fortjeneste og mellomværende mellom selskapene i konsernet elimineres.

Klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk klassifiseres som anleggsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales innen ett år. For gjeld legges analoge kriterier til grunn. Første års avdrag på langsiktige fordringer og langsiktig gjeld klassifiseres likevel ikke som omløpsmiddel og kortsiktig gjeld.

Driftsinntekter

Lagets driftsinntekter består av lagsavgift, leieinntekter og andre driftsinntekter. Driftsinntektene er vurdert til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, og inntektsføres i takt med utførelsen.

Varige driftsmidler og av-/nedskrivninger

Tomter avskrives ikke. Andre varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært til restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid. Ved endring i avskrivningsplan fordeles virkningen over gjenværende avskrivningstid («knekkpunktmetoden»). Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader. Påkostninger tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning regnes i forhold til driftsmidlets stand på anskaffelsestidspunktet.

Ved indikasjon om at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test for verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmidler som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp.

Tidligere nedskrivninger reverseres hvis forutsetningene for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Aksjer og grunnfondsbevis

Kostmetoden brukes som prinsipp for investeringer i andre aksjer mv. Utdelinger regnskapsføres i utgangspunktet som finansinntekt, når utdelingen er vedtatt. Hvis utdelingene overstiger andel av opptjent egenkapital etter kjøpet, føres det overskytende til reduksjon av kostprisen.

Markedsbaserte aksjer, aksjefond og rentefond

For kortsiktige investeringer brukes markedsverdi prinsippet. Verdien i balansen tilsvarer markedsverdien av investeringene pr. 31.12. Mottatt utbytte, og realiserte og urealiserte gevinster/tap, resultatføres som finansposter.

Fordringer

Kundefordringer føres opp i balansen etter fradrag for avsetning til forventede tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuell vurdering av fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap. Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi.

Gjeld

Gjeld, med unntak for enkelte avsetninger for forpliktelser, balanseføres til nominelt gjeldsbeløp.

Pensjoner

Selskapet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er finansiert gjennom innbetalinger til forsikrings-selskap. Selskapet har hovedsaklig innskuddspensjon. De som er med på ytelsespensjon er 2 ansatte som er delvis ufør.

Innskuddsordning

Ved innskuddsordning betaler selskapet innskudd til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt.

Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

Ytelsesordning

Livselskapet forvalter ytelsesordningen og fakturerer selskapet for årlig premie. Denne kostnadsføres årlig uten å avsette fremtidige forpliktelser eller fond.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare inntektsskatt og endring i utsatt skatt. Betalbar skatt består av skatt på alminnelig inntekt og formueskatt. Formueskatt beregnes med 0,15% av netto ligningsmessige formue og kostnadsføres under andre driftskostnader. Utsatt skatt beregnes på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring, begrunnes med antatt fremtidig inntjening. Utsatt skatt både i selskapsregnskapet og i konsernregnskapet regnskapsføres til nominelt beløp.

Kontantstrømsoppstilling

Kontantstrømsoppstillingen er utarbeidet etter den direkte metode i henhold til foreløpig norsk regnskapsstandard.

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel

Konsern			Norges Råfisklag	
2017	2018		2018	2017
Midlertidige forskjeller				
-78	-62	Omløpsmidler	-23	-58
-19 191	163 820	Anleggsmidler*	439	-47
-2 700	-2 316	Pensjonsforpliktelser	-2 316	-2 700
-1 520	-2 294	Andre forskjeller	-2 060	-1 520
-23 489	159 148	Midl. forskjeller som påvirker betalbar skatt	-3 960	-4 325
1 733	-1 773	Forskjeller knyttet til verdipapir	-2 465	1 044
	-37 422	Fremførbare skattemessige underskudd		
-21 756	119 954	Grunnlag for utsatt skatt	-6 426	-3 281
-6 038	-7 048	Utsatt skattefordel(-)	-1 414	-755
1 034	33 457	Utsatt skatteforpliktelse		
23 %	22 %	Anvendt skattesats	22 %	23 %

* I konsernets midlertidige forskjeller inngår forskjeller knyttet til merverdi forretningsbygg Sjøgata 41/43, Seksjon 2 og Stortorget 1

Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt

2017	2018	Grunnlag for betalbar skatt	2018	2017
69 633	49 479	Resultat før skattekostnad	48 551	71 578
-20 881	14 270	Permanente forskjeller	8 748	-22 801
48 752	63 749	Grunnlag for skattekostnad på årets resultat	57 300	48 777
3 152	-6 132	Endring i midlertidige forskjeller	-364	3 500
		Avgitt/ Mottatt konsernbidrag		-1 674
-1 301	-356	Fremførbart ligningsmessig underskudd		
50 603	57 261	Grunnlag betalbar skatt	56 936	50 603

Konsern			Norges Råfisklag	
2017	2018		2018	2017
Fordeling av skattekostnaden				
12 145	13 170	Skatt på alminnelig inntekt	23 %	13 095
174	-931	Endring i utsatt skatt		-659
		Skatteeffekt konsernbidrag		402
12 319	12 239	Årets skattekostnad	12 436	11 804
Avstemming av årets skattekostnad				
69 633	49 479	Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	48 551	71 578
16 712	11 380	Beregnet skatt 23% (24%)	11 167	17 179
12 319	12 239	Skattekostnad i resultatregnskapet	12 436	11 804
4 393	-859	Differanse	-1 269	5 375
Differansen består av følgende:				
-5 012	3 282	23% (24%) av permanente forskjeller	2 012	-5 472
218	-1 200	Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats	64	33
401	-1 224	Andre forskjeller	-807	65
-4 393	859	Sum forklart differanse	1 269	-5 375
Betalbar skatt i balansen				
12 145	13 170	Skatt på alminnelig inntekt	23 %	13 095
1 159	1 244	Formueskatt	0,15 %	1 159
13 304	14 414	Årets betalbare skatt	14 339	13 304

Note 3 Driftsinntekter

Omsetning gjennom laget presenteres for informasjonsformål på linje over driftsinntekter. Omsetningen representerer alle førsteomsatte marine ressurser foretatt i Norges Råfisklagets geografiske virkeområde. Lagets driftsinntekter består av lagsavgift, leieinntekter og andre driftsinntekter. Lagsavgiftsatsene ble redusert fra og med 01.07.2018

2018	Avgiftssats	Norge	Utland	Sum
Omsetning		10 552 935	2 195 026	12 747 962
Lagsavgift				
Fersk råfisk, skalldyr, bløtdyr etc. t.o.m. 30.06.2018	1,05 %	45 486	123	45 609
Fersk råfisk, skalldyr, bløtdyr etc. f.o.m. 01.07.2018	0,90 %	14 000	10	14 009
Ombordfrossen fisk/skalldyr, tilvirket vare t.o.m. 30.06.2018	0,79 %	15 864	10 059	25 922
Ombordfrossen fisk/skalldyr, tilvirket vare f.o.m. 01.07.2018	0,69 %	15 249	3 526	18 775
Ombordtilvirket, frosne produkter i konsumpakning t.o.m. 30.06.2018	0,35 %	878	1 145	2 023
Ombordtilvirket, frosne produkter i konsumpakning f.o.m. 01.07.2018	0,28 %	317	198	515
Sum lagsavgift		91 792	15 061	106 853

2017	Avgiftssats	Norge	Utland	Sum
Omsetning		9 524 143	1 867 914	11 392 057
Lagsavgift				
Fersk råfisk, skalldyr, bløtdyr etc.	1,05 %	58 330	28	58 358
Ombordfrossen fisk/skalldyr, tilvirket vare	0,79 %	28 425	11 331	39 756
Ombordtilvirket, frosne produkter i konsumpakning	0,35 %	1 118	1 514	2 632
Sum lagsavgift		87 872	12 873	100 746

Leieinntekter i konsernregnskapet og andre driftsinntekter er inntektsført i henhold til opptjeningsprinsippet. En vesentlig del av andre driftsinntekter er inntektsført tjenestesalg for arbeid knyttet til inndragning av fangstverdi for overfisket kvote og andre overtredelser samt netto gevinst knyttet til avkastning for Råfisklagskortet som er et egenutviklet betalingskort tilbudt fiskere. I tillegg er det leid ut ressurser til eiendomsselskaper i konsernet.

Konsern			Norges Råfisklag	
2017	2018		2018	2017
9 239	12 507	Tjenestesalg inndragning fangstverdi	12 507	9 239
1 309	1 695	Utleie av arbeidskraft, tjenestesalg	3 475	2 953
2 087	3 564	Andre driftsinntekter	2 981	1 640
12 634	17 766	Sum	18 963	13 831

Foto: Johan Wildhagen, Norwegian Seafood Council

Note 4 Bevilgninger

Bevilgninger og bidrag gis av Norges Råfisklag til ulike formål. Fordelte midler benyttes i stor grad til støtte for lokale tiltak til fordel for fiskeribefolkningen, og kan ha stor nytte for bosettingsmønsteret. Dette gjelder spesielt støtte til velferd-, service- og mottaksstasjoner i Norges Råfisklags distrikt. Det gis også støtte til utadrettede tiltak. Videre er Norges Råfisklag delaktig i prosjekter til å markedsføre fiskeprodukter samt utvikling innenfor næringen. Det gis også studiestøtte som kan relateres til næringen. Herunder følger en oversikt over bidrag og bevilgninger gitt av ulike utvalg til disse formål. Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder bevilgninger.

	2018	2017
Styrets bevilgninger	3 824	3 728
Markedsrådets bevilgninger	1 900	1 900
Sum bevilgninger	5 724	5 627

Note 5 Pensjonskostnader

Selskapet og konsernet har pensjonsordninger som omfatter i alt 61 personer. Pensjonsordningen er en innskuddsordning. Innskuddspensjonsordningen forvaltes av livselskap, og det betales premie for ansatte med inntil 7 % av lønn inntil 7,1 G, og 25,1 % av lønn utover 7,1 G. I tillegg har selskapet en ytelsesordning for to ansatte som gir rett til definerte fremtidige ytelser som i hovedsak bestemmes av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Forpliktelsene knyttet til pensjonsordningene er dekket gjennom forsikringsselskap, og finansieres over drift. Selskapet har avsatt kr 2,3 mill i pensjonsforpliktelse vedrørende førtidspensjonsordning for tidligere administrerende direktør for perioden 01.01.2019 til 30.04.2020. Selskapets og konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

	Norges Råfisklag	
	2018	2017
Pensjonskostnad		
Ytelsesbasert pensjonskostnad	82	44
Innskuddsbasert pensjonskostnad	4 267	4 002
Pensjonskompensasjon	1 811	1 850
Annen pensjonskostnad	841	1 003
Sum pensjonskostnad	7 001	6 899

Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder pensjonskostnader.

Note 6 Markedsbaserte aksjer, aksjefond og rentefond

Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder markedsbaserte aksjer og aksjefond.

Markedsbaserte aksjer og aksjefond			
Selskapets navn:	Antall	Kostpris	Bokf.verdi
Orkla ASA a-aksjer	20 000	2 227	1 361
Frontline Ltd	2 000	1 701	98
Otium b-aksjer	2 918 366	449	
Sum aksjer egen forvaltning		4 377	1 458
Sparebank1 Kapitalforvaltning		604	1 200
Sum aksjer		4 981	2 658
Global Infrastruktur I AS		833	1 496
Prime Office Germany AS		981	50
Pareto Nordic Return A		4 758	8 141
Pareto Nordic Alpha Class A		2 500	3 171
Sum aksjefond egen forvaltning		9 072	12 859
Danske Capital forvaltning		32 380	32 805
Sparebank1 Kapitalforvaltning		18 380	18 088
Nordea forvaltning		25 630	30 283
Sum aksjefond		85 462	94 034
Sum aksjer og aksjefond		90 442	96 692

Markedsbaserte rentefond

Konsern			Norges Råfisklag	
Kostpris	Bokført verdi	Selskapets navn	Kostpris	Bokført verdi
11 439	11 376	DnB Frn rente		
5 000	5 503	DnB Aktiv 10		
2 452	2 381	Nordea Plan Rente		
5 000	5 323	Nordea Plan Kombi		
1 000	1 055	Sparebank 1 SMN 10/	1 000	1 055
24 891	25 638	Sum obligasjoner egen forvaltning	1 000	1 055
66 122	65 156	Sparebank1 Kapitalforvaltning	66 122	65 156
25 319	24 853	Nordea forvaltning	25 319	24 853
116 332	115 647	Sum obligasjoner	92 440	91 064
63 457	62 970	Danske Capital Forvaltning	63 457	62 970
26 641	26 214	Nordea Forvaltning	26 641	26 214
90 098	89 183	Sum obligasjonsfond	90 098	89 183
3 641	3 629	Danske Invest Norsk Likviditet (Forvaltning)	3 641	3 629
7 118	6 957	Nordea Likviditet (Forvaltning)	7 118	6 957
10 759	10 585	Sum pengemarkedsfond	10 759	10 585
217 188	215 415	Sum rentefond	193 297	190 832

Verdiendring av markedsbaserte omløpsmidler fremkommer slik:

Konsern		Norges Råfisklag		
2017	2018	2018	2017	
-23 684	-27 301	Tidligere års verdiendring aksjer og -fond	-27 301	-23 684
27 301	3 707	Årets verdiøkning av aksjer og aksjefond	3 707	27 301
-2 098	-3 399	Tidligere års verdiendring rentefond	-2 710	-1 953
3 399	49	Årets verdiendring av rentefond	-643	2 710
4 918	-26 944	Netto urealisert gevinst/tap(-)	-26 947	4 374
15 606	15 775	Gevinst salg av aksjer og aksjefond	15 775	15 606
4 758	4 520	Renter obligasjoner	4 520	4 758
3 502	356	Gevinst salg av rentefond	356	3 020
-417	-802	Netto valutagevinst plassering i verdipapirer	-802	-417
23 448	19 849	Netto realisert gevinst	19 849	22 966
28 366	-7 095	Verdiendring av markedsbaserte OM	-7 098	27 340

Note 7 Investeringer i datterselskap og tilknyttede selskap

Investeringene i datterselskap og tilknyttet selskap regnskapsføres etter egenkapitalmetoden.

Norges Råfisklag									
Selskap	Eierandel	Forretnings- kontor	Ansk.kost	EK-and. 1.1	Res.andel	Konsernbidrag	Tilgang/ Avgang	Andre endringer	EK-and. 3112
<i>Datterselskap</i>									
Fiskernes Hus AS	100 %	Tromsø	31 455	64 037	3 039	1 048	17 858	-788	85 194
Marinvest AS	100 %	Tromsø	56 000	58 796	1 068	-260			59 604
Sum			87 455	122 833	4 107	788	17 858	-788	144 798

Norges Råfisklag har i 2018 solgt aksjene i eiendomselskapene Stortorget 2 Tromsø, Sjøgata 41/43 Tromsø, Sjøgata 41/43 Seksjon 2, Sjøgata 39 Tromsø og Fiskergata 22 Svolvær til datterselskapet Fiskernes Hus. Videre er Sjøgata 41/43 Tromsø og Sjøgata 41/43 Seksjon 2 Tromsø fusjonert i 2018.

Datterdatterselskap er innregnet etter egenkapitalmetoden i Fiskernes Hus sitt regnskap:

Konsern							
<i>Datterdatterselskap</i>							
Stortorget 2 Tromsø AS	100 %	Tromsø	6 717	1 049	-864	6 717	6 902
Sjøgata 39 Tromsø AS	100 %	Tromsø	4 963	1 057	183	4 963	6 203
Sjøgata 41/43 Tromsø AS	100 %	Tromsø	8 551	1 500	-1 404	8 551	8 646
Fiskergata 22 Svolvær AS	100 %	Tromsø	4 747	-1 795	1 528	4 747	4 479
Stortorget 1 AS	70 %	Tromsø	94 068	41 232	3 430	52 032	96 694
Kystens Hus AS	100 %	Tromsø	500	2 080	-1 169	-231	681
Sum			119 546	43 313	4 072	-788	123 606

Konsern							
<i>Tilknyttede selskap</i>							
Kirkenesterminalen AS	43 %	Kirkenes	2 515	4 304	118		4 421
Sum			2 515	4 304	118		4 421

Fiskernes Hus AS har i 2018 kjøpt seg opp med 30 % i Stortorget 1 AS og eier nå 70 % av aksjene, hvor investeringen i regnskapet har gått over fra TS til DS. Verdien av Stortorget 1 AS er i konsernregnskapet innregnet med 100 %, basert på verdien ved siste oppkjøp. I den forbindelse er det identifisert merverdier for 89,5 millioner som er innregnet i konsernregnskapet sammen med avskrivning og utsatt skatt på merverdiene.

Note 8 Aksjer og grunnfondsbevis			
Norges Råfisklag			
Selskaps navn:	Antall aksjer	Pålydende	Kostpris
Sparebanken Nord-Norge	403 584	20 179	10 599
Lytix Biopharma AS	29 650	1	508
Eierselskapet Fiskeribladet Fiskaren AS	1 670	1 670	2 390
Diverse selskap			156
Sum aksjer og grunnfondsbevis			13 653
Akkumulerte avskrivninger 31.12			-12
Årets nedskrivning			
Bokført verdi			13 641
Konsern			
Selskaps navn:	Antall aksjer	Pålydende	Kostpris
Sparebanken Nord-Norge	403 584	20 179	10 599
Lytix Biopharma AS	3 300	14	508
Fiskeribladet AS	1 670	1 670	2 390
Værøy Fryselager AS	100	100	100
Calanus AS	43 800	1	2 880
Norinnova Invest AS A-aksjer	823	823	823
Norinnova Invest AS B-aksjer	83	83	83
Nordvest Lagerhotell as	825	825	955
Hammerfest Fryseri AS	938	938	910
Dualog AS	930	93	1 353
Diverse andre selskap			156
Sum aksjer og grunnfondsbevis			20 756
Akkumulerte avskrivninger 31.12.			-1 762
Bokført verdi			18 994

Tap/gevinst på anleggsaksjer:

Konsern		Norges Råfisklag	
2017	2018	2018	2017
	494		
	Endring nedskrivning andre anleggsaksjer		
	-38	311	
	Realisert tap/ gevinst aksjer/andeler		
	456	311	
	Tap (-)/Gevinst på anleggsaksjer		

Note 9 Bundne bankinnskudd, trekkrettigheter				
Konsern			Norges Råfisklag	
2017	2018	Bundne bankinnskudd	2018	2017
164 775	162 844	Betalingsmidler	139 903	144 286
2 560	4 114	Skattetrekksmidler	3 947	2 447
167 335	166 958	Sum betalingsmidler/skattetrekk	143 850	146 733
Trekkrettigheter				
250 000	250 000	Ubenyttet kassekreditt	250 000	250 000

Note 10 Tap på fordringer/utlån				
Konsern			Norges Råfisklag	
Avsetning 01.01	Avsetning 31.12		Avsetning 01.01	Avsetning 31.12
79	82	Tap på kortsiktige fordringer	58	23
178	178	Tap på utlån	178	178
	3	Endring tapsavsetning		-35
	-120	Korrigerings		-120
	-117	Netto inntektsført		-155

Note 11 Varige driftsmidler						
Norges Råfisklag						
	Transportmidler	Driftsløsøre	Fast eiendom	Sum		
Anskaffelseskost 01.01.	3 557	7 645	3 252	14 454		
Tilgang	1 893	1 295		3 188		
Avgang	1 594	54		1 647		
Anskaffelseskost 31.12.	3 857	8 886	3 252	15 995		
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	3 345	5 715		9 059		
Tilbakeførte avskrivninger	1 515	8		1 523		
Balanseført verdi 31.12.	2 027	3 179	3 252	8 458		
Årets avskrivninger	548	666		1 213		
Forventet økonomisk levetid	5 år	3-10 år				
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Avskrives ikke			
Konsern						
	Transportmidler	Driftsløsøre	Innredning	Fast eiendom	Tomter	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	3 557	8 306	11 159	156 165		179 187
Anskaffelseskost 01.01. ifbm oppkjøp Stortorget 1 AS				394 540	75 159	469 699
Tilgang	1 893	1 601	89	8 133		11 716
Avgang	1 594	54	88			1 736
Anskaffelseskost 31.12.	3 857	9 853	11 160	558 838	75 159	658 867
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	3 345	6 174	2 095	123 589		135 202
Tilbakeførte avskrivninger	1 515	8				1 523
Balanseført verdi 31.12.	2 027	3 687	9 066	435 249	75 159	525 188
Årets avskrivninger	548	778	647	12 207		14 180
Forventet økonomisk levetid	5 år	3-10 år	25 år	25-50 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Avskrives ikke	

Fast eiendom består av næringsbygg for utleie, tomter og fritidseiendommer. Tomter og fritidseiendommer avskrives ikke, mens næringsbyggene avskrives med 2% årlig. Det benyttes lineære avskrivninger av anskaffelseskost. Sjøgata 39 Tromsø AS, Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Stortorget 2 Tromsø AS, Fiskergata 22 Svolve AS og Samvirkegården AS eier næringsbyggene.

Spesifikasjon av fast eiendom

Forretningseiendom	Ansk.kost	Akk.avskrivn.	Påkostn	Bokført verdi
Stortorget 2, Tromsø	22 854	21 697	644	1 801
Sjøgata 41/43, Tromsø	46 216	30 031	760	16 946
Sjøgata 39, Tromsø	44 794	20 313	446	24 927
Fiskergt. 22, Svolvev	39 049	28 865	5 800	15 985
Stortorget 1, Tromsø	469 699	22 684	482	447 498
Forretningseiendom	622 612	123 589	8 133	507 157
Fritidseiendom				
Fritidseiendommer	2 957			2 957
Diverse tomter	295			295
Fritidseiendom	3 252			3 252
Sum fast eiendom	625 864	123 589	8 133	510 408

Det er en merverdi knyttet til næringsbygget i Sjøgata 41/43 på 5,3 millioner og i Stortorget 1 på 89,5 millioner som avskrives lineært over byggenes levetid i konsernet.

Note 12 Tilgode fiskekjøpere

Ved førstehåndsomsetning av marine ressurser, skjer oppgjør for fangst gjennom Norges Råfisklag SA ved at verdien av fangsten avregnes og utbetales til fiskerne samt faktureres og innkreves fra fiskekjøperne. Fiskekjøperne gis en kredittid på 14 dager. Tilgode fiskekjøpere er fordringer knyttet til denne oppgjørsordningen. Det er et vilkår for å kunne kjøpe fisk at det er stillet tilstrekkelig og betryggende sikkerhet for mottatt fangst.

Det er etablert ulike ordninger for sikkerhetsstillelse fra fiskekjøper. Sikkerhetsstillelsene er i hovedsak individuelle. I tillegg er det tidligere etablert et kollektivt garantifond som kan benyttes til å dekke tap på fordringer for de fiskekjøper som deltar i denne kollektive ordningen.

	2018	2017
Tilgode fiskekjøpere	461 715	389 621
Sikkerhetsstillelse ved utgangen av regnskapsåret:		
Individuelle bankgarantier	(individuell) 347 991	550 813
Kredittforsikring	(individuell) 801 970	404 625
Innbetalt depositum	(individuell) 102 785	112 188
Garantifond felles	(kollektiv) 31 892	32 625
Sum	1 284 638	1 100 250

Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet når det gjelder tilgode fiskekjøpere.

Note 13 Pantelån, pantstillelser, garantistillelser og rentesikring**Gjeld som forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsårets slutt**

All gjeld i konsernet har avdragstid med forfall innen fem år.

Balanseført gjeld som er sikret ved pantestillelse:

Konsern		Norges Råfisklag	
2017	2018	2018	2017
43 000	290 705	Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner	
43 000	290 705	Sum	

Balanseført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet for pantesikret gjeld, garantier:

Konsern		Norges Råfisklag	
2017	2018	2018	2017
52 587	435 249	Bygninger	
	75 159	Tomter	
52 587	510 408	Sum	

Rentesikring – Konsern

I Samvirkegården AS er den langsiktige gjelden knyttet til en rentesikringsavtale som har en varighet på 10 år.

Konsern		
Rentesikringer har følgende forfallsstruktur:	2018	2017
Forfaller innen fem år	27 500	
Forfaller senere enn fem år	92 125	
Sum	119 625	

Konsern		
Rentebytteavtalene har hatt følgende verdiutvikling gjennom regnskapsåret:	2018	2017
IB markedsverdi av forpliktelse (+)/ fordring (-)	17 653	
Verdiendring	-2 955	
UB markedsverdi av forpliktelse (+)/ fordring (-)	14 698	

Markedsverdien av selskapets rentebytteavtaler angir nåverdien av avtalefestede fastrenteavtaler. Nåverdien representerer selskapets markedsvurderte forpliktelser overfor motpart i rentebytteavtalene. Verdiendring gjennom regnskapsåret representerer en endring av markedsvurderte forpliktelser. Bakgrunnen for reduksjon i selskapets markedsvurderte forpliktelser for regnskapsåret skyldes stigende markedsrenter og redusert løpetid.

Forpliktelsen er ikke innregnet i konsernets balanse. Forpliktelsen kostnadsføres i forbindelse med avdragsterminene på pantelånet.

Annen garanti – Konsern

Fiskernes Hus AS har stilt garanti overfor Kystens Hus ifht leiekontrakten mot Samvirkegården AS.

Note 14 Mellomværende med selskap samme konsern		
Norges Råfisklag		
Mellomværende med konsernselskaper	2018	2017
Fiskernes Hus	33 771	-122
Kystens Hus	105	-900
Marinvest		
Sjøgata 39 Tromsø	49	508
Sjøgata 41/43 Tromsø	15	165
Stortorget 2 Tromsø	-88	22
Fiskergata 22 Svolvær	1 509	9
Sum	35 361	-317

Note 15 Egenkapital			
Norges Råfisklag			
Årets endring i egenkapital	Andelskapital	Annen Egenkapital	Sum Egenkapital
Egenkapital 01.01.	11	674 900	674 911
Årets resultat		36 115	36 115
Egenkapital 31.12.	11	711 015	711 026

Konsern				
Årets endring i egenkapital	Andelskapital	Annen Egenkapital	Minoritetsinteresser	Sum Egenkapital
Egenkapital 01.01.	11	672 464		672 475
Merverdi ifbm oppkjøp		27 575		27 575
Minoritetens andel av bokført EK og merverdi ifbm oppkjøp			52 577	52 577
Årets resultat		35 766	1 474	37 240
Egenkapital 31.12.	11	735 805	54 051	789 867

Note 16 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser

Norges Råfisklag hadde ved utgangen av inntektsåret 60 ansatte fordelt på 57 årsverk. Lønnskostnadene i laget var slik:

Konsern		Norges Råfisklag		
2017	2018		2018	2017
38 125	41 455	Lønnskostnader	40 898	37 552
2 753	2 976	Arbeidsgiveravgift	2 901	2 694
6 902	7 113	Pensjonskostnader	7 050	6 899
	21	Øvrige personalkostnader		
47 779	51 565	Sum lønnskostnader	50 850	47 144
57	58	Sysselsatte årsverk i regnskapsåret	57	56

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret	Kontrollkomite
Lønn/ honorar	1 881	1 771	259
Pensjonsutgifter	274	123	16
Annen godtgjørelse	7		

Det er ikke ytt lån eller stilt sikkerhet overfor administrerende direktør eller medlemmer i styret. Det foreligger ingen bonusavtale eller sluttoppgjørsavtale med administrerende direktør.

Kostnadsført godtgjørelse til revisor	Norges Råfisklag	Konsern
Lovpålagt revisjon	325	656
Skatte-og avgiftsrådgivning		442
Sum	325	1 098

Note 17 Langsiktige fordringer

Norges Råfisklag yter lån til lagets ansatte. Maksimalt lånebeløp er 100% av lånetakst og ikke høyere enn 2.200.000 pr ansatt. Avdragstiden kan avtales individuelt, men kan ikke være lengre enn 30 år. Det forlanges pant i fast eiendom og rentebetingelsene er de samme for alle ansatte. Rentesaften er lik normalrentesaften fastsatt av Stortinget og har i 2018 vært 2,2 % første halvår og 2,1 % andre halvår.

Herunder følger en spesifikasjon over saldo på utlån.

Konsern		Norges Råfisklag		
2017	2018		2018	2017
720		Lån adm.direktør		720
25 606	24 587	Lån gitt øvrige ansatte (33)	24 587	25 606
		Lån datterselskap		713
1 680		Lån tilknyttet selskap		
930	4 012	Lån andre *		
28 936	28 599	Sum lån	24 587	27 039
-178	-178	Avsetning til tap	-178	-178
28 757	28 420	Sum langsiktige fordringer	24 409	26 861

* Langsiktig fordring på 3 millioner forfaller til betaling 31.12.2026.

Note 18 Inntrukne midler

Inntrukne midler er overtredelser av havressurslovens og fiskesalgslagslovens bestemmelser. Ved overtredelser, faktureres fiskerne og fordringene som oppstår motregnes i senere oppgjør for fangst eller kreves innbetalt. Ubetalte fordringer ved utgangen av regnskapsåret er ikke inkludert i netto inntrukne midler. Midlene administreres av laget og benyttes til å dekke kostnader ved kontrollaktivitet samt ordninger som tilskudd til føring av fisk. Regnskap over inntrukne midler rapporteres årlig til Nærings- og fiskeridepartementet og de godkjenner også dekning av kostnader til kontrollarbeid. Det er ingen forskjell mellom konsernregnskapet og selskapsregnskapet og følgende oppstilling viser oversikt over inntrukne midler:

	2018	2017
Inngående balanse 1.1	42 973	36 760
Inntrukket i år	20 352	15 452
Omkostninger/tilskudd etc	-133	
Anvendt til lagets kontrollaktivitet (se note 3)	-12 507	-9 239
Inntrukne midler 31.12	50 686	42 973

Note 19 Transaksjoner med nærstående parter

Ytelser til ledende ansatte er omtalt i note 16, og mellomværende med konsernselskaper er omtalt i note 14. Følgende transaksjoner er foretatt til selskapets eierorganisasjoner for 2018:

Norges Råfisklag		
	2018	2017
Tjenestekjøp for oppnevning til årsmøte i Norges Råfisklag	1 000	1 000
Støtte til årsmøte, eiermøter	226	239
Støtte til utadrettede tiltak	534	645
Støtte til drift og investering i Velferdsstasjoner	666	652
Prosjektsamarbeid (herunder miljøsertifisering og miljørådgiver)	755	513
Sum overføringer til eierorganisasjonene	3 181	3 049

Transaksjoner med øvrige nærstående parter:

Norges Råfisklag		
	Tjenestesalg	Tjenestekjøp
<i>Datterselskap</i>		
Fiskernes Hus AS	1 780	
<i>Datterdatter selskap</i>		
Kystens Hus		62
Stortorget 2 Tromsø		40
Fiskergata 22 Svolvær		1 506

Note 20 Andre kortsiktige fordringer

Konsern			Norges Råfisklag	
2017	2018		2018	2017
151	72	Fordringer på ansatte	72	149
331	374	Påløpte ikke forfalte renteinntekter	374	331
		Fordringer på datterselskap *	35 419	
1 102	1 830	Garantiordningen i Norges Råfisklag	1 830	1 102
200	200	Likviditetslån Stiftelsen Kystens Hus	200	200
1 714	3 889	Forskuddsbetalte kostnader	3 733	1 686
4 640	10 946	Andre kortsiktige fordringer	7 111	3 838
-78	-83	Avsetning til tap på fordringer	-23	-58
8 059	17 229	Sum andre kortsiktige fordringer	48 716	7 248

* Morselskapet har gitt et kortsiktig lån til datterselskapet Fiskernes Hus AS på 32 millioner som er renteberegnet med 3 mnd Nibor +1,25 %. Lånet forventes innfridd i 2019.

Note 21 Skyldig fiskere

Ved førstehåndsomsetning av marine ressurser, skjer oppgjør for fangst gjennom Norges Råfisklag SA ved at verdien av fangsten avregnes og utbetales til fiskerne samt faktureres og innkreves fra fiskekjøperne. Oppgjørstid for fiskerne er 15 dager. Omsetningen i desember varierer fra år til år, og det vil derfor oppstå reduksjon eller økning i skyldig fiskere avhengig av omsetningsstørrelsen siste uker av regnskapsåret. Dette synliggjøres også på fordringene knyttet til fiskekjøperne, jfr note 12.

Norges Råfisklag garanterer oppgjør til fiskerne uavhengig om fiskekjøperne kan betale for fakturert fangst.

Note 22 Annen kortsiktig gjeld

Konsern			Norges Råfisklag	
2017	2018		2018	2017
6 660	10 292	Forskuddsbetaling fra fiskekjøperne	10 292	6 660
1 520	2 060	Avsetning tapsfond	2 060	1 520
6 386	9 157	Fiskeres frivillige trekk til fagorganisasjoner	9 157	6 386
763	1 486	Forskuddsbetaling fra andre kunder	1 486	763
6 839	9 601	Andre leverandører	7 673	6 280
4 374	5 005	Feriepenger, påløpt	4 932	4 308
2 771	2 481	Bevilgninger, påløpt	2 481	2 771
42	2 462	Påløpt renter		
		Avgitt konsernbidrag		1 674
29 356	42 543	Sum annen kortsiktig gjeld	38 080	30 361

Revisors beretning

36

Revisors beretning

KPMG AS
Stakkevollvegen 41
Postboks 6262
9292 Tromsø

Telephone +47 04063
Fax +47 77 64 30 10
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til årsmøtet i Norges Råfisklag SA

Uavhengig revisors beretning

Utalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norges Råfisklag SAs årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på kr 36 115 (tusen) og et overskudd i konsernregnskapet på kr 37 240 (tusen).

Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norges Råfisklag SA per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Norges Råfisklag SA per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Selskapsrevisorer medlemmer av Den norske Revisorføring

Offices in:

Oslo	Elverum	Molde	Stord
Ålesund	Finnnes	Molda	Stabroe
Bergen	Haugesund	Sandnessjøen	Tromsø
Bodo	Kristiansund	Slangerup	Tynset
Drammen	Kristiansund	Slangerup	Ålesund

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om

selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsikk i Norge.

Tromsø, 12. april 2019
KPMG AS

Gunnar Alskog
Statsautorisert revisor

Kontrollkomitéens årsmelding

I beretningsåret 2018 har kontrollkomitéen gjennomført kontroller i henhold til instruks og egen vurdering. Kontrollkomitéen har gjennomgått saksdokumenter og protokoller fra styret og arbeidsutvalget (AU). Det er gjennomført statusmøter med Råfisklagets ledelse og med revisjon.

Kontrollkomitéen har ikke funnet at noen av de aktuelle organer har fattet vedtak eller foretatt disposisjoner som er i strid med Norges Råfisklags vedtekter, forretningsregler eller vedtak fattet av årsmøtet. Styret har fulgt opp årsmøtets vedtak i aktuelle saker.

Etter det kontrollkomitéen har erfart har både styret og administrasjonen utført et godt arbeid for fiskerne som omsetter sine fangster i Råfisklagets distrikt.

Styrets beretning for 2018 er gjennomgått. Kontrollkomitéen innstiller for årsmøtet å godkjenne styrets årsberetning for 2018.

Tromsø 11. april 2019

Henrik Henriksen

Geir Roger Benonisen

Ole Morten Fjukstad

Virksomhetsrapport

Viktige arter/produkter

Torsk	50
Hyse	60
Sei	62
Reker	65
Blåkveite	66
Kongekrabbe	68
Snøkrabbe	70
Taskekrabbe	70
Leppefisk	71
Vågequal	71
Sjølprodusert tørrfisk	73

Hovedtall for omsetning

Norges Råfisklag er fiskernes egen salgsorganisasjon og driver en velfungerende og moderne markedsplass for bærekraftig villfanget sjømat. Råfisklagets område strekker seg fra og med Finnmark til og med Nordmøre. Etter andel av samlet verdi, er de viktigste artene som ble omsatt i Råfisklagets område i 2018; torsk (60 %), hyse (10 %), reker (9 %), sei (6 %), blåkveite (4 %) og kongekrabbe (3 %).

Råfisklagets virksomhet omfatter førstehåndsomsetning av viltlevende marine ressurser og tilhørende genetisk materiale som fastsatt i havressursloven. Omsetningen inkluderer fangster både fra norske og utenlandske fiskefartøy. De utenlandske fartøyene er hovedsakelig russiske trålere.

I 2018 endte den samlede verdien av fangst omsatt gjennom Råfisklaget på 12,7 milliarder kroner. Dette er den høyeste verdien noensinne i fiskesalgslagets historie, enten det måles i løpende kroner eller om det korrigeres for inflasjon. Den nest høyeste verdien ble oppnådd i 2016 med 11,5 milliarder (løpende) og 12,0 milliarder (inflasjonskorrigert).

Den samlede verdien i 2018 økte med hele 1,356 millioner kroner (12 %) fra 11,392 millioner i 2017. Dette kan splittes i økt verdi på 1,029 millioner (11 %) for norske fiskere og 327 millioner (18 %) for utenlandske fiskere. De utenlandske fangstene utgjorde 17 % av Råfisklagets totale omsetningsverdi i 2018. Dette er en liten positiv justering fra 16 % i 2017. Se detaljer i tabell 6.

Det ble omsatt til sammen 1.162.000 tonn (rund vekt) fangst gjennom Norges Råfisklag i 2018. Dette er 57.000 tonn (5 %) mer enn 1.105.000 tonn i 2017. Beretningsåret er femte år på rad i Råfisklagets historie med samlet fangst på over 1 million tonn. Se detaljer i tabell 7.

Krill og alger (tare) trekker opp tallene

Siden 2006 er et stort kvantum krill inkludert i omsetningstillene. Fartøy hjemmehørende i Råfisklagets område har drevet et betydelig fiske etter krill i Sørishavet. Fangstene produseres om bord og produktene blir landet i Sør-Amerika. Slik fangst og omsetning av krill kommer inn under fiskesalgslagsloven og fiskesalgslagenes enerett til omsetning. Fra 2011 ble også alger (tare) høstet i norske farvann innlemmet i den organiserte omsetningen som Råfisklaget har ansvaret for. I hoveddelen av tabell 7 er krill og alger holdt utenfor av hensyn til sammenligning med tidligere år og perioder.

Andelen av fangst fra utenlandske fartøy har endret seg noe i Råfisklagets område de ti siste årene. Det er ingen entydig trend, det har vært justeringer både opp og ned. Se detaljer i nedre del av tabell 7.

Det totale kvantumet fra norske og utenlandske

Tallene som framgår av denne årsberetningen

er basert på avstemte årskvantum og -verdier for fangster omsatt på første hånd mellom fiskere og kjøpere i Norges Råfisklags område, men også for fangster som på annen måte kommer inn under fiskesalgslagslagets enerett til omsetning av viltlevende marine ressurser. Omsetningen omfatter i all hovedsak torskefisk, skalldyr, bløtdyr, alger og kval levert av norske og utenlandske fiskefartøy på strekningen fra og med Finnmark til og med Nordmøre. Unntak fra dette er angitt.

Tallene i virksomhetsrapporten kan bli justert fra en årsberetning til en annen. Dette har blant annet sammenheng med at det tar tid før endelige avstemte tall foreligger for omsetning og eksport. Det blir foretatt korreksjoner med tilbakevirkende kraft både av Statistisk sentralbyrå/Norges sjømatråd, Fiskeridirektoratet og fiskesalgslagene. Av fiskesalgslagene blir det blant annet foretatt registreringer (korreksjoner) når lagrede ombordfryste fangster i fiskers eie fra ett år først blir solgt til en kjøper neste år.

fiskefartøy, krill og alger (tare) holdt utenom, bestod i 2018 av 50 % ferskt og 50 % ombordfryst råstoff. Dette er identisk med i 2017, mens fordelingen var 48 % ferskt og 52 % fryst i 2016. Ser vi de norske landingene for seg, så var fordelingen 63 % ferskt og 37 % ombordfryst både i 2018 og 2017 mot tilsvarende 64 % og 36 % i 2016.

Tabell 6: Total omsetningsverdi fordelt på norske og utenlandske fiskefartøy 2009–2018 (millioner kroner og prosent)

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totalverdi	5.163	5.671	6.954	6.919	6.328	7.924	9.732	11.538	11.392	12.748
Norske fartøy verdi	4.186	4.746	5.779	5.771	5.391	6.487	7.767	9.066	9.524	10.553
Utenlandske fartøy verdi	977	925	1.175	1.148	937	1.437	1.965	2.472	1.868	2.195
Norske fartøy (%)	81	84	83	83	85	82	80	79	84	83
Utenlandske fartøy (%)	19	16	17	17	15	18	20	21	16	17

Verditallene er i løpende millioner kroner. Tallene er ikke korrigert for inflasjon.

Tabell 7: Totalt omsatt kvantum med fordeling på norske og utenlandske fiskefartøy 2009–2018 (tonn rund vekt og prosent)

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totalt kvantum*	592.000	750.000	844.000	892.000	948.000	1.058.000	1.036.000	1.123.000	1.105.000	1.162.000
Totalt kvantum uten krill og alger	535.000	635.000	686.000	712.000	731.000	788.000	758.000	824.000	793.000	790.000
Herav norske fartøy kvantum	425.000	515.000	546.000	575.000	605.000	619.000	578.000	617.000	629.000	625.000
Herav utenlandske fartøy kvantum	110.000	120.000	140.000	137.000	126.000	169.000	180.000	207.000	164.000	165.000
Norske fartøy (%)	79	81	80	81	83	79	76	75	79	79
Utenlandske fartøy (%)	21	19	20	19	17	21	24	25	21	21

* Krill fra Sørishavet og alger (tare) fra norskekysten

Krill fra Sørishavet: Totalt kvantum må sees i lys av at det i perioden 2009-2018 i det enkelte år ble omsatt henholdsvis 57, 115, 79, 105, 124, 167, 169, 188, 202 og 248 tusen tonn med krill. Krillen har en relativt lav førstehåndspris og gjør derfor mindre utslag på totalverdien. Krillen hadde de samme årene en verdi på 18, 37, 26, 34, 44, 59, 60, 67, 72 og 88 millioner kroner.

Alger (tare) fra norske farvann: Totalt kvantum må sees i lys av at det i perioden 2011-2018 i det enkelte år ble omsatt henholdsvis 79, 75, 93, 103, 108, 112, 110 og 124 tusen tonn med alger. Algene gjør som krillen mindre utslag i førstehåndsverdi, med en verdi de samme årene på 15, 14, 19, 23, 25, 28, 29 og 33 millioner kroner.

Utenlandske fiskefartøy leverte 99 % ombordfryst fangst i 2018 mot tilsvarende nær 100 % i 2017 og 97 % i 2016.

157.200 sluttседler (enkeltfangster) ble meldt inn til Råfisklaget i 2018. Det var 6.278 fartøy som stod bak disse landingene, herav 82 utenlandske. På landsiden var 201 registrerte fiskekjøpere og 57 mottaksstasjoner med anlegg i Råfisklagets distrikt i aktivt kjøp. Sammenlignet med 2017 viser tallene for 2018 omtrent det samme antall enkeltfangster, 298 flere norske og 9 flere utenlandske fartøy, 7 flere kjøperanlegg og det samme antall mottaksstasjoner.

Mer om fartøy: Antall fartøy som leverte fangst i Råfisklagets område utgjorde i perioden 2014-2018 i det enkelte år henholdsvis 5.198, 5.338, 5.765, 5.971 og sist 6.278 fartøy i 2018.

Oversikten for 2018, splittet opp i de viktigste undergrupper viser 4.502 fiskefartøy og 1.746 fritidsfiskefartøy. Økningen de siste årene skyldes hovedsakelig at fritidsfiskefartøy nå blir registrert enkeltvis og ikke som gruppe, men også at antall fiskefartøy øker.

I perioden 2014-2018 var det i det enkelte år en økning i antall fritidsfiskefartøy med henholdsvis 295, 39, 310, 47 og sist 244 fartøy i 2018. Til sammen har det vært en tilvekst på 935 fritidsfiskefartøy over 5 år. Antall fiskefartøy økte i perioden 2014-2018 med henholdsvis 41, 101, 117, 157 og sist 57 i 2018. Over 5 år er det registrert en økning på 473 fiskefartøy.

Kvantums- og verdiutvikling

De samlede landingene av fisk i Råfisklagets område gikk ned med 23.300 tonn (3 %) fra 2017 til 2018. Verdien av fiskelandingene gikk i samme periode opp med 517 millioner kroner (5 %). Viktige forklaringer til dette er at landingene av torsk og hyse gikk ned med henholdsvis 33.300 tonn (7 %) og 21.100 tonn (18 %), og at landingene av sei kompenserte i positiv retning med 23.500 tonn (22 %). Til tross for nedgangen i kvantum for torsk, økte verdien med 323 millioner kroner (4 %) fra 2017 til 2018. Verdien av hyse gikk i samme periode ned med 34 millioner kroner (3 %) mens sei gikk opp med 101 millioner kroner (14 %).

Landingene av skalldyr og bløtdyr fikk fra 2017 til 2018

en kraftig økning på hele 20.500 tonn (75 %) i kvantum og 800 millioner kroner (85 %) i verdi. Hovedforklaringen til dette er betydelig økt kvantum og verdi for reker med henholdsvis 18.900 tonn (113 %) i kvantum og 665 millioner kroner (153 %) i verdi, men også økt kvantum og verdi for kongekrabbe med henholdsvis 367 tonn (19 %) og 100 millioner kroner (34 %) i verdi.

Fangst av småkval gikk opp med 54 tonn (11 %) i kvantum og 1,6 millioner kroner (9 %) i verdi fra 2017 til 2018.

Restråstoff som produktgruppe endte i 2018 med et samlet kvantum på 28.400 tonn, en økning på 66 tonn (0,2 %) fra 2017. Verdien av restråstoffet utgjorde 119 millioner kroner i 2018, en økning på 16 millioner kroner (16 %) fra 2017.

Omsetningen i 2018 fordelte seg slik på de ulike fangstgruppene (2017-tall i parentes):

Fisk	740.900 tonn (764.200)	10.743 millioner kroner (10.226)
Skalldyr/bløtdyr*	48.000 tonn (27.500)	1.744 millioner kroner (944)
Småkval	557 tonn (503)	19,3 millioner kroner (17,7)
Restråstoff	28.400 tonn (28.300)	119 millioner kroner (103)

* Eksklusive krill fra Sørishavet.

Omsetningsformer

Råfisklaget tilbyr fiskere og fiskekjøpere flere ulike salgsopplegg og måter å kjøpe fangster på. Alternativene er i utgangspunktet basert på frivillighet, men er basert på et etablert regelverk og et minsteprissystem som definerer laveste pris for god vare. I hovedsak kan fiskerne selv velge den salgsmåten de finner hensiktsmessig i forhold til egen drift. Fiskekjøperne har flere alternative måter å skaffe seg råstoff på og det eksisterer ingen kjøpeplikt.

Direkteavtaler mellom fiskere og fiskekjøpere

Dette er den største og viktigste omsetningsformen i Norges Råfisklags distrikt. Råfisklagets forretningsregler og prisbestemmelser danner et fundament for denne omsetningen.

Direkteavtalene er en tradisjonsrik omsetningsform som er godt tilpasset strukturen på kysten, og de har

Tabell 8: Kvantums-, verdi- og faktisk oppnådd prisendring for fisk, skalldyr/bløtdyr, kval og totalt for omsetningen i Norges Råfisklags distrikt 2017–2018 (prosent)

	Kvantumsendring (%)	Verdiendring (%)	Prisendring (%)
Fisk	- 3,1	+ 5,1	+ 8,4
Sjøtilvirket tørrfisk	- 8,5	- 7,8	+ 0,7
Skalldyr/bløtdyr*	+ 74,2	+ 84,6	+ 6,0
Kval	+ 10,7	+ 9,0	- 1,5
Totalt for omsetningen**	- 0,3	+ 11,8	+ 12,1

* Eksklusive krill fra Sørishavet. ** Eksklusive krill fra Sørishavet og alger (tare) fra norskekysten.

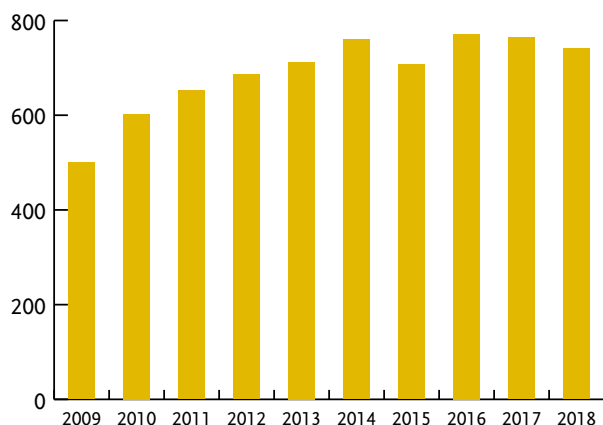

Diagram 3: Kvantumsutvikling fisk 2009–2018
(tusen tonn rund vekt)

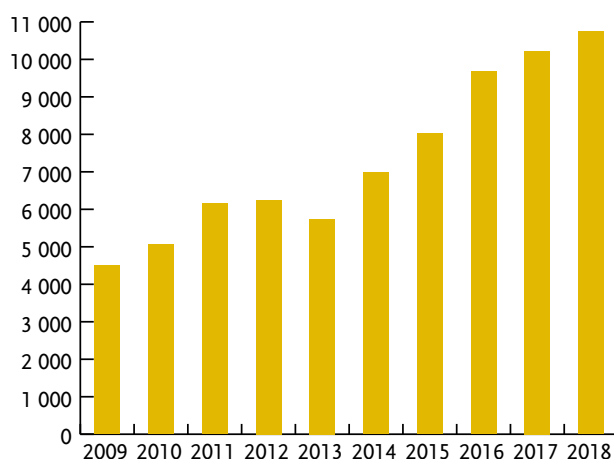

Diagram 4: Verdiutvikling fisk 2009–2018 (millioner kroner)

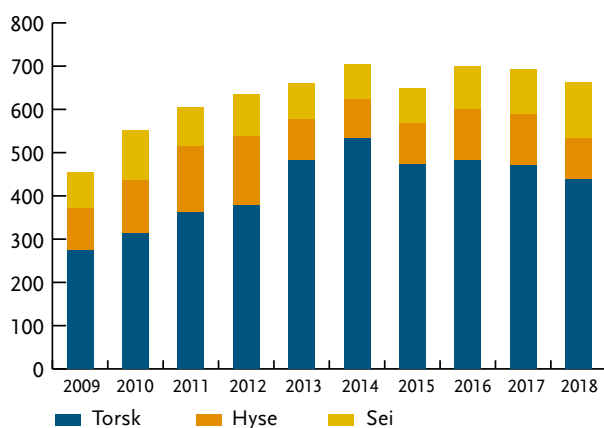

Diagram 5: Kvantumsutvikling torsk, hyse og sei 2009–2018
(tusen tonn rund vekt)

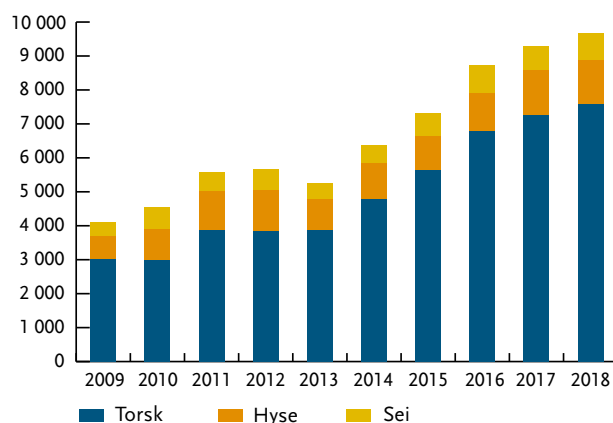

Diagram 6: Verdiutvikling torsk, hyse og sei 2009–2018
(millioner kroner)

klare fortrinn når nesten 6.300 fartøy og ca. 260 produksjonsanlegg og mottaksstasjoner skal samhandle. Mange fiskere ønsker å ivareta gode forbindelser til faste kjøpere selv om det periodevis finnes alternative, kanskje bedre betalende avtakere.

Auksjon

Flåten som fryser fangstene sine ombord og lander fangstene på nøytrale fryselager kan nå ut til mange kjøpere gjennom den frivillige, nettbaserte NR Auksjon. Fryste industrireker selges via NR Auksjon eller langsiktige leveringsavtaler. Kjølauksjoner er tilbud hvor råstoffet blir lagt ut for salg til kjøpere mens fartøyet er på vei fra fangstfeltet.

Norges Råfisklag tilbyr også fiskeflåten å formidle salg av fangster. Fartøyet oppgir i hvilket område de ønsker å levere, og Råfisklagets salgsmedarbeidere innhenter det

beste tilbudet hos kjøpere i dette området. Fartøyet leverer fangsten i henhold til de opplysningene som er gitt, til den kjøperen som gir det beste tilbudet.

Kontraktsalg

Kontraktsalg er en salgsform hvor ombordfrost fangst landes ved nøytrale fryselager og omsettes etter egne avtaler (kontrakter) om pris etc. mellom reder/fisker og kjøper.

Kaisalg

Fiskerne kan etter søknad til Råfisklaget få tillatelse til å selge fisk og skalldyr direkte til forbruker fra fiskefartøyet.

Egenovertakelser

Egenovertakelse er en omsetningsform hvor et fartøy får godkjenning til å overta egen fangst for å produsere og/eller selv å selge fangsten videre i markedet. Slik

omsetning skjer oftest i tilfeller hvor fangstene er foredlet ombord.

Utenlandske landinger

De utenlandske landingene i Råfisklagets område utgjorde 165.000 tonn til verdi 2.195 millioner kroner i 2018. Dette er en liten økning på 1.000 tonn (0,6 %) i kvantum og 327 millioner kroner (18 %) i verdi fra 164.000 tonn til verdi 1.868 millioner kroner i 2017.

Totalt 82 ulike utenlandske fartøy leverte fangst i Råfisklagets område i 2018. Dette utgjorde 943 enkeltleveranser. Tilsvarende var 73 fartøy med 964 leveranser i 2017. Av fartøyene i 2018 var det 12 som leverte skalldyr, registrert med 129 leveranser. Tilsvarende var 13 fartøy med 99 leveranser i 2017.

Med virkning fra 1. september 2016 fikk EU-flåten igjen transittordning for landinger i Norge, og de ble dermed unntatt omsetning gjennom fiskesalgslagene. I 2016 utgjorde verdien av landinger fra EU-flåten totalt 408 millioner kroner i Råfisklagets område. I 2017 ble verdien redusert til 63 millioner og i 2018 økte den til 288 millioner kroner.

Tabell 9: Minstepriser for utvalgte fiskearter/vektklasser sløyd uten hode i januar 2017 og januar/desember 2018 (kroner pr. kg)

Fiskeslag/størrelse/kvalitet	Jan. 2017	Jan. 2018	Des. 2018
Torsk over 6,0 kg	19,85	22,20	24,35
Torsk 2,5-6,0 kg	19,60	21,45	23,50
Torsk 1,0-2,5 kg	18,35	20,20	22,25
Torsk under 1,0 kg	15,60	17,45	19,50
Hyse over 8 hg, snørefanget	12,25	14,00	15,06
Hyse over 8 hg	8,50	10,25	11,35
Hyse under 8 hg	6,25	7,00	7,31
Sei over 2,3 kg	9,75	9,82	9,38
Sei 1,2-2,3 kg	8,75	8,82	8,38
Sei under 1,2 kg	7,25	6,72	6,28
Kvitlange over 2,0 kg	9,50	10,50	11,75
Brosme over 2,0 kg	9,50	9,50	9,50
Flekksteinbit over 3,0 kg	11,50	11,50	12,50
Blåkveite over 2,0 kg	26,00	27,00	27,00
Blåkveite 1,0-2,0 kg (japankuttet)	27,40	29,80	31,00
Uer, rund over 7,0 hg	13,50	14,50	15,00

Tabell 10: Distriktsvis kvantums- og verdiutvikling i landinger av torsk, sei og hyse – samlet, fordelt på norske og utenlandske fartøy 2014–2018 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

År		2014		2015		2016		2017		2018	
		Norske	Utenl.	Norske	Utenl.	Norske	Utenl.	Norske	Utenl.	Norske	Utenl.
Finnmark	Kvantum	165	55	155	59	167	73	186	67	187	65
	Verdi	1.449	437	1.750	569	2.096	752	2.454	732	2.644	808
Troms	Kvantum	190	83	166	84	179	78	183	65	170	64
	Verdi	2.109	610	2.241	695	2.562	708	2.811	650	2.850	723
Nordland	Kvantum	186	6	167	2	176	13	173	12	156	13
	Verdi	1.596	43	1.905	17	2.344	121	2.450	129	2.436	156
Trøndelag	Kvantum	6	0	7	0	4	0	3	0	3	0
	Verdi	37	0	51	0	38	0	26	0	27	0
Nordmøre	Kvantum	6	7	5	4	4	5	4	0	5	0
	Verdi	37	63	41	50	41	66	34	0	30	0

Tabell 11: Fordeling av verdi på omsetningsformer for norske fartøy, verdi for utenlandske fartøy og samlet omsetningsverdi 2009–2018 (millioner kroner)

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Direkteavtaler mellom fiskere og kjøpere	2.685	2.867	3.525	3.609	3.005	3.606	4.418	5.313	5.570	5.899
Auksjon, formidling, kontraktsalg mv.	1.255	1.524	1.950	1.831	2.014	2.344	2.689	3.006	3.217	3.776
Egenovertakelser	246	355	304	331	372	537	660	747	737	878
Sum norske fangster	4.186	4.746	5.779	5.771	5.391	6.487	7.767	9.066	9.524	10.553
Utenlandske fangster	977	925	1.175	1.148	937	1.437	1.965	2.472	1.868	2.195
Samlet omsetningsverdi	5.163	5.671	6.954	6.919	6.328	7.924	9.732	11.538	11.392	12.748

Øst-Finnmark: Utenlandske fartøy leverte 36.000 tonn torsk i Øst-Finnmark i 2018. Dette er 1.900 tonn mindre enn i 2017. Det ble også levert 8.800 tonn hyse og 1.900 tonn sei, henholdsvis 200 tonn mindre og 600 tonn mer enn i 2017.

Vest-Finnmark: I Vest-Finnmark leverte utenlandske fartøy 14.800 tonn torsk i 2018. Dette er 2.300 tonn mer enn i 2017. Det ble også levert 2.400 tonn hyse og 1.000 tonn sei, henholdsvis 2.300 og 300 tonn mindre enn i 2017.

Troms: Utenlandske fartøy leverte 47.700 tonn torsk i Troms i 2018. Dette er 1.500 tonn mer enn i 2017. Det ble også levert 11.800 tonn hyse og 4.000 tonn sei, henholdsvis 2.200 og 400 tonn mindre enn i 2017.

Vesterålen: I Vesterålen leverte utenlandske fartøy 9.900 tonn torsk i 2018. Dette er 1.400 tonn mer enn i 2017. Det ble også levert 1.500 tonn hyse og 2.000 tonn sei, henholdsvis 600 tonn mer og 1.000 tonn mindre enn i 2017.

Tabell 12: Antall utenlandske fartøy som landet fangst 2009–2018, herunder antall sluttsedler og fartøy med skalldyr

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antall fartøy totalt	106	78	59	52	56	72	90	91	73	82
Antall sluttsedler totalt	877	865	895	829	776	976	1.156	1.261	964	943
Antall fartøy med skalldyr	6	5	5	7	6	15	25	30	13	12

Tabell 13: Utenlandske landinger 2009–2018 (tonn rund vekt og millioner kroner)

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvantum	110.000	120.000	140.000	137.000	126.000	169.000	180.000	207.000	164.000	165.000
Verdi	977	925	1.175	1.148	937	1.437	1.965	2.472	1.868	2.195

Tabell 14: Viktige arter landet av utenlandske fartøy 2009–2018 (tonn rund vekt)

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Torsk	71.000	76.000	86.000	82.000	91.000	126.000	120.000	126.000	105.000	108.000
Hyse	23.000	29.000	35.000	34.000	17.000	19.000	21.000	33.000	29.000	24.000
Sei	7.000	7.000	7.000	9.000	9.000	7.000	8.000	10.000	10.000	9.000
Reker	4.000	4.000	5.000	5.000	3.000	7.000	16.000	14.000	10.000	14.000

Tabell 15: Utvikling i kvantum for utenlandske landinger, totalt, for fisk og for enkelte kategorier/anvendelser 2010–2018 (tonn rund vekt)

Utenlandske landinger	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totalt kvantum	120.000	140.000	137.000	126.000	169.000	180.000	207.000	164.000	165.000
Totalt kvantum fisk	116.000	135.000	132.000	123.000	160.000	158.000	181.000	155.000	151.000
Fersk fisk	500	0	2.300	800	7.700	4.700	4.200	130	930
Fersk torsk	400	0	2.100	700	7.200	4.400	3.800	6	740
Ombordfryst sløyd fisk	91.000	107.000	95.000	87.000	99.000	103.000	123.000	111.000	113.000
Ombordfryst sløyd torsk	59.000	69.000	61.000	65.000	77.000	77.000	88.000	78.000	84.000
Ombordfryst filet fisk	23.000	24.000	30.000	31.000	48.000	46.000	46.000	37.000	31.000
Ombordfryst filet torsk	17.000	17.000	19.000	25.000	42.000	38.000	34.000	27.000	24.000

Tabell 16: Distriktsvis fordeling av landinger av fisk fra utenlandske fartøy 2014–2018 (tonn rund vekt)

År	Torsk					Hyse					Sei				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Øst-Finnmark	23.000	29.600	33.600	37.900	36.000	4.800	5.500	9.200	9.000	8.800	300	1.300	2.100	1.300	1.900
Vest-Finnmark	23.300	17.000	21.800	12.500	14.800	2.900	4.000	5.100	4.700	2.400	700	1.100	1.200	1.300	1.000
Troms	69.300	68.300	57.400	46.200	47.700	8.800	11.300	16.200	14.000	11.800	4.900	4.600	4.700	4.400	4.000
Vesterålen	4.800	1.700	9.300	8.500	9.900	1.200	100	1.100	900	1.500	300	10	2.300	3.000	2.000
Nordmøre	5.300	3.200	3.600	0	0	1.300	600	1.400	0	0	600	700	200	0	0

Nordmøre: På Nordmøre ble det ikke levert utenlandske fangster i 2017 og 2018. I 2016 ble det der levert 3.600 tonn torsk, 1.400 tonn hyse og 200 tonn sei.

Reker: Det årlige rekekvantumet fra utenlandske fartøy har i perioden 2014-2018 i det enkelte år vært henholdsvis 7.000, 16.000, 14.000, 10.000 og nå sist 14.000 tonn i 2018. Alle årene har disse fangstene nesten utelukkende blitt levert i Troms.

Hoveddelen av de utenlandske leveransene kommer fra russiske trålere.

Omsetning av ombordfryst fisk landet ved nøytrale fryselagre

Fangstene omsettes gjennom NR Auksjon enten via kontrakt, egenovertakelse, leveringsforpliktelse eller via lagets auksjonssystemer. Det er frivillig for rederiene om de vil benytte seg av Råfisklagets web-baserte auksjonssystem. Auksjonen bidrar til økt konkurranse ved at flere kjøpere kan ta del i budgivningen. Slike auksjoner gir samtidig kjøperne anledning til å by kun på de fiskeslag og størrelser de har behov for. Dette bidrar til mer skredersyde innkjøp og gir bedre priser til flåten. Råfisklaget sørger for det praktiske rundt registrering, omsetning og oppgjør.

Størstedelen av den ombordfrysede fisken kommer fra trålere (76 %) og autolinefartøy (19 %). Fartøy som drifter med snurrevad, men også noen garnbåter, står for resten (5 %). Enkelte av kystfartøyene veksler mellom å levere fersk eller levende fisk til ordinære kjøpere, og ombordfryst fisk til nøytrale fryselagre.

Fangstene losses ved et av de 13 godkjente nøytrale fryselagene i Råfisklagets distrikt. De nøytrale fryselagene har en viktig funksjon i distribusjonskjeden mellom fartøy og kjøper. De sørger for korrekt veiing og fyller ut landingsedler, som igjen danner grunnlag for den videre omsetning av fangstene. Landingseddene overføres elektronisk til Råfisklaget, som forestår omsetningen på vegne av rederiene.

I 2018 ble det omsatt totalt 206.000 tonn ombordfryst

fisk fra norske fartøy, en nedgang på 5,4 % fra 218.000 tonn forrige år. Dette fordelte seg på 624 enkeltfangster, en nedgang fra 676 i 2017. Totalverdien av denne omsetningen endte på 3,7 milliarder kroner i 2018, en oppgang på 5,5 % fra 3,5 milliarder kroner året før. Kvotereduksjon i 2018 resulterte i færre lossinger og nedgang i losset kvantum. Det var gode og stigende priser spesielt for torsk og hyse gjennom hele 2018, og dette er forklaringer bak den positive verdiutviklingen.

2018 startet med små kvanta usolgt fisk på lager. Vi så deretter et jevnt lossemønster gjennom hele året. Høsten og årets slutt ble preget av utfordringer med fulle fryselagre, og dette var forhold som vi tok med oss inn i 2019. I de tre siste månedene av 2018 ble det omsatt ombordfryst fisk fra norske fartøy for 1,26 milliarder kroner, og dette utgjør hele 34 % av totalverdien for denne omsetningen i 2018.

Fangstene som omsettes via NR Auksjon tilbys kjøpere over hele landet. Totalt var det rundt 80 aktive kjøpere i 2018. Noen av de største kundene kjøpte for over 200 millioner kroner.

Stor torsk går gjerne til den norske klippfiskindustrien. En stor del mellomtorsk, småtorsk og hyse går til

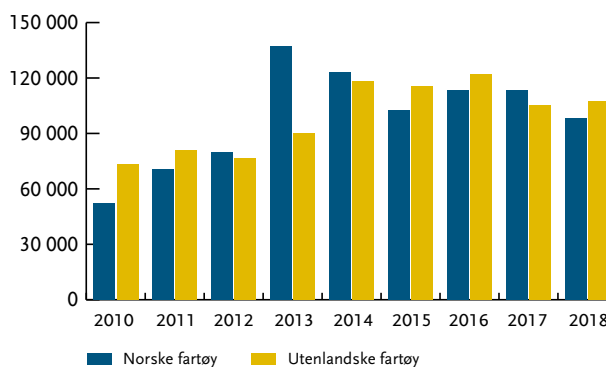

Diagram 7: Utviklingen i kvantum ombordfryst torsk landet ved nøytrale fryselagre fra norske og utenlandske fartøy 2010–2018 (tonn rund vekt)

Tabell 17: Gjennomsnittspriser på auksjon for trålfanget ombordfryst fisk i 2017 og 2018 og i de tre mest aktive månedene i året – oktober, november og desember 2017 og 2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	Gjennomsnittspriser på auksjon				Endring okt.-des. 2017-2018
	Hele 2017	Hele 2018	Okt.-des. 2017	Okt.-des. 2018	
Torsk over 6,0 kg	30,71	34,52	33,87	38,25	+ 4,38
Torsk 2,5-6,0 kg	30,11	34,98	32,41	36,43	+ 4,02
Torsk 1,0-2,5 kg	27,74	32,74	27,78	34,18	+6,40
Torsk under 1,0 kg	25,35	30,54	25,80	32,29	+ 6,49
Sei over 2,3 kg	15,36	14,70	16,15	15,35	-0,80
Sei 1,2-2,3 kg	13,19	13,45	13,33	14,31	+0,98
Sei under 1,2 kg	8,11	9,41	7,98	9,61	+1,63
Hyse over 8 hg	19,90	24,32	20,14	25,93	+5,79
Hyse under 8 hg	19,53	24,60	20,72	25,72	+ 5,00

filetproduksjon i Kina eller Øst-Europa. Det har vært en god omsetning av torsk og hyse gjennom hele året. I løpet av høsten 2018 gikk prisene opp for torsk og hyse sammenlignet med prisene året før, og stort sett all hyse og torsk ble solgt. For de minste størrelsene av fryst sei så vi en prisoppgang i 2018. Vi avsluttet 2018 med lite fisk på lager.

Vi gjør spesielt oppmerksom på at tallene i diagram 7 og tabell 18 kan bli justert fra en årsberetning til en annen. Dette kan skje fordi det blir foretatt registreringer (korreksjoner) med tilbakevirkende kraft når lagrede ombordfryste fangster i fiskers eie blir solgt til en kjøper.

I 2018 ble det i Råfisklagets distrikt innrapportert et kvantum på til sammen 625.000 tonn rund vekt fangst fra norske fiskefartøy, krill fra Sørishavet og alger (tare) fra norske farvann holdt utenom. Vel 231.000 tonn (37 %) av dette var ombordfryste fangster. Sammenstilles disse opplysningene med tabell 18, hvor det for 2018 framkommer 230.200 tonn i samlet kvantum for norske fangster losset ved nøytrale fryselagre, førstehandsomtatt gjennom Råfisklaget, ser vi at hele 99 % av de norske ombordfryste fangstene tok veien om nøytrale fryselagre i 2018. Tilsvarende beregninger for 2016 og 2017 viste også 99 %.

Kjøpere og aktivitet

De siste årene har det vært en stabilisering i aktivitet og tallet på aktører i Råfisklagets område. I perioden 2014-2018 har antall årlige enkeltfangster (sluttседler) vært henholdsvis 158.000, 150.000, 161.000 og nå sist 157.000 både i 2017 og 2018. Antall kjøpere, regnet ved årets slutt, har i samme periode vært henholdsvis 185, 194, 200, 194 og nå sist 201 i 2018. Antall fartøy som har levert fangst i perioden har vært henholdsvis 5.198, 5.338, 5.765, 5.971 og nå sist en økning til 6.278 i 2018. Det er hovedsakelig

Tabell 20: Antall registrerte og aktive kjøperanlegg, fordelt distriktvis pr. 31. desember 2014–2018

Distrikt	Kjøperanlegg				
	2014	2015	2016	2017	2018
Øst-Finnmark	14	18	21	19	22
Vest-Finnmark	16	15	15	21	20
Troms	35	35	33	31	30
Vesterålen	12	13	14	13	14
Lofoten/Salten	60	55	57	51	55
Helgeland	7	9	9	9	9
Nord-Trøndelag	9	10	11	11	8
Sør-Trøndelag	19	23	24	23	25
Nordmøre	13	16	16	16	18
Totalt	185	194	200	194	201

Tabell 18: Fordeling av førstehandsomttatte fangster gjennom Norges Råfisklag, losset ved nøytrale fryselagre 2014–2018 (tonn rund vekt og tusen kroner)

År		Norske					Utenlandske				
		2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Fisk – tilvirket:	– kvantum	4.700	6.000	8.200	7.700	8.500	47.200	45.700	46.200	36.900	30.800
	– verdi	68.200	107.600	146.100	133.100	169.400	407.800	402.000	431.300	340.000	320.400
Fisk – utilvirket:	– kvantum	184.500	162.500	197.400	209.800	197.300	104.100	107.500	130.800	117.600	119.500
	– verdi	2.409.400	2.500.000	3.015.500	3.419.800	3.579.700	755.600	927.700	1.294.800	1.302.400	1.463.400
Skalldyr:	– kvantum	10.500	16.500	16.700	9.000	24.300	5.900	13.100	20.800	7.700	10.900
	– verdi	261.200	510.600	483.300	278.100	777.200	128.200	339.100	596.600	177.000	319.100
Kval:	– kvantum	123	120	135	174	13					
	– verdi	4.140	4.060	4.710	6.020	500					
Sum:	– kvantum	199.800	185.200	222.400	226.700	230.200	157.300	166.300	197.800	162.200	161.300
	– verdi	2.742.900	3.122.200	3.649.600	3.837.000	4.526.800	1.291.600	1.668.800	2.322.800	1.819.400	2.103.000

Vi gjør spesielt oppmerksom på at tallene i diagram 7 og tabell 18 kan bli justert fra en årsberetning til en annen. Dette kan skje fordi det blir foretatt registreringer (korreksjoner) med tilbakevirkende kraft når lagrede ombordfryste fangster i fiskers eie blir solgt til en kjøper.

Tabell 19: Andel av kjøpere fordelt etter omsetning 2014–2018

Mottatt kvantum rund vekt	Prosentandel av kjøpere					Prosentandel av omsetningsverdi				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
0-600 tonn	49	51	54	54	50	4	4	4	4	4
601-1.500 tonn	15	15	13	12	15	5	6	5	4	5
1.501-2.500 tonn	7	8	6	7	8	5	5	4	5	6
2.501-3.500 tonn	5	7	6	6	3	5	8	6	7	3
3.501-4.500 tonn	7	6	6	5	7	10	9	8	7	9
over 4.500 tonn	17	13	15	16	17	71	68	73	73	73

registreringer av fritidsfiskebåter som står for økningen, men også antall fiskefartøy øker.

Tidligere, over flere tiår, har det vært en negativ utvikling og betydelig nedgang i antall aktører knyttet til førstehåndsomsetning av villfanget fisk og skalldyr. Både på sjø- og landsiden er det gjort omstruktureringer. Det har blitt færre fiskere og fiskefartøy, men også færre kjøperanlegg/industribedrifter. Utviklingen de siste årene viser derimot utflating og stabilisering i Råfisklagets område. Det har imidlertid vært en vesentlig endring i fiskekjøpernes eierstruktur. Store konsern ledet an av laksenæringa har kjøpt seg inn i et økende antall kjøperanlegg.

Det er viktig for avviklingen av sesonger og fiskerier at det er likeverdige forhold og en sunn og god konkurranse mellom aktører både på sjø og land. Utviklingen i antall aktører, men også aktørenes samarbeid, avtaler og eierskap, er av stor betydning for gjennomføringen av omsetningen.

Av tabell 19 framgår det at 17 % av kjøperne (et 30-talls kjøpere) stod for 73 % av totalverdien på omsetningen i Råfisklagets distrikt i 2017. Nesten tilsvarende var det i 2017 med henholdsvis 16 % og 73 % av totalverdien.

Når antall kjøperanlegg med produksjon går så mye ned som det har gjort de siste tiårene, blir mottaksstasjoner et stadig viktigere supplement for å opprettholde omsetningen på kysten. Ved slike strukturelle endringer, er det av stor betydning at de statlige bevilgningene og rammene til føring av fangst opprettholdes, og at disse rammene eventuelt utvides i takt med økende behov.

I tillegg til foran nevnte kjøperanlegg var 57 mottaksstasjoner i aktivitet i Råfisklagets distrikt i 2018. Av disse tok 39 imot fisk og 18 var i aktivitet under taskekrabbefisket. I 2017 var det like mange mottaksstasjoner, men det var da 36 som tok i mot fisk og 21 som tok imot taskekrabbe.

Sjømateksport fra Norge

Hovedtall

Norsk sjømateksport nådde nye høyder i 2018 og det ble eksportert fisk for hele 99 milliarder kroner. Dette var en økning på 5 % eller 4,5 milliarder kroner målt mot 2017. Det ble eksportert 2,7 millioner tonn sjømat, en økning på 95.000 tonn sammenlignet med 2017, viser tall fra Norges sjømatråd. Norge er med det verdens nest største sjømateksportør etter Kina.

2018 ble et godt år, og når det gjelder norske fiskeres omsetning gjennom Norges Råfisklag, ble det nok en gang satt rekord. Spesielt førstehåndsomsetningen av reker fikk en betydelig økning, både i verdi og volum. Norge eksporterte reker for 830 millioner kroner mot 700 millioner kroner i 2017, en økning på 19 %. Volumet fikk også en positiv utvikling og det ble eksportert 10.700 tonn reker, en økning på 17 % fra 2017. Norsk eksport av torsk, hyse, sei, brosme og lange, kom på 13,7 milliarder kroner i 2018, noe som er en økning på 500 millioner sammenlignet med 2017. Volumet har, i motsetning til verdien,

hatt en reduksjon på 3 %. Torsk og hyse fikk en positiv prisutvikling på eksporterte kvanta i 2018, med en gjennomsnittlig prisøkning på 14 % for alle torskeprodukter og 21 % for produkter av hyse. Enkelte produktkategorier som klippfisk, saltfisk, fersk og fryst hel fikk en svært god prisutvikling, mens seien fikk en gjennomsnittlig reduksjon på 10 %.

I 2018 ble torskeeksporten redusert fra 216.000 til 196.700 tonn. Samtidig økte verdien med 4 % fra 9,1 til 9,4 milliarder kroner. Hyseeksporten fikk en nedgang på 18 % fra 74.700 tonn i 2017 til 61.600 tonn i 2018, mens verdien holdt seg stabil på 1,7 milliarder. I motsetning til for hyse økte eksportert kvantum av sei med 27 % fra 83.600 i 2017 til 106.300 tonn i 2018, mens verdien av sei økte med 12 % fra 1,9 til 2,1 milliarder kroner.

For torsken var det små endringer i produktmiksen. Klippfisk har tradisjonelt vært størst i verdi, og det var den også i 2018. Det ble eksportert 35.900 tonn klippfisk i 2018 mot 38.100 tonn i 2017. I 2018 utgjorde klippfisken 27 % av hele eksportverdien til torsk. Eksporten av ferskpakket torsk fikk en verdinedgang, mens eksportverdien av kvalitetsmerket skrei fikk en økning, først og fremst som følge av prisøkning. Eksporten av fryst torsk ble redusert med 23 % i kvantum, og til tross for en sterk prisutvikling på 16 % ble verdien redusert fra 2,0 milliarder i 2017 til 1,8 milliarder i 2018. For tørrfisk av torsk var det en liten økning i kvantum, fra 3.500 til 3.700 tonn, noe som sammen med økte priser også ga en økning i eksportverdi, fra 570 millioner kroner i 2017 til 620 millioner kroner i 2018. Et redusert kvantum av fersk filett, fra 5.200 til 4.800 tonn (8 %), ga en verdireduksjon på 4 %, fordi prisene gikk opp 2 %. Fryst torskefilett fikk en kvantumsøkning på 12 % og en verdiøkning på 19 % som tilsvarer 120 millioner kroner. Når det gjelder fryst torskefilett i blokk var det små endringer.

Økningen i eksportert kvantum av sei kom først og fremst i kategoriene klippfisk og fryst. Kvantumet klippfisk sei økte fra 42.200 tonn eksportert i 2017 til 49.400 tonn i 2018, og verdien økte fra 1,3 til 1,4 milliarder kroner. Klippfisken fortsetter å holde sin sterke posisjon og sto for 65 % av seieksportens verdi i 2018. Det var også i år en liten positiv prisutvikling for fersk og fryst sei.

Fryst hyse fikk en negativ volumutvikling i 2018 og ble redusert fra 52.200 tonn i 2017 til 43.000 tonn i 2018, som tilsvarer en nedgang på 18 %. Til tross for dette kunne vi se en liten verdivekst på 3 % fra 1,1 millioner i 2017 til 1,2 millioner i 2018, som følge av en sterk prisvekst på 25 %. Fersk hyse har også hatt en nedgang på 3.400 tonn, tilsvarende 19 %, noe som har gitt en verdireduksjon fra 310 millioner til 270 millioner til tross en økning i pris på 9 %. Øvrige hyseprodukter, fersk og fryst filett, hadde små avvik fra 2017 til 2018 og utgjorde 14 % av total eksportverdi for våre hyseprodukter.

Portugal var i 2018 det største markedet for hvitfisk og til tross for en nedgang i volum på 3 % har eksportverdien

økt jevnt de siste årene, senest med 10 % fra 2017 til 2018. Torsk er favoritten og utgjorde 76 % av den totale eksportverdien til Portugal i 2018. I Brasil kunne vi se at økt konkurranse fra Kina har redusert markedsandelene til klippfisk, ifølge Norges sjømatråd. Eksportert volum gikk ned med 10 %, eksportverdien ned med 16 %, mens eksportprisen gikk opp med 8 %.

Danmark var det største markedet for fersk/kjølt torskefisk og det nest største markedet etter Portugal for torsk i 2018. Det ble eksportert 65.000 tonn torskefisk til en verdi opp mot 2,0 milliarder, som er en verdiøkning på 4 % fra 2017. Det meste av fisken som eksporteres til Danmark blir videreeksporter, hovedsakelig til EU. Ikke overraskende er Italia fortsatt det største markedet for tørrfisk. I 2018 ble det eksportert tørrfisk til en verdi av 450 millioner kroner, en økning på 10 % og et volum på 2.400 tonn, mens Nigeria som også er kjent for å være et land med sterke tørrfisktradisjoner, importerte 1.600 tonn norsk tørrfisk til en verdi av 122 millioner kroner. Dette tilsvarer en økning i verdi på 30 millioner kroner sammenlignet med 2017, blant annet som følge av en volumøkning og prisvekst. Kina er det største markedet for fryst torskefisk og i 2018 eksporterte vi for hele 2,0 milliarder kroner, en nedgang i volum på 14 % og i verdi på 5 % fra 2017. Det meste av hvitfisken Norge eksporterer til Kina blir videreforedlet og videreeksportert.

Sverige er det største markedet for reker og sto for 40 % av den totale eksportverdien i 2018. Etter en liten nedgang i verdien på 15 % fra 2016 til 2017, kunne vi se en liten forbedring på 2 % i 2018. Til tross for at eksportert kvantum gikk ned fra 3.800 tonn i 2017 til 3.500 tonn i 2018, kunne vi se en sterk prisvekst i Sverige på 11 % fra kr 86,71 pr. kg i 2017 til kr 96,16 pr. kg i 2018, noe som bidro til økning i verdien.

Omsetning av viktige arter/produkter

Torsk (*Gadus morhua*)

Norge og Russland ble enige om en totalkvote for nordøstarktisk torsk på 796.000 tonn for 2018, inkludert 21.000 tonn «murmanskorsk» og 21.000 tonn norsk kysttorsk. Tilsvarende total i 2017 var 911.000 tonn.

Den norske torsk kvota nord for 62° N endte i 2018 på 356.206 tonn, etter korrigering for kvotefleks, ned fra 414.107 tonn i 2017. Etter fratrekk for diverse avsetninger, og korrigering for kvotefleks, ble kvota fordelt etter «trålstigen» med 111.102 tonn til trål og 226.901 tonn til fartøy som fisker med konvensjonelle redskaper. Tall fra Fiskeridirektoratet viser at mens trålerne stod med en rest på 700 tonn på sin kvote ved årets slutt, ble totalkvoten overfisket med 17.600 tonn. Det meste av dette var det åpen gruppe som stod for, med et overfiske på 10.700 tonn av en kvote som var nedjustert til 16.300 tonn etter betydelig overfiske også i 2017. Dermed var det åpen gruppe som i 2018 skapte mest hodebry for nasjonale regulerende

myndigheter. Også lukket gruppe i kystflåten overfisket sin kvoteavsetning. Her var det et overfiske på 5.000 tonn av en kvote på totalt 180.900 tonn, størst var overfisket for lengdegruppen 11-15 meter med 2.200 tonn over sin kvoteavsetning. Ferskfiskordninga for lukket kyst ble også overfisket, med tett på 1.900 tonn.

Omsetning i torskefisket

Omsetningen av torsk gjennom Norges Råfisklag utgjorde 436.687 tonn i 2018, hvorav 328.357 tonn kom fra norske fartøy og 108.330 tonn fra utenlandske. Førstehandsverdien av torsk var 7.589 millioner kroner eksklusive restråstoff, hvorav 6.130 millioner kroner skrev seg fra landinger fra norske båter og 1.459 millioner kroner fra utenlandske. Tilsvarende verditall året før var 7.266 millioner kroner totalt, fordelt med 6.014 og 1.252 millioner kroner på henholdsvis norske og utenlandske båter. Kvantumsmessig representerte totalen en reduksjon på 33.253 tonn eller 7 % fra 2017 hvorav reduksjonen for norske fartøy var på 36.482 tonn, fra 364.840 til 328.356 tonn, mens landingene fra utenlandske fartøy økte fra 105.101 til 108.330 tonn. For 2018 innebærer dette at 89 % av norsk oppfisket kvantum av nordøstarktisk torsk ble omsatt gjennom Råfisklaget. Til sammenligning var kvantumet omsatt fra norske båter hele 406.700 tonn i 2014, det høyeste omsatt i Råfisklagets 80-årige historie.

Verdimessig utgjorde omsetningen av torsk 60 % av Råfisklagets totale omsetning i 2018, hvilket er en normal andel. For norske fiskere stod torsken for 58 % av total omsetningsverdi.

Prismessig har torsken hatt ei svært positiv utvikling siden begynnelsen av 2013, da den kraftige kvoteøkningen førte gjennomsnittsprisene for fersk torsk under vinter-sesongen ned mot kr 10,50 pr. kg sløyd u/hode for den viktigste størrelsen 2,5-6 kg. Tilsvarende pris på vinteren i 2018 holdt et gjennomsnitt på kr 25,56 pr. kg, med stabilt prisenivå gjennom hele sesongen, riktignok etter en topp i januar der snittet lå på kr 26,61 pr. kg. Gjennomsnittsprisen på vinteren var opp fra kr 22,88 pr. kg året før. Utover året økte prisene, og endte på et gjennomsnitt i overkant av kr 27,- pr. kg de tre siste månedene av 2018. Også for torsk levert fryst var prisutviklingen positiv, faktisk var priskurven enda brattere enn for fersk. I løpet av 2018 steg gjennomsnittsprisen for fryst torsk 2,5-6 kg fra vel kr 32,- til rundt kr 37,- pr. kg de tre siste månedene av året, og prisforskjellen mellom fersk og fryst torsk var da rundt regnet kr 10,- pr. kg for aktuell størrelse. Det meste av den ombordfryste torsken er tatt på trål og autoline, som regel med prisforskjell på 2-3 kr/kg fordel autoline. Denne prisforskjellen økte utover høsten til vel kr 4,- pr. kg, med et nivå for 2,5-6 kg på kr 40,- pr. kg for autolinetorsken og tilsvarende kr 36,- pr. kg for tråltorsken. Den meget positive prisutviklingen for fersk og fryst torsk, illustrert med størrelsen 2,5-6 kg framgår av diagram 8. Vi ser for øvrig av tabell 24 at vi de siste fire årene har hatt marginale

forskjeller i gjennomsnittspriser betalt pr. vektklasse for den ferske torsken, altså tilnærmet lik pris betalt for stor og små torsk.

Modell for dynamisk minstepris har fungert for torsk siden 3. oktober 2016, etter avtale med kjøperorganisasjonene. Modellen har stått uendret, med unntak av korrigering i prisforskjellen mellom torsk 2,5-6 kg og 6 kg+ som i utgangspunktet var 25 øre pr. kg. Denne ble økt til 75 øre pr. kg i desember 2017, og videre til kr 1,- pr. kg fra 17. desember 2018. Den dynamiske minsteprisen for torsk 2,5-6 kg varierte fra kr 21,- pr. kg på begynnelsen av 2018, og holdt seg på 21,25 det meste av vinteren. Den økte til 22,- som stod seg over sommeren, og økte utover høsten til kr 23,50 pr. kg i november/desember. Gjennom hele året lå pris betalt til fisker langt over minstepris. For kvanta omsatt fersk sløyd uten hode, sløyd med hode og rund var gjennomsnitt betalt pris kr 25,69 pr. kg året sett under ett, alt omregnet til sløyd u/hode-pris. Tilsvarende gjennomsnitt basert på fortløpende minstepriser var kr 21,39 pr. kg, d.v.s. at betalt pris i gjennomsnitt lå kr 4,30 pr. kg over minstepris. Med et kvantum på rundt regnet

230.000 tonn fersklevert torsk i 2018 innebærer dette en merverdi til fisker på 650 millioner kroner. Tilsvarende for fryst fisk var gjennomsnittlig minstepris kr 21,44 pr. kg, mens snittpris betalt var kr 33,54 pr. kg, altså en gjennomsnittlig merpris på kr 12,10 pr. kg.

God etterspørsel og priser langt over minstepris, innebar at det ikke var behov for Arbeidsutvalget i Norges Råfisklag å innføre omsetningsregulering av torskefisket i 2018.

Landingene av torsk fra utenlandske båter kom i all hovedsak fra russiske trålere. Av de 108.330 tonnene torsk levert fra utenlandske fartøy i 2018 var 107.585 tonn fryst, og av det kom 99.916 tonn fra 62 russiske fartøy. 56 russiske trålere stod for 93.931 tonn torsk og 6 autolinere leverte 5.985 tonn, samtlige med ombordfryst fisk. For de russiske båtene utgjorde dette økte landinger fra 94.367 tonn året før. 19.716 tonn av kvantumet fra de russiske trålerne var filet, omregnet til rundvekt, ned fra 21.524 tonn året før. 18 av de russiske trålerne hadde kombinasjon av filet og sløyd fisk i sine fangster. I tillegg var det leveranser av fryst fisk fra 2 grønlandske trålere med totalt

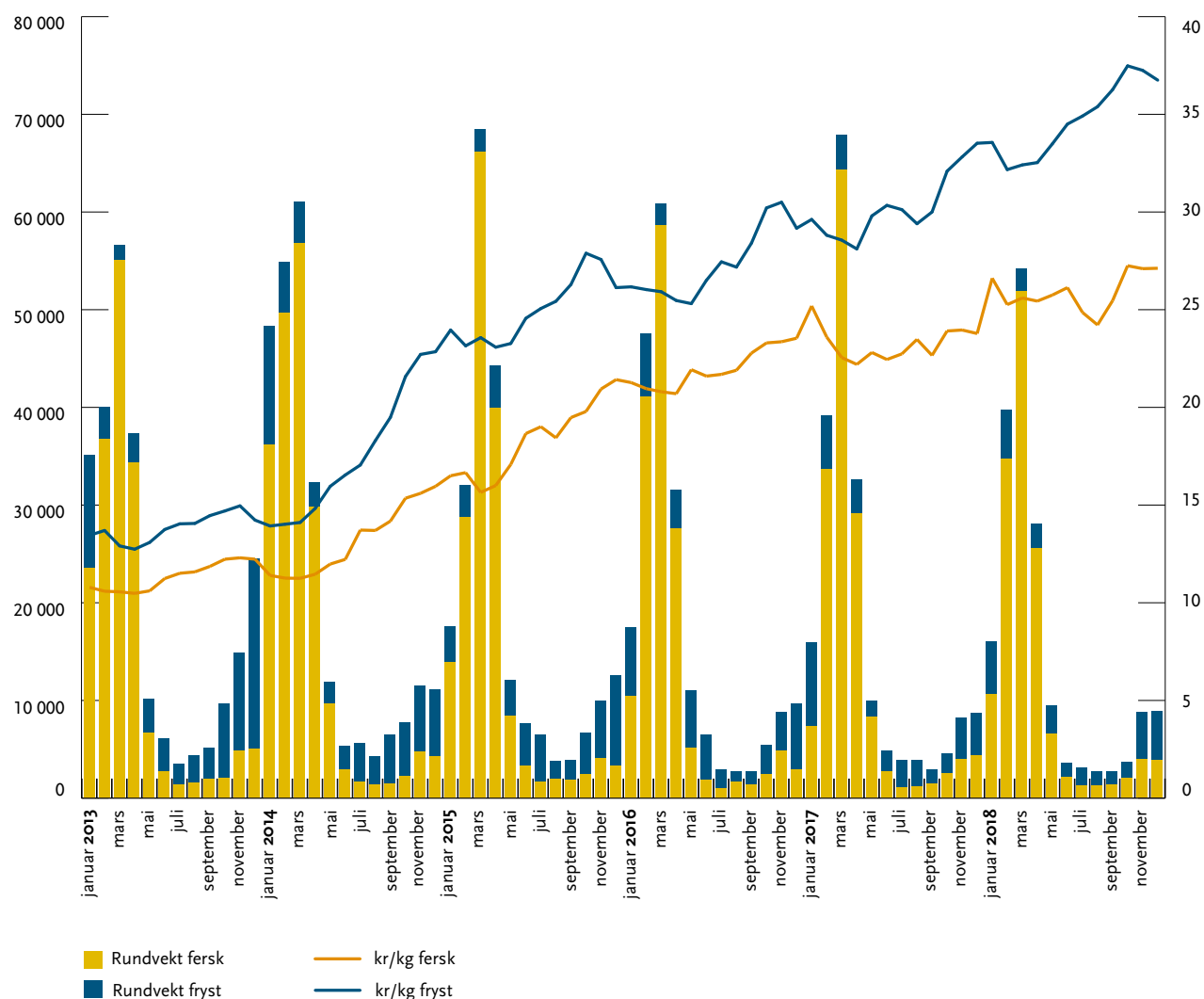

Diagram 8: Omsetning pr. måned og prisutvikling for fersk og fryst torsk sløyd uten hode fra norske fartøyer størrelse 2,5–6,0 kg 2013–2018 (tonn rund vekt og kroner pr. kg)

Tabell 21: Omsetning av torsk fra norske fartøy, redskapsfordelt 2018 (tonn rund vekt, kroner pr. kg og millioner kroner)

	Kvantum			Gjennomsnittspriser (sløyd u/hode)		Verdi
	Fersk	Fryst	Sum	Fersk	Fryst	
Juksa	21.444		21.444	24,99		357
Line	23.022		23.022	26,28		403
Snurrevad	83.199	2.512	85.711	26,59	31,83	1.528
Garn	86.471	2.618	89.089	24,92	32,03	1.492
Autoline	4.835	19.071	23.907	25,39	35,06	528
Trål	11.127	73.927	85.054	26,11	32,98	1.819
Ruser	61		61	25,85		1
Annet	69		69	24,69		1
Sum	230.228	98.129	328.357	25,73	33,33	6.130

Tabell 22: Kvantums- og verdiutvikling for torsk 2009–2018 (tonn rund vekt og millioner kroner)

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvantum	273.390	313.957	362.410	377.983	482.149	532.494	471.652	480.592	469.941	436.687
Verdi	3.016	2.992	3.876	3.845	3.875	4.791	5.650	6.788	7.266	7.589

Tabell 23: Minsteprisutvikling for torsk vinter 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2018*
Torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	22,50	16,25	17,50	17,25	13,25	14,00	16,00	17,00	20,25	22,50
Torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	19,00	13,25	14,50	14,50	10,50	11,25	13,50	16,50	20,00	21,75
Torsk 1,0-2,5 kg*	16,00	11,25	12,75	12,50	9,50	10,25	11,75	15,25	18,75	20,50

* Se tekst under tabell 24

Tabell 24: Gjennomsnittlig oppnådde priser for fersk og ombordfryst torsk omregnet til sløyd uten hode fra norske fartøy 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fersk torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	21,37	16,36	18,01	17,69	13,41	14,32	17,32	20,97	23,01	25,82
Fersk torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	17,92	13,45	15,50	15,21	10,82	11,79	16,56	21,15	22,98	25,71
Fersk torsk 1,0-2,5 kg*	14,27	12,01	14,13	13,50	10,24	11,49	17,71	21,25	22,46	25,60
Ombordfryst torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	25,30	27,51	28,31	24,18	17,83	22,45	27,25	27,10	31,15	34,90
Ombordfryst torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	19,25	21,10	22,46	18,17	14,19	17,81	25,26	27,20	30,27	34,68
Ombordfryst torsk 1,0-2,5 kg*	15,38	17,13	18,84	15,86	14,92	18,90	25,58	27,15	27,78	32,79

* Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av vektgrensen for stor torsk til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en justering til 6,0 kg. Dynamiske minstepriser ble innført som en forsøksordning for torsk fra og med 3. oktober 2016. Disse dynamiske minsteprisene blir kalkulert og fastsatt hver 14. dag. For å komme fram til sammenlignbare dynamiske minstepriser som kan sees opp mot minstepriser tidligere år, ble det tatt utgangspunkt de dynamiske minsteprisene i en 14 dagers periode i siste del av januar 2017. Tilsvarende uttrekk er videreført også for 2018. Det må tas hensyn til alle disse merknadene ved sammenligning av priser mellom ulike år.

Tabell 25: Distriktsvis omsetning av torsk 2014–2018 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Øst-Finnmark	74,6	81,8	86,7	99,3	93,6	684,6	1.015,9	1.210,2	1.474,6	1.574,7
Vest-Finnmark	82,9	68,0	74,3	70,5	69,8	685,3	729,0	987,9	1.047,0	1.151,0
Troms	210,5	185,1	177,9	162,3	149,1	2.025,0	2.280,9	2.530,8	2.585,6	2.674,7
Vesterålen	78,2	59,1	73,3	69,8	63,6	704,7	776,2	1.087,0	1.121,0	1.144,2
Lofoten/Salten	76,2	70,1	60,5	65,0	57,8	603,3	764,8	869,1	993,1	1.003,4
Helgeland	2,1	1,7	1,7	1,4	1,6	16,1	15,9	19,1	17,6	22,6
Nord-Trøndelag	1,5	1,8	1,4	0,7	0,7	12,3	19,1	16,3	9,5	10,0
Sør-Trøndelag	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	1,9	2,1	2,9	2,8	2,8
Nordmøre	6,0	3,9	4,6	0,6	0,3	54,0	46,5	65,1	10,3	5,3
Sum	532,5	471,7	480,6	469,9	436,7	4.790,7	5.650,3	6.788,4	7.266,3	7.588,7

5.800 tonn torsk, 3 registrert i Estland, 2 fra Island, 2 registrert i Litauen og én fra Storbritannia. Fra sistnevnte 10 båter ble det omsatt 7.770 tonn torsk, hvorav 3 av båtene leverte 3.909 tonn filet, alt omregnet til rundvekt.

To islandske trålere leverte fersk torsk, i tillegg ble mindre kvanta fra en engelsk og en dansk tråler omsatt gjennom Norges Råfisklag. Totalt utgjorde dette vel 744 tonn torsk til verdi 11 mill kroner.

30 %, eller 98.129 tonn av totalt 328.357 tonn omsatt norsk fra norske båter var ombordfryst. 230.228 tonn var fersk torsk. Andelen fryst torsk ble redusert fra 31 % året før, og enda mer om vi sammenligner med frystandelen i 2013 som var 36 %. Frystkvantumet ble redusert fra 114.301 tonn året før, mens kvantumet levert fersk ble redusert fra 250.539 tonn i 2017.

Inkludert i tallene i tabell 21 for fersk torsk fra norske båter, er 493 tonn, omregnet rundvekt, omsatt som sjøtilvirka tørrfisk, til en verdi av 9 millioner kroner. Produktvekta av dette utgjorde vel 83 tonn tørrfisk. I underkant av 150 sjølprodusenter sto for disse leveransene, hvorav 21 båter hadde en omsetning av tørrfisk torsk for mer enn 100.000 kroner.

Redskapsfordelingen av torsk levert fersk/fryst fra norske fartøy framgår av tabell 21.

Når det gjelder redskapsfordelingen av torskekvanter levert fersk av norske fartøy, representerte 2016 et historisk skille, i og med at snurrevad for første gang bidro med større kvantum enn garnflåten. Her har vi sett en gradvis endring år for år, jfr diagram 9. Garnfisket ble redusert fra en topp i 2014 på 111.400 tonn til 85.700 tonn i 2016, men har etter det gjenvunnet noe tapt terreng og endte i 2018 på 86.500 tonn. Kvantumet levert av snurrevadflåten har økt år for år, men stod i 2018 for den største kvantumsreduksjonen, ned fra 95.700 tonn i 2017 til 83.200 tonn. Garnkvantumet oversteg dermed igjen snurrevad i 2018. Line/autoline og juksa har vært jevnstør på +/- 25.000 tonn, men de siste to årene har kvantumet tatt på line/autoline vært økende, mens juksafisket er noe redusert. I kategorien line/autoline er det først og fremst autoliner som øker.

Før vi går nærmere inn på kystflåtens torskefiske, tar vi med noen ord om den norske fryseflåtens fiske over året. De siste årene har høstfisket for den havgående flåten vært preget av dårligere torsketilgjengelighet på feltene langt nord i Barentshavet. Økt innsats mot slutten av året har vært nødvendig for å få tatt kvotene avsatt til trål og konvensjonelle havfiskefartøy. Det har ført til at vi har gått inn i nytt år med omsetning av betydelige kvanta tatt på forrige års kvote. Dette var også tilfelle på starten av 2018, der omsetningen av fryst fisk kom godt i gang med gjennomsnittlige ukekvanta torsk fram til midten av februar på vel 3.000 tonn. 8.000 tonn av den fryste torsken omsatt først på året var fisket på slutten av 2017. Utover i februar dabbet det av, som følge av at trålerne forflyttet seg til Nordsjøen og seifiske der, og autolinebåtene gikk også over i annet fiske. Seifisket i Nordsjøen ga dårlig utbytte, og rekefiske i Barentshavet ble et verdifullt alternativ for flere av trålerne. For noen gikk så mye tid bort i rekefiske, at det ble vanskelig å ta torskekvoten i et fiske utover høsten med dårlig tilgjengelighet. Store rekekvanta på fryseler, kombinert med seint uttak av fryst fisk etter omsetning,

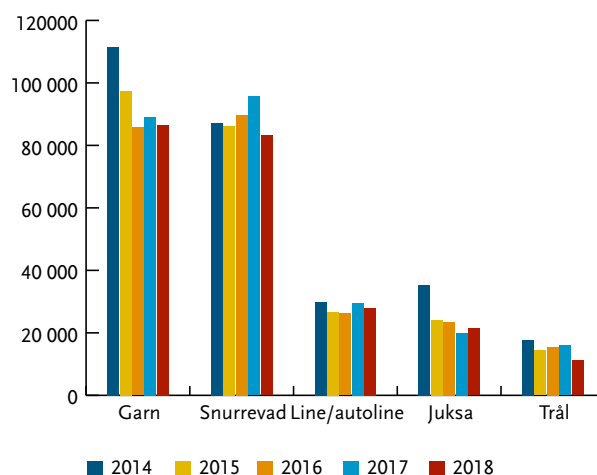

Diagram 9: Redskapsfordeling for fersk torsk fra norske fartøy 2014–2018 (tonn rund vekt)

Tabell 26: Landinger av Lofotskrei og øvrig torsk i kvantum og verdi 2009–2018 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

År	Lofotskrei		Torsk forøvrig		Sum all Lofotskrei/torsk		Herav torsk fra utenlandske fartøy	
	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi
2009	35	442	238	2.574	273	3.016	71	721
2010	39	368	275	2.624	314	2.992	76	658
2011	48	535	314	3.341	362	3.876	86	801
2012	52	567	326	3.278	378	3.845	82	740
2013	62	471	420	3.405	482	3.876	91	659
2014	69	549	463	4.242	532	4.791	126	980
2015	65	714	406	4.936	472	5.650	120	1.121
2016	57	821	424	5.967	481	6.788	126	1.351
2017	62	958	408	6.308	470	7.266	105	1.252
2018	55	970	381	6.619	437	7.589	108	1.459

førte til press på fryselagerkapasiteten utover høsten. Sluttstatus for året ble en omsetning av fryst torsk fra norske båter på totalt 98.129 tonn, fordelt på redskaper slik det framgår av tabell 21, til verdi 2.180 millioner kroner. Verdimeisig var dette nøyaktig likt med 2017, mens kvantumet ble redusert med 14 % fra 114.301 tonn året før. Av totalen utgjorde fryst tråltorsk 73.927 tonn og 1.625 millioner kroner, som representerte en kvantumsreduksjon fra 82.970 tonn året før (-11 %) og en liten verdiøkning på 67 millioner kroner fra året før (+4 %). For autoline var det reduksjon både i kvantum og verdi. Kvantumet ble redusert med 24 % fra 25.076 til 19.071 tonn, mens verdien ble redusert med 14 % fra 519 til 446 millioner kroner. Omsetningen av fryst torsk tatt på snurrevad og garn holder mye lavere nivå, rundt 2.500 tonn på hver, med en liten reduksjon for snurrevad sammenlignet med 2017, og verdi på vel 50 millioner kroner på hver av de to. Det fryste kvantumet kom fra 36 trålere, 29 autolinebåter, 5 hadde fisket med garn og 9 med snurrevad. Totalt 12 trålere leverte fersk torsk, av dem var det 10 som leverte både fersk og fryst. Det vil si at det var kun 2 rene ferskfisktrålere blant totalt 38 trålere med leveranser i 2018. Kvantumet fersklevert tråltorsk ble redusert fra 15.958 tonn i 2017 til 11.127 tonn i 2018.

Torskekvanter leverte fersk ble som tidligere nevnt redusert fra 250.539 tonn i 2017 til 230.228 tonn i 2018

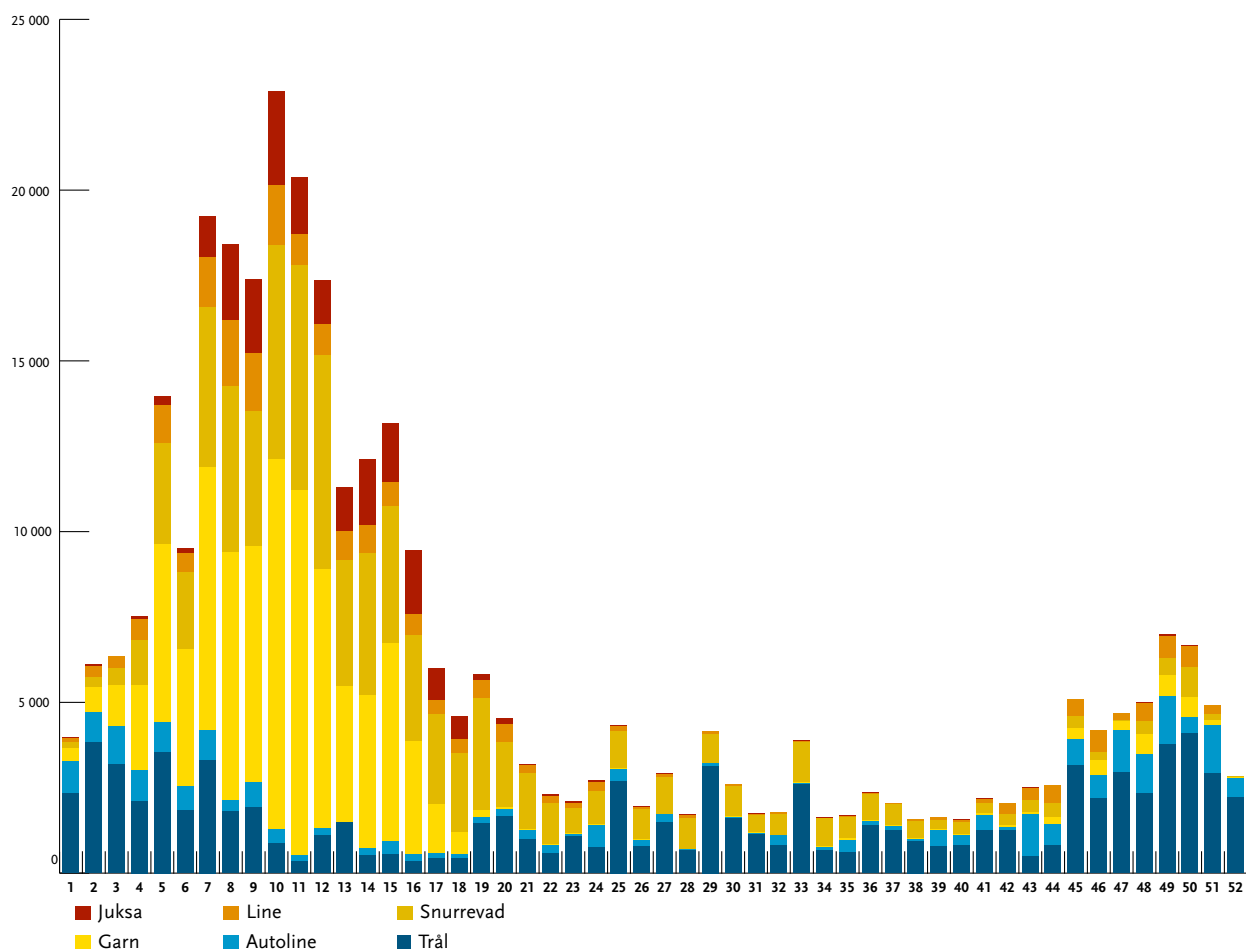

Diagram 10: Samlet og redskapsfordelt omsetning av fersk og ombordfrys torsk fra norske fartøy 2017 (tonn rund vekt)

(-8 %). Til tross for kvantumsreduksjonen på vel 20.000 tonn, økte verdien fra 3.825 til 3.950 millioner kroner (+3 %). Av totalkvantumet var 180.200 tonn levert de 4 første månedene i 2018 mot 195.600 tonn samme periode i 2017. Troms og Lofoten stod for det meste av reduksjonen, med kvantumsreduksjon på vel 7.000 tonn på hver. Kvantumet levert kjøpere i Troms ble redusert fra 46.100 til 39.100 tonn (-15 %), mens tilsvarende for Lofoten var ned fra 64.100 til 56.800 tonn (-11 %). Det tradisjonelle lofotfisket, her definert som omsetning av fersk torsk fra kystflåten til kommunene i Lofoten de 4 første månedene

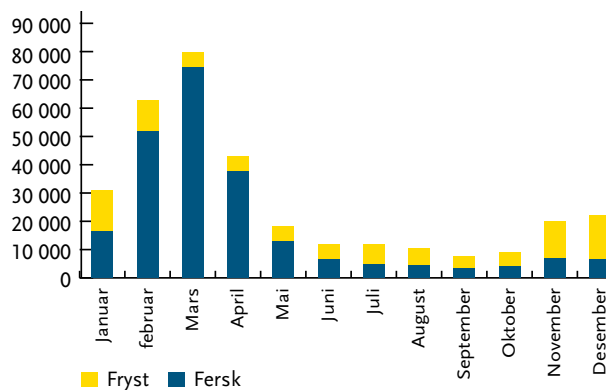

Diagram 11: Samlet omsetning av torsk pr. måned fra norske fartøy fordelt på fersk og fryst 2018 (tonn rund vekt)

av året, ble redusert fra 62.100 tonn i 2017 til 55.300 tonn i 2018. I Vest-Finnmark og Vesterålen var kvantumsreduksjonen totalt for året på 2.500-2.700 tonn på hver av dem, som prosentvis utgjorde 5-7 %. I Vest-Finnmark endte kvantumet i 2018 på 50.800 tonn, mens 35.800 tonn ble omsatt i Vesterålen. Mindre endringer for Øst-Finnmark der torskelandingene endte på 44.500 tonn, som bare var 600 tonn ned fra året før, og uendret i området Helgeland-Nordmøre med 2.700 tonn.

Periodevis dårlig vær de første ukene av året kombinert med et skreiinnsig mer tilbake til normalen, gjorde sitt til at fisket ikke kom skikkelig i gang før mot slutten av januar. Men fra februar og ut mars tok det seg opp, med en topp i uke 10 da 21.700 tonn ble landet. Som vanlig var lofotfisket da godt i gang og stod for nær halvparten av ukekvantumet. Fisket i åpen gruppe hadde holdt et jevnt godt nivå, og fisket på maksimalkvotetillegg ble stoppet allerede 12. mars, d.v.s. ved utgangen av uke 10. Men sesongtoppen kom ikke opp mot det toppnivået vi har blitt vant med de siste årene. Toppuker på over 25.000 tonn har vi opplevd hvert av årene 2012-2017, med en absolutt topp i uke 10 i 2017 med 27.930 tonn. I 2018 ble sesongtoppen noe mer beskjeden, og ukene 9 og 10 resulterte i 13.100 tonn lavere kvantum enn tilsvarende i 2017. Det var da kraftig reduserte landinger i Troms, Vesterålen og Lofoten når vi sammenligner de to årene.

Også i 2018 var leveringstilstand på ferskleveransene av torsk et viktig tema. De senere årene er en økende andel torsk innveid i rund tilstand og ført rund på sluttседdel. Fiskens kondisjon/mageinnhold har fått økt fokus under vintersesongen, der seddelføring av rund fisk naturlig nok får både økonomiske og kvotemessige konsekvenser. Utfordringen å finne fram til lovlige måter å veie rund torsk på, som tar høyde for det økte mageinnholdet som

ikke har noe med fiskens kjøttvekt å gjøre, står ennå uløst. Tallene for 2018 viser at av 230.200 tonn torsk levert fersk, hadde 129.400 tonn leveringstilstand sløyd u/hode, omregnet til rundvekt. Dette utgjør 56 %, som er ned fra 59 % året før og fra 72 % hvis vi sammenligner med 2014. Dette er kvanta som er omsatt sløyd u/hode, men ofte ilandført rund og sløyd på land, der fisker har overlatt sløyejobben til kjøper med tilhørende avtale om eventuell fakturering for denne tjenesten. Videre var 76.700 tonn (33 %, samme som i 2016 og 2017, men opp fra 20 % i 2014) omsatt som rund torsk, og 17.400 tonn (8 %) var omsatt i leveringstilstand sløyd med hode. 6.700 tonn (3 %) var omsatt som levendetorsk.

Førstehåndsmarkedet for torsk ble godt hjulpet av at store kvanta ble sendt ut fersk, der etterspørselen holdt seg godt oppe gjennom hele året. Det var under vinterseongen mulig å hente ut merpris for skreimerket torsk i markedet, noe som kunne vært utnyttet enda bedre hvis tilgjengelighet og værforholdene hadde vært bedre tidlig på året. Men en fordel med den trege starten på året, var at prisene på ferskmarkedet holdt seg godt oppe, selv under toppsesongen.

Diagram 10 viser utviklingen i ukeomsetningen for torsk fra norske fartøy i 2018.

Fersk torsk fra kystflåten vintersesongen 2018 bestod av 21 % torsk over 6,0 kg og 69 % i størrelsesgruppen 2,5-6,0 kg. Sammenlignet med året før, var det samme andel i gruppen 2,5-6 kg, mens størrelsen over 6,0 kg ble redusert fra 22 til 21 %. Som vanlig bestod garnflåten leveranser av gjennomgående større fisk, med et gjennomsnitt for vintersesongen 2018 på 22 % over 6,0 kg og 73 % 2,5-6,0 kg.

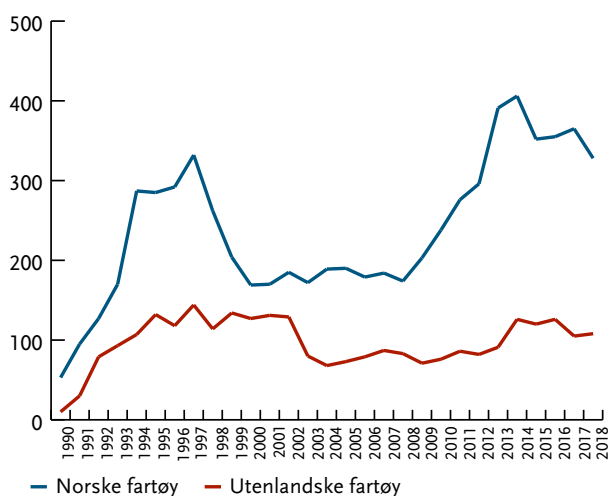

Diagram 12: Landinger av torsk fra norske og utenlandske fartøy 1990–2018 (tusen tonn rund vekt)

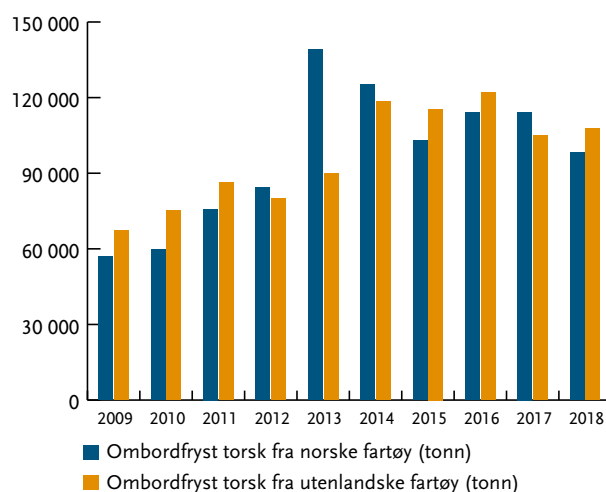

Diagram 13: Landinger av ombordfryst torsk fra norske og utenlandske fartøy 2009–2018 (tonn rund vekt)

Fisket i Vesterålen og Lofoten

Torskekvantumet levert fersk i Vesterålen ble redusert fra 38.300 tonn i 2017 til 35.800 tonn i 2018, men verdien økte fra 599 til 635 millioner kroner. Torskelandingene i Vesterålen er ekstremt sesongpreget, med bare 1.700-3.100 tonn de tre siste årene levert fersk i regionen utenom vintersesongen. Fisket i 2018 toppet seg i ukene 5-11, med ukekvanta fra 2.400 til 6.000 tonn. Toppen kom i uke 8. Totale landinger av fersk torsk i januar-april 2017 var 35.200 tonn, og tilsvarende i 2018 var 34.100 tonn. Reduksjonen kom i uke 9 og 10, da ukekvantaene i 2017 var rundt 6.000 tonn, mot bare 3.200-3.500 tonn i 2018. Til gjengjeld var uke 7 og 8 i 2018 bedre enn tilsvarende uker i 2017, med henholdsvis 4.600 og 6.000 tonn i 2018, mot 2.200 og 3.390 tonn tilsvarende uker i 2017.

I og med at over 90 % av torskeleveransene i Vesterålen er gjort i løpet av de fire første månedene av året, konsentrerer vi oss om denne perioden i den videre beskrivelsen. Torskefisket tok seg opp siste uka av januar til 1.000 tonn, og ukekvantumet økte videre til 3.200 tonn i uke 5. Da var både garn og snurrevad for alvor kommet med i fisket. Fisket ble imidlertid værhindret i uke 6, og landingene redusert til 2.400 tonn, for så å ta seg opp til 4.600 og 6.000 tonn i uke 7 og 8 som også ble toppukene. Uke 9 og 10 ble som nevnt langt dårligere enn tilsvarende uker i 2017, og det var først og fremst snurrevadfisket som dabbet av. I de to ukene i 2017 ble det levert 7.300 tonn snurrevadtorsk i Vesterålen, mot bare 3.100 tonn i 2018. Vintertotalen på 34.100 tonn var fordelt med 17.300 tonn tatt på snurrevad, 10.400 tonn på garn, 3.100 tonn på line/autoline, 2.900 tonn på juksa og 400 tonn var levert fersk fra trålere, sistnevnte i uke 3. Det var størst reduksjon for snurrevad som var ned fra 19.400 tonn året før, og line/autoline fikk sitt kvantum redusert med 500 tonn. Garnflåten økte sine landinger fra 9.100 tonn i 2017, og det var litt øking også i juksafisket.

Landingene i Øksnes ble redusert fra 19.200 tonn vinteren 2017 til 18.900 tonn i samme periode i 2018. Den største reduksjonen kom i Andøy, der kvantumet ble redusert fra 11.400 tonn til 10.700 tonn. I Bø var kvantumet uendret på 3.900 tonn, mens Hadsel fikk sitt kvantum, som for en stor del var trålråstoff, redusert fra 700 til 500 tonn. Totalt for året ble 20.300 tonn levert Øksnes, som til tross for litt reduksjon fra året før medførte at Øksnes fremdeles rager øverst av kommunene med størst mottak av fersklandet torsk. Båtsfjord på andreplassen endte på 19.500 tonn i 2018, av det var 7.500 tonn tråltorsk levert fersk.

Det tradisjonelle lofotfisket ga langt lavere kvantum i 2018 enn året før. Kvantumet torsk/skrei fisket med konvensjonelle redskaper og levert de seks kommunene i Lofoten de 4 første månedene av året, endte på 55.250 tonn i 2018 til førstehandsverdi 970 mill kroner. Kvantumsmessig var dette ned fra 62.100 tonn året før, mens verdien

var uendret. Heller ikke denne gang nådde vi helt opp mot 1 milliard kroner i førstehandsverdi fra lofotfisket, men nært har det vært både i 2017 og 2018. Det deltok 1.035 båter under lofotfisket i 2018, mot 1.210 i 2017.

12.100 tonn av totalen var omsatt til kjøpere på Røst, 6.100 tonn på Værøy, 5.800 tonn i Moskenes, 7.600 tonn i Flakstad, 10.200 tonn på Vestvågøy og 13.400 tonn i Vågan. Sammenlignet med året før var det størst kvantumsreduksjon for Røst, fra 14.200 tonn, for Moskenes som fikk sitt kvantum redusert fra 7.200 tonn, og for Flakstad som var ned fra 8.900 tonn i 2017. For de øvrige tre av lofotkommunene var det også reduksjoner, men mindre enn for Røst, Moskenes og Flakstad.

Lofotfisket kom som vanlig ikke i gang før mot slutten av februar, men fra uke 7 og fram til toppen ble nådd i uke 11 var det gradvis opptrapping og kvantumet holdt seg høyt også i uke 12-13. Sesongtoppen var mye mer markant enn året før. Toppen i uke 11 ga et kvantum på 10.500 tonn levert kjøpere i Lofoten, fordelt med 7.200 tonn tatt med garn, 2.200 tonn med snurrevad, 600 tonn med juksa og 500 tonn med line. Lofotkvantumet har tradisjonelt bestått av mye garnfisk, så også i 2018. Sesongen sett under ett var redskapsfordelingen 32.000 tonn tatt med garn, videre fulgte snurrevad med 13.700 tonn, juksa med 4.200 tonn og line med 5.300 tonn. Garn hadde størst reduksjon fra året før, ned fra 36.000 tonn, mens juksa- og snurrevadkvantumet ble redusert med henholdsvis 1.400 og 1.000 tonn.

En kald værtype de 3 første månedene av året gjorde sitt til at tørrfisksesongen ble noe redusert. Det framgår av tabell 32 at bare 12.700 tonn av lofotkvantumet ble anvendt til hending, ifølge registreringer på sluttseddel.

Torskefisket i Troms

Leveransene av fersk torsk fra kystflåten ga et torskekvantum på 33.800 tonn i perioden januar-april, til verdi 594 millioner kroner. Tilsvarende fra året før var 38.500 tonn og 617 millioner kroner, og Troms var dermed det geografiske området i Råfisklagets distrikt med størst prosentvis reduksjon i landingene av fersk torsk. Totalt for året ble det omsatt 38.200 tonn torsk fra kystflåten i 2018, ned fra 42.900 tonn året før. Leveransene i 2018 holdt seg lavt de tre første ukene i januar, og bestod da nesten utelukkende av garnfisk fisket i Nord-Troms på torsk som beitet på sild. Så tok det seg opp til en topp i uke 7, da ukekvantumet nådde 5.200 tonn. Først da kom snurrevad for alvor med i fisket. Leveransene dabbet kraftig av i uke 8 og 9, for så å ta seg opp igjen de tre neste ukene fram mot påske. Også de tre første ukene etter påske ble det levert brukbare ukekvanta, på 1.600-2.200 tonn, da dominert av snurrevad.

Troms har alltid vært et utpreget garnfylke. Av de 33.800 tonnene fersk torsk fra kystflåten omsatt til kjøpere i Troms vinteren 2018, var 20.600 tonn tatt med garn,

Tabell 27: Kvantums- og verdiutvikling for torsk i Vesterålen og Lofoten/Salten 2009–2018 (tonn rund vekt og millioner kroner)

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvantum	86.405	96.252	109.554	125.795	148.076	154.347	129.140	133.855	134.794	121.474
Verdi	997	904	1.193	1.320	1.159	1.308	1.541	1.956	2.114	2.148

Tabell 28: Minsteprisutvikling for torsk vinter 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2018*
Torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	22,50	16,25	17,50	17,25	13,25	14,00	16,00	17,00	20,25	22,50
Torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	19,00	13,25	14,50	14,50	10,50	11,25	13,50	16,50	20,00	21,75
Torsk 1,0-2,5 kg*	16,00	11,25	12,75	12,50	9,50	10,25	11,75	15,25	18,75	20,50

* Se tekst under tabell 29

Tabell 29: Gjennomsnittlig oppnådde priser i perioden januar-april for fersk torsk sløyd uten hode i Vesterålen og Lofoten/Salten 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fersk torsk over 6,0 kg (6,5 kg)*	21,46	16,32	18,19	17,95	13,27	14,10	16,96	21,07	22,90	26,04
Fersk torsk 2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	17,80	13,39	15,77	15,61	10,69	11,40	16,38	21,39	23,07	26,00
Fersk torsk 1,0-2,5 kg*	14,54	11,97	14,31	13,62	9,91	10,52	17,08	21,76	23,35	26,38

* Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av vektgrensen for stor torsk til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en justering til 6,0 kg. *Dynamiske minstepriser* ble innført som en forsøksordning for torsk fra og med 3. oktober 2016. Disse dynamiske minsteprisene blir kalkulert og fastsatt hver 14. dag. For å komme fram til sammenlignbare dynamiske minstepriser som kan sees opp mot minstepriser tidligere år, ble det i 2017 tatt utgangspunkt de dynamiske minsteprisene i en 14 dagers periode i siste del av januar. Tilsvarende uttrekk er videreført også for 2018. Det må tas hensyn til alle disse merknadene ved sammenligning av priser mellom ulike år.

Tabell 30: Kvantum og verdi for torsk, hyse og sei i Vesterålen og Lofoten/Salten 2018 (tonn rund vekt og millioner kroner)

	Vesterålen		Lofoten/Salten		Totalt	
	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi	Kvantum	Verdi
2018						
Torsk	63.626	1.144	57.848	1.003	121.474	2.148
Hyse	11.332	162	2.082	19	13.413	181
Sei	18.940	146	12.184	84	31.124	230
Totalt	93.897	1.452	72.114	1.106	166.011	2.558

Tabell 31: Antall deltagende fartøy i Lofotfisket etter redskapsgruppe i perioden 2009–2018

Redskap	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Garn	479	440	472	563	540	523	581	628	529	449
Line	148	143	123	113	107	115	131	145	127	132
Juksa	296	296	427	492	527	691	657	614	460	380
Snurrevad	77	66	70	71	80	91	91	122	94	72
Sum	1.000	945	1.092	1.239	1.254	1.420	1.461	1.510	1.210	1.035

Tabell 32: Kvantum torsk/Lofotskrei til hending i Lofoten og gjennomsnittlig oppnådd pris for torsk/Lofotskrei til denne anvendelse 2009–2018 (tonn rund vekt og kroner pr. kg)

Anvendelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hending	19.654	14.533	18.510	18.358	21.117	17.655	20.234	16.577	16.709	12.685
Gjennomsnittspris (sløyd uten hode)	17,87	13,39	16,10	16,00	10,92	11,47	15,92	21,59	22,91	25,99

altså 61 %. Snurrevad har økt sin andel over år, men i 2018 ble andelen snurrevadtorsk redusert. 9.700 tonn fersk torsk var tatt på snurrevad, d.v.s. 29 % av totalt vinterkvantum, andelen var ned fra 33 % året før. Torskekvantumet tatt på line og levert kjøpere i Troms i perioden var 1.600 tonn, mens tilsvarende for juksa var 1.900 tonn. For juksa var det en fin øking fra 1.200 tonn året før, linekvantumet ble litt redusert, mens det var størst reduksjon for snurrevad og garn med henholdsvis 3.000 og 2.300 tonn sammenlignet med året før.

I tillegg til kvantaene fra kystflåten som inngår i tallene foran, har det vært levert fersk tråltorsk i Troms. Dette er kvanta som gradvis er redusert de siste årene, og gikk ned fra 1.700 tonn vinteren 2017 til 800 tonn i samme periode 2018. Kasfjord var siste rene ferskfisktråler som driftet innenfor torskefiskeriene, og den hadde sin siste leveranse i mars 2018.

Vinterkvantumet på 34.600 tonn torsk, inklusiv 800 tonn tråltorsk var kommunevis fordelt med 10.100 tonn levert i Tromsø, og deretter Lenvik med 7.700 tonn, Berg med 6.600 tonn, 5.900 tonn til kjøpere i Karlsøy, 2.100 tonn i Torsken og 2.000 tonn i Skjervøy. Her var det størst reduksjon i Berg der kvantumet ble redusert med 1.400 tonn sammenlignet med vinteren 2017, og betydelig ned også for Skjervøy og Torsken med 8-900 tonn på hver. Karlsøy fikk sitt kvantum redusert med 600 tonn, mens det var minst reduksjoner for Tromsø og Lenvik med 3-400 tonn på hver.

Mot slutten av året, en måneds tid fra midten av november, har det over flere år pågått et fiske i Troms etter torsk som beiter på sild. Tidligere har dette foregått konsentrert i fjordene på yttersida av Kvaløya, men i 2016, 2017 og 2018 fikk fisket en nordligere dreining med størst konsentrasjon av båter nord i Troms. Dette fisket foregikk på Kvænangen før jul i 2018, med stor deltakelse, men variabelt fiske som totalt ga noe bedre utbytte enn de to årene før. I 2018 var det levert 3.000 tonn kysttorsk i Troms i november og desember, opp fra 1.400 tonn året før og 2.400 tonn i 2016.

Vårtorskefisket i Finnmark

Etter å ha holdt et jevnt nivå på 38.200 til 40.300 tonn pr. år i 2014-2016, gjorde omsetningen av fersk torsk fra norske båter til kjøpere i Øst-Finnmark et byks oppover i 2017 og endte på 45.100 tonn til verdi 684 millioner kroner. Tilsvarende tall for 2018 var 44.500 tonn og 764 millioner kroner. Også fisket i Øst-Finnmark har et sesongpreg, med en topp i ukene etter påske, men sesongtoppen er på langt nær så markant som i resten av Råfisklagets distrikt. I 2018 ble største månedskvantum landet i april da kvantumet fersk torsk nådde 7.700 tonn, og ferskfiskordningen bidro til at fisket utover høsten holdt seg godt oppe, med 4.000 tonn landet i Øst-Finnmark i november.

Av de 44.500 tonnene som ble levert i området i 2018, var 15.800 tonn tatt med snurrevad, 13.500 tonn med line/autoline, 7.800 tonn med trål, 5.600 tonn med garn og 1.800 tonn med juksa. Kvantumet tatt med line/autoline har økt jevnt og trutt de siste årene, og holdt i 2018 samme nivå som året før. Garnkvantumet var også på samme nivå som året før. For snurrevad var det en kvantumsreduksjon på 1.700 tonn fra 2017, mens juksakvantumet økte med 800 tonn og trål med 300 tonn. Snurrevadfisket nådde toppen i april og mai, med 2.700 tonn torsk i april og 3.800 tonn i mai, og med stort innslag av hyse i landingene. For line/autoline er fisket jevnere fordelt over året, og med jevnere fordeling mellom torsk og hyse. Dette fisket fikk en veldig god start på året i 2018, med gode fangster og blanding av torsk og hyse. Linefisket utover høsten nådde ikke opp mot nivået året før. I de tre siste månedene av 2018 ble det levert 5.600 tonn linefanget torsk i Øst-Finnmark, mot 7.000 tonn samme periode i 2017.

Til kjøpere i Vest-Finnmark ble det omsatt 50.800 tonn fersk torsk fra norske båter i 2018, til verdi 865 millioner kroner. Kvantumsmessig var dette ned fra 53.600 tonn året før, mens verdien økte fra 815 millioner kroner. Sesongprofilen er langt mer markant i vest- enn i østfylket, og toppen i vest ble nådd i april med månedskvanta som økte jevnt fra 7.600 tonn i februar, til 10.100 tonn i mars og 12.900 tonn i april. 41.800 tonn av totalen på 50.800 tonn var omsatt i halvår. Nær halvparten av totalen, nærmere bestemt 23.800 tonn, var tatt på snurrevad, som hadde sin beste periode i april og mai med månedskvanta fra 4.900 til 3.800 tonn. Den største kvantumsreduksjonen sammenlignet med året før kom imidlertid på snurrevad, som var ned fra 27.100 tonn i 2017. Etter snurrevaden fulgte garn med 11.700 tonn totalt for året, der det meste var fisket i perioden januar-april. Garnkvantumet var opp fra 10.500 tonn året før. Videre var 9.900 tonn tatt på juksa, opp fra 8.600 tonn året før, et fiske som var konsentrert om perioden fra februar til begynnelsen av mai. 3.500 tonn fersklevert torsk var tatt på line/autoline, og 1.900 tonn på trål. De to sistnevnte var ned fra henholdsvis 4.000 og 3.300 tonn året før.

Fordelingen på kommunene i Vest-Finnmark viser at Måsøy holdt seg på topp, men med en kvantumsreduksjon fra 19.200 tonn i 2017 til 18.800 tonn i 2018. Størst reduksjon var det for Hasvik, som fikk sitt kvantum redusert fra 14.000 til 11.100 tonn. Det var også reduksjon for Hammerfest, fra 7.900 til 5.600 tonn, mye av det kom etter reduserte landinger av fersk tråltorsk. Nordkapp har imidlertid hatt fin økning i sitt kvantum de siste årene, og økte fra 11.100 tonn i 2017 til 13.600 tonn i 2018. Også i Loppa økte torskelandingene, fra 1.200 tonn i 2017 til 1.500 tonn i 2018.

Levendelagring av torsk

Snurrevadfisket etter torsk for levendelagring økte kraftig i 2014-2018, riktignok med en reduksjon i 2017. Den økte satsinga på fiske for levendelagring er støttet opp av en attraktiv kvotebonus. Fra 2013 er båtene ved levering av levendetorsk innenfor retningslinjene bare avregnet med 50 % av egen kvote, og de øvrige 50 % er trukket av egen avsetning som de fem siste årene har utgjort 4.000 tonn. I 2018 ble for første gang hele avsetningen oppbrukt, og fisket innenfor bonusordningen ble stoppet i slutten av mai. Ordningen ble evaluert i 2018, og vil bli gradvis trappet ned mot null både kvantums- og prosentmessig fram mot år 2023. I 2018 deltok 21 båter med leveranser til 13 kjøpere. Totalkvantumet levert til merd for levendelagring nådde 8.200 tonn. Av det ble 7.000 tonn omsatt med levendebonus til verdi 130 mill kroner. Tilsvarende omsatt kvantum året før var 4.800 tonn til verdi 85 mill kroner. 2 av båtene i 2018 omsatte i overkant av 1.000 tonn levendetorsk hver.

Markedet for torsk

Norsk eksport av torskeprodukter økte fra 9,1 milliarder kroner i 2017 til 9,4 milliarder kroner i 2018, for et totalkvantum som ble redusert fra 215.900 til 196.700 tonn. Klippfisk var viktigste produktkategori med 2,6 milliarder kroner for et kvantum på 35.900 tonn. Deretter fulgte fersk sløyd torsk med 1,9 milliarder kroner for et kvantum på 57.200 tonn inkludert 5.100 tonn kvalitetsmerket skrei, og i tur og orden kom fryst sløyd torsk til verdi 1,8 milliarder kroner for et kvantum på 53.100 tonn, saltfisk torsk til verdi 1,2 milliarder kroner for et kvantum på 22.700 tonn, 620 millioner kroner for 3.700 tonn tørrfisk, og øvrige kategorier utgjorde en eksportverdi på 1,3 milliarder kroner for et kvantum på 24.200 tonn. I sistnevnte samlepotte inngikk 12.000 tonn fryst filet og blokk til verdi

750 millioner kroner og 4.800 tonn fersk filet der verdien var 380 millioner kroner.

Portugal figurerer fremdeles som viktigste markedsland for norsk torsk. I 2018 utgjorde eksporten til Portugal 42.700 tonn og en verdi på 2,6 milliarder kroner (28 % av totalen på 9,4 milliarder kroner). Halvparten av kvantumet var klippfisk til verdi 1,6 milliarder kroner, og saltfisk torsk kom som en god nummer to med 18.100 tonn til verdi 0,9 milliarder kroner. Betydningen av Portugal som marked for norsk torsk er imponerende, og økte sin andel av torskeeksporten fra 26 % i 2017 til nevnte 28 % i 2018. Et forhold som ikke framgår av eksportstatistikken, er hvor stor andel som konsumeres i enkeltland. Portugal har en stor reeksport av torsken som importerer fra Norge, blant annet til Brasil. En undersøkelse utført av Norges sjømatråd i 2018 viser at Portugal også rager øverst på listen over land som konsumerer norsk torsk.

Det var gjennomgående positiv prisutvikling gjennom året for de viktigste torskekategoriene. I likhet med året før, registrerte vi den mest positive prisutviklingen for klippfisken, med en økning av gjennomsnittspris over året fra kr 64,02 pr. kg i 2017 til 72,09 i 2018, det vil si + 13 %, jfr diagram 14. I løpet av 2018 økte eksportprisen på klippfisk av torsk fra kr 69,- pr. kg først på året til kr 77,- pr. kg i desember. Størst prosentvis prisøkning var det imidlertid for fryst torsk, der gjennomsnittsprisen økte fra kr 29,35 pr. kg i 2017 til kr 34,17 pr. kg i 2018. Her økte gjennomsnittsprisen med 16 %, og den største økninga kom utover høsten. Til tross for det, var det størst reduksjon i eksportert kvantum av fryst torsk, ned med 23 % fra 69.300 tonn i 2017 til 53.100 tonn i 2018.

Utviklingen av eksporten av de forskjellige kategoriene torsk framgår av diagram 14.

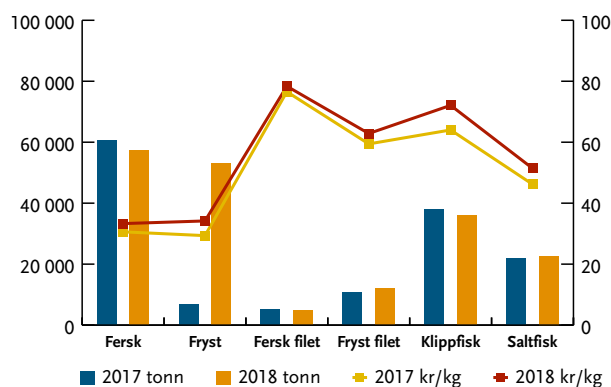

Diagram 14: Eksportutvikling hovedprodukter villfanget norsk torsk 2017–2018 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

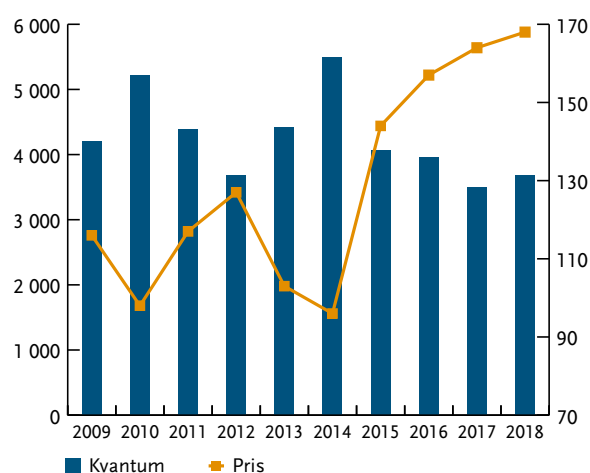

Diagram 15: Eksportutvikling tørrfisk torsk 2009–2018 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

Hyse (*Melanogrammus aeglefinus*)

Omsetningen av hyse gjennom Norges Råfisklag utgjorde 96.661 tonn i 2018, hvorav 24.415 tonn kom fra utenlandske fartøy. Førstehåndsverdien av hyse var 1.279 millioner kroner, hvorav 178 millioner kroner utgjorde landinger fra utenlandske båter. Kvantumsmessig representerte totalen en nedgang på vel 21.000 tonn eller 17,9 % fra 2017,

hvorav norske fartøy hadde en reduksjon på 16.850 tonn, fra 89.100 til 72.247 tonn. Landingene fra utenlandske fartøy ble redusert med 4.200 tonn fra 28.611 til 24.415 tonn. Totalverdien av hyseleveransene ble redusert med 34 millioner kroner, fra 1.313 til 1.279 millioner kroner. For norske båter var det en liten verdireduksjon på 20 millioner kroner, fra 1.120 til 1.100 millioner kroner. I 2018 har

Tabell 33: Kvantums- og verdiutvikling for hyse 2009–2018 (tonn og millioner kroner)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvantum	98.589	122.459	153.416	161.320	95.900	91.947	95.841	118.749	117.711	96.661
Verdi	687	889	1.133	1.194	893	1.033	977	1.109	1.313	1.279

Tabell 34: Minsteprisutvikling for hyse vinter 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hyse over 8 hg, snørefanget	10,50	10,50	10,75	10,75	10,50	11,00	12,00	12,75	12,25	14,00
Hyse over 8 hg	8,50	7,50	8,25	8,25	8,25	8,75	10,00	9,25	8,50	10,25

Tabell 35: Gjennomsnittlig oppnådde priser for fersk og ombordfryst hyse omregnet til sløyd uten hode fra norske fartøy 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fersk hyse over 8 hg	9,49	9,72	10,12	10,06	9,94	11,46	12,52	12,17	12,64	14,44
Fersk hyse under 8 hg	5,82	6,41	7,51	7,56	6,99	9,26	10,69	10,84	10,34	11,55
Ombordfryst hyse over 8 hg	12,08	13,21	13,61	13,14	20,19	24,70	19,52	17,14	21,09	26,77
Ombordfryst hyse under 8 hg	10,91	12,36	12,15	12,08	17,24	24,35	18,07	15,99	20,30	24,79

Tabell 36: Omsetning av hyse fra norske fartøy, redskapsfordelt 2018 (tonn rund vekt, kroner pr. kg og millioner kroner)

	Kvantum			Gjennomsnittspriser (sløyd u/hode)		Verdi
	Fersk	Fryst	Sum	Fersk	Fryst	
Juksa		85		14,15		0,9
Line	10.850		10.850	15,61		121
Snurrevad	10.458	3.270	13.728	11,44	21,76	136
Garn	1.679	2	1.681	10,67	15,16	13
Autoline	5.568	14.401	19.969	16,24	31,41	388
Trål	279	25.651	25.930	11,16	23,98	442
Sum	28.923	43.324	72.247	13,89	26,28	1.100

Tabell 37: Distriktsvis omsetning av hyse 2014–2018 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Øst-Finnmark	28,5	28,3	31,1	34,3	33,7	280,4	284,0	301,4	368,2	416,0
Vest-Finnmark	9,8	10,4	11,8	9,9	8,1	89,0	85,7	87,9	80,6	70,7
Troms	34,9	37,4	49,2	51,8	40,3	471,8	409,2	472,5	633,3	600,9
Vesterålen	11,5	14,4	18,9	18,4	11,3	131,2	153,9	181,2	203,9	161,9
Lofoten/Salten	4,9	3,4	5,5	2,5	2,1	42,3	28,6	43,9	20,1	19,0
Øvrige områder	2,3	2,0	2,3	0,9	1,1	18,4	15,6	21,8	7,0	10,1
Sum	91,9	95,9	118,8	117,7	96,7	1.033,1	977,0	1.108,8	1.313,1	1.278,7

det vært en vesentlig prisøkning på fryst hyse fra 20,91 i 2017 til 26,28 i 2018. Videre har prisene på fersk hyse også steget fra 12,12 i 2017 til 13,89 i 2018, alt omregnet til sløyd uten hode-priser. Samlet kompenserer prisene for fersk og fryst kvantumreduksjonen og gjør at verdien holdt seg relativt stabil. I verdi utgjorde omsetningen av hyse 10 % av Råfisklagetets totale omsetningsverdi i 2018, noe som er en reduksjon fra 11,5 % i 2017. Omsetningen av hyse utgjorde 10,4 % av totalverdien for norske fiskere i 2018, mot 11,8 % året før.

Den norske kvota for nordøstarktisk hyse nord for 62° N gikk ned fra 128.335 tonn i 2017 til 112 561 tonn i 2018. Inkludert i kvota for 2018 var 10 % kvotefleks der 10.956 tonn ufisket norsk kvote fra 2017 ble overført til 2018, og videre kom 2.375 tonn ubenyttet avsetning til tredjeland. I likhet med de siste tre årene hadde kystflåten utfordringer med å fiske sine kvoter.

Alle flåtegrupper fikk fra årets start kvoter med økt overregulering sammenlignet med 2017. Fiskeridirektoratet økte overreguleringen til de ulike fartøygruppene i kystflåten flere ganger, og til slutt fikk hele kystflåten fritt fiske etter hyse fra og med 21. mai. For å legge til rette for at mest mulig av hysekvota skulle tas, ble det i løpet av 2018 også overført hyse fra kystflåten til havfiskeflåten; konvensjonelle havfiskefartøy ble tildelt til sammen 13.000 tonn i to omganger og trålflåten fikk refordelt 5.000 tonn. 77 % av kvantumet som ble fisket av den norske hysekvota ble omsatt gjennom Råfisklaget i 2018. Som følge av overreguleringene fisket både konvensjonelle havfiskefartøy og trålflåten utover sine respektive kvoter i 2018 grunnet overføring fra kystflåten. Ved årets slutt stod det likevel 18.512 tonn ubenyttet kvote igjen, hvorav 9.523 tonn ble overført til 2019.

Redskapsfordelingen av hyse fra norske fartøy framgår av tabell 36. Gjennomsnittspriser pr. redskap og tilstand framkommer også av samme tabell. Ombordfryst hyse ble i 2018 i gjennomsnitt betalt med kr 26,28 pr. kg. Autoline oppnådde høyest gjennomsnittspris med 31,41 for den ombordfryste hysa. Til sammenligning ble den fryste hysa i 2017 gjennomsnittlig betalt med kr 20,91 pr. kg, og da hadde autoline en gjennomsnittspris på kr 25,47 pr. kg. Den ferske hysa har også hatt en liten prisøkning; gjennomsnittsprisen for fersk hyse gikk opp fra kr 12,12 pr. kg i 2017 til kr 13,89 pr. kg i 2018.

I likhet med 2016 og 2017 utgjorde fryst hyse fra norske fartøy en større andel enn fersk. Andelen ble imidlertid noe redusert, fra 62 % i 2017 til 60 % i 2018. Kystflåten hadde også i 2018 problemer med å fiske hele andelen av gruppekvota, og som nevnt i teksten foran ble en del av kvota overført til havgående flåte, som i all hovedsak fryser hysa.

For ferske leveranser startet vinteren 2018 som tidligere år med de største landingene fra line, autoline og snurrevad. Det største kvantumet i snurrevadfisket ble landet i Finnmark i uke 19 med 1.050 tonn. Til sammenligning var det største kvantumet tatt på snurrevad i 2017 i uke 10 med 1.860 tonn, da med Vesterålen som største leveringszone.

Det tradisjonelle fløytlinefisket i Øst-Finnmark ble redusert i 2018 sammenlignet med 2017. Uke 30 var den beste uka kvantumsmessig med 490 tonn. Totalt ble det fisket 2.250 tonn hyse med line i Øst-Finnmark i hovedsesongen fra juni-august i 2018, noe som er litt lavere enn 2017 hvor kvantumet var 2.475 tonn. Høyeste kvantum de siste årene hadde vi i 2011 med vel 6.000 tonn. Det var for

Foto: Johan Wildhagen, Norwegian Seafood Council

øvrig i 2011 og 2012 at hysekvota var på sitt høyeste med norsk kvote opp mot 160.000 tonn.

Ukekvantaene for fersk hyse i første halvår (til og med uke 26) 2018 lå i gjennomsnitt på 630 tonn, med line (autoline og håndegnet) og snurrevad som viktigste redskap. Uke 5 hadde det største kvantumet på 1.370 tonn fersk hyse. Februar og mai var månedene med størst kvantum, med henholdsvis 3.880 og 3.510 tonn. Andre halvår (fra og med uke 27 til og med uke 52) lå ukekvantaene på 480 tonn i gjennomsnitt. Linefanget hyse dominerte i likhet med i 2017 omsetningen utover høsten. For den ombordfrysede hysa var landingene mer spredt utover året med månedsomsetninger fra 880 tonn som lavest i september, og med februar som toppmåneden med 6.380 tonn.

Kvantumet ombordfrost hyse i Norges Råfisklag ble redusert med 12.260 tonn i 2018 sammenlignet med 2017. Andre halvår hadde den laveste andelen av totalkvantumet for året og bidro mest til kvantumsreduksjonen. For ferske landinger gikk omsetningen ned med knappe 4.590 tonn. Snurrevadflåten hadde størst nedgang i landet kvantum fersk hyse med 5.320 tonn.

Markedet for hyse

I 2018 minket eksporten av hyseprodukter med 17 % i kvantum, fra 74.719 tonn i 2017 til 61.577 tonn i 2018. Eksportverdien for hyseproduktene holdt seg stabil på 1,7 milliarder kroner i 2018 tilsvarende 2017, mens gjennomsnittlig eksportpris gikk opp fra kr 22,52 pr. kg i 2017 til kr 27,28 pr. kg i 2018.

Storbritannia er det største hysemarkedet og i 2018 ble det eksportert dit for 586 millioner kroner mot 519 millioner kroner i 2017, noe som tilsvarer en økning i verdi på 13 %. Dette hovedsakelig som følge av en økning i eksportprisene på hyseprodukter, mens volumet har minket med 5 % fra 21.400 tonn til 20.400 tonn.

Variasjonene i hysemarkedet er styrt av variasjoner i kvoter og fisketakt. Ved høy fisketakt flommer

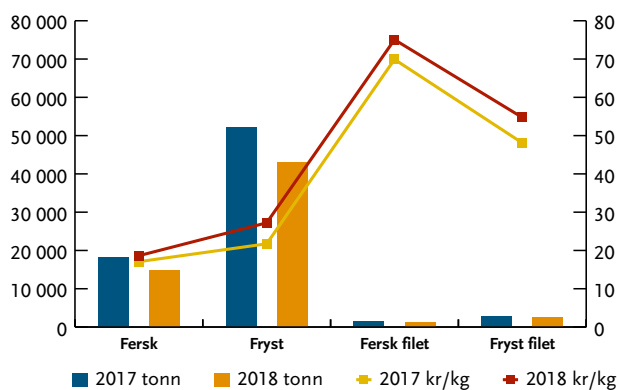

Diagram 16: Eksportutvikling hovedprodukter hyse 2017–2018 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

ferskmarkedet over og prisene faller kraftig. Ved stor økning i kvota overføres deler av volumet til havfiskeflåten som fryser om bord, noe som forklarer variasjonene i sammensetningen mellom fersk og fryst på eksport. Det ble også i 2018 overført hyse fra kystflåten til havfiskeflåten til tross for at eksportert kvantum ble redusert.

Kvantumet fersk hyse hadde en reduksjon på 19 % fra 18.000 tonn til 14.700 tonn med en prismessig økning på kr 1,56 pr. kg til kr 18,63 pr. kg fra 2017 til 2018. Fryst hyse hadde også en nedgang i 2018 og gikk fra 52.000 tonn i 2017 til 43.000 tonn i 2018. Til tross for en volumnedgang på 18 % forble eksportverdien på 1,1 milliarder grunnet en sterk prisvekst på 25 % som førte til at eksportprisen steg fra kr 21,74 pr. kg i 2017 til kr 27,22 pr. kg i 2018.

Sei (*Pollachius virens*)

Omsetningen av sei gjennom Norges Råfisklag utgjorde 128.971 tonn i 2018, hvorav 9.000 tonn kom fra utenlandske fartøy. Førstehåndsverdien av sei var på 807 millioner kroner, hvorav 50 millioner kroner var fra landinger av utenlandske båter. Kvantumsmessig representerte totalen en økning på 23.480 tonn eller 22 % fra 2017, og økningen kom i sin helhet fra norske fartøy da utenlandske fartøy hadde en reduksjon på 914 tonn. Totalverdien av seileveransene gikk opp fra 706 millioner kroner i 2017 til 807 millioner kroner i 2018, noe som tilsvarer en økning på 14 %. Prisene hadde en negativ utvikling i 2018. Økt kvantum kompenserte for dette og samlet har verdien økt fra 2017. Tabell 40 viser utviklingen i gjennomsnittspriser for fersk og ombordfrost sei fra 2009 og fram til 2018.

Verdimessig utgjorde sei 6,3 % av Råfisklagets totale omsetningsverdi i 2018, som er litt opp fra 2017 da den utgjorde 6,2 % av omsetningsverdien. For norske fiskere gikk verdien av seilandingen opp fra 641 millioner kroner i 2017 til 757 millioner kroner i 2018, og utgjorde med det 7,2 % av totalomsetningen for norske fiskere, som er opp fra 6,7 % i 2017.

Seien nord for 62° N forvaltes som en nasjonal ressurs. Seikvota har økt de siste 4 årene og i 2018 var den norske kvota på 161.889 tonn, korrigert for kvotefleks der 4.900 tonn var overført fra 2017. Totalkvota i 2018 ble fordelt etter vanlig mønster, med 38 % til fartøy som drifter med konvensjonelle redskaper, 37 % til trål og 25 % til not.

Tall fra Fiskeridirektoratet viser at totalfangsten av sei fra norske fartøy i 2018 var på 164.023 tonn, ca. 34 000 tonn høyere enn året før. Årets totalkvote ble overfisket med 2.135 tonn. Konvensjonelle redskaper hadde ved årets slutt en rest på 5.035 tonn av den justerte gruppekvota på 61.690 tonn. Overfisket kom fra trål og not som fisket henholdsvis 4.733 og 1.450 tonn over kvota. Totalt for året ble det landet 39.390 tonn sei tatt med not, hvor justert gruppekvote var på 37.940 tonn. I oppfisket kvantum notsei inngår 4.557 tonn fisket med konvensjonelle redskap som er belastet seinotkvota. Trål landet totalt 64 618 tonn hvor justert gruppekvote utgjorde 59.885

tonn. 72 % av det som ble fisket av den norske seikvota nord for 62-graden ble omsatt gjennom Råfisklaget i 2018.

Kvanta omsatt fra norske fartøy gjennom Norges Råfisklag framgår av tabell 41. Dette er naturlig nok i all hovedsak sei tatt nord for 62° N. Av totalt 119.970 tonn var ca. 1.350 tonn tatt sør for 62-graden.

Det framgår også av tabell 41 at det meste av seien fra norske båter tradisjonelt fiskes med redskapene not, trål og garn. De siste årene har mange snurrevadbåter også fisket mye sei, og denne redskapsgruppen fisket 20.260 tonn i 2017 og økte dette ytterligere til 28.280 tonn i 2018, mot bare 6.450 tonn tilbake i 2013. Det er flere årsaker til denne kraftige økningen, men ferskfiskordningen og muligheten til å fiske seinotkvota med snurrevad, samt god tilgjengelighet i perioder er hovedårsakene.

Seinotfisket strakte seg over perioden april til desember 2018. Hovedtyngden av fisket foregikk i juni-august. Fisket i 2018 ble i likhet med i 2017 preget av den vanskelige markedssituasjonen for ryggbeinsei, som medførte en roligere fisketakt i starten av sesongen med lavere pris

enn en har hatt foregående år. Det ble i forbindelse med dette satt en særskilt minstepris for den minste rundseien på kr 3,30 pr. kg løsrevet fra den dynamiske minsteprisen gjeldende til og med 31. oktober. Markedet for ryggbeinsei bedret seg utover sommeren. Mattilsynet dispenserte for innfrysing av rund småsei beregnet for eksport. Kombinasjonen av disse faktorene medvirket til at sesongen kunne avvikles uten dirigering/regulering fra Råfisklagets side.

Den første fangsten i årets seinotfiske ble levert på Nordmøre i april. Samlet ble det kun levert 190 tonn notsei i april i Råfisklagets distrikt. Til sammenligning ble det i april 2017 levert til sammen 500 tonn og 4.000 tonn i april i 2016. Både i 2016 og 2017 ble det aller meste av dette kvantumet levert på Nordmøre. Uke 25 i 2018 var uka med høyest kvantum i notfisket med 2.340 tonn fisket av 15 fartøy. Den uka ble 830 tonn levert til kjøpere i Vest-Finnmark, 810 tonn i Troms, 410 tonn på Nordmøre og de resterende 290 tonnene i Lofoten.

Toppkvantumet på en måned kom i august med 8.260 tonn, hvorav 5.650 tonn ble levert i Vest-Finnmark, 2.120

Tabell 38: Kvantums- og verdiutvikling for sei 2009–2018 (tonn rund vekt og millioner kroner)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvantum	82.576	116.480	88.602	96.061	82.336	80.149	80.973	100.452	105.494	128.971
Verdi	394	662	585	635	472	556	691	830	706	807

Tabell 39: Minsteprisutvikling for sei vinter 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2018**
Over 2,3 kg	7,00	7,50	9,50	10,00	9,25	9,00	10,00	10,50	9,75*	10,00
1,2 – 2,3 kg	5,40	5,75	7,25	8,00	8,00	7,50	9,00	9,50	8,75*	9,00

*Minstepris januar 2017 fram til det ble innført dynamiske minstepriser for sei fra og med 30. januar 2017.

**Dynamisk minstepris gjeldende 15.-28. januar 2018.

Tabell 40: Gjennomsnittlig oppnådde priser for fersk og ombordfryst sei omregnet til sløyd uten hode fra norske fartøy 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fersk sei over 2,3 kg	7,24	8,62	10,06	10,29	8,93	9,69	11,32	11,40	10,25	9,80
Fersk sei 1,2-2,3 kg	6,22	7,28	8,40	8,54	7,57	8,87	10,75	10,70	9,28	8,67
Ombordfryst sei over 2,3 kg	10,69	13,57	14,37	13,81	11,42	14,59	16,11	15,81	15,11	14,74
Ombordfryst sei 1,2-2,3 kg	10,15	12,63	13,70	13,02	11,49	14,59	15,94	15,79	13,14	13,63

Tabell 41: Omsetning av sei fra norske fartøy, redskapsfordelt 2018 (tonn rund vekt, kroner pr. kg og millioner kroner)

	Kvantum			Gjennomsnittspriser (sløyd u/hode)		Verdi
	Fersk	Fryst	Sum	Fersk	Fryst	
Juksa		3.140		3.140	9,17	21
Line		662		662	9,24	5
Snurrevad	27.786		489	28.275	7,84	165
Garn	20.708		309	21.017	9,60	151
Autoline	202	68		270	9,47	2
Trål	344	35.105		35.449	7,26	304
Not	31.139			31.139	4,73	109
Sum	83.999	35.971	119.970	7,18	11,62	757

tonn i Troms og 490 tonn på Nordmøre. Ved utgangen av august var 24.140 tonn notsei omsatt i Råfisklaget. Totalt 31.140 tonn notsei ble omsatt gjennom Norges Råfisklag i 2018 mot 28.800 tonn året før. Av 2018-kvantumet ble 17.430 tonn omsatt til kjøpere i Vest-Finnmark, 3.820 tonn på Nordmøre, 8.310 tonn i Troms, 1.490 tonn i Lofoten og 100 tonn i Øst-Finnmark. Det ble i 2018 ikke omsatt notfanget sei i området Helgeland og Trøndelag. Nordmøre hadde en markant økning fra 2.020 tonn i 2017 til 3.820 tonn i 2018. Vest-Finnmark hadde en reduksjon fra 18.470 tonn i 2017 til 17.430 tonn i 2018. Troms hadde en økning fra 7.210 tonn i 2017 til 8.310 tonn i 2018. Av totalen ble 29.430 tonn omsatt rund, 1.250 tonn ble omsatt sløyd med hode, 420 tonn levende og 30 tonn sløyd uten hode. Levendekvantumet ble fisket og låssatt i Nord-Troms på høsten og omsatt mot slutten av året.

Kvantumet sei levert med hode var i 2018 redusert sammenlignet med 2017 og 2016, som følge av redusert etterspørsel etter ferskpakket sei til lave priser. Deltakelsen i seinotfisket har avtatt de siste årene, fra 88 fartøy i 2015, til 65 i 2016, 59 i 2017 og samme antall i 2018. Ser en på fartøyenes størrelse, så var det i 2018 (2017-tall i parentes) 11 (9) fartøy under 13 meter, 4 (5) mellom 13 og 21 meter og 44 (45) over 21 meter.

Gjennomsnittsstørrelsen på en seinotfangst var i 2017 på 61 tonn, noe som er en reduksjon med 10 tonn fra 2017. Prisen på notsei gikk ned sammenlignet med 2017 og

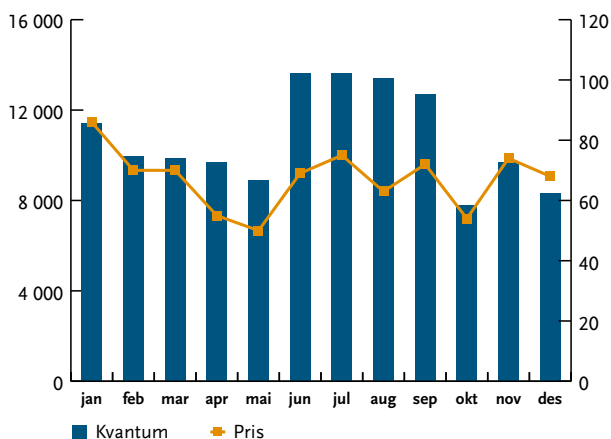

Diagram 17: Omsetning av sei i kvantum og verdi, månedsfordelt 2018 (tonn rund vekt og millioner kroner)

gjennomsnittet for rundsei var kr 3,41 pr. kg sesongen sett under ett, mot kr 4,11 pr. kg året før.

Omsetningen av sei fisket med trål i Råfisklagets distrikt økte med vel 10.000 tonn. 35.450 tonn trålsei ble omsatt gjennom Norges Råfisklag i 2018 mot 25.310 tonn i 2017. 14.050 tonn trålsei ble omsatt i første halvår, mens 21.600 tonn ble omsatt i andre halvår, den største kvantumsøkingen kom i første halvår. Prismessig var det en nedgang på kr 0,45 pr. kg sammenlignet med 2017 for ombordfryst trålsei, til kr 11,62 pr. kg.

Markedet for sei

Verdien av seieksporten økte med 12 %, fra 1,9 milliarder kroner i 2017 til 2,1 milliarder kroner i 2018. Volumet fikk også en økning på 27 % til vel 106.000 tonn, ifølge statistikk fra Norges sjømatråd.

Klippfisk av sei utgjorde 65 % av seiens eksportverdi og fikk i 2018 en økning på 100 millioner kroner. Dette var hovedsakelig basert på en økning i volum på 7.000 tonn fra 42.000 tonn til 49.000 tonn, da eksportprisen ble redusert med 9 % fra 2017 til 2018.

Det største klippfiskmarkedet for sei i 2018 var Den Dominikanske republikk med en eksportverdi på 380 millioner. Dette var en økning på 13 % til tross for en svak prisnedgang på 3 % i det dominikanske markedet. Gjennomsnittsprisen på klippfisk sei gikk ned fra kr 30,70 pr. kg i 2017 til kr 28,06 pr. kg i 2018.

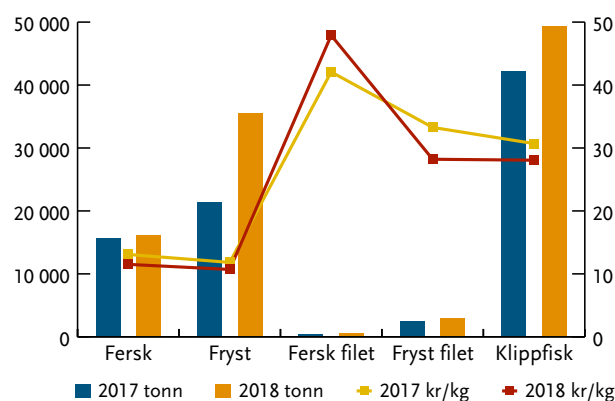

Diagram 18: Eksportutvikling hovedprodukter sei 2017-2018 (tonn og kroner pr. kg) (Kilde: Norges sjømatråd, mengde er produktvekt og eksportpris er FOB norsk grense)

Tabell 42: Distriktsvis omsetning av sei i kvantum og verdi 2014-2018 (tusen tonn rund vekt og millioner kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Øst-Finnmark	4,7	8,0	11,8	11,0	12,6	31,6	65,1	97,4	75,8	80,4
Vest-Finnmark	19,6	16,8	24,1	27,9	34,1	115,2	139,8	164,0	139,9	159,2
Troms	27,6	27,6	30,2	33,1	43,8	217,4	245,7	266,4	236,9	297,4
Vesterålen	8,7	9,0	16,0	17,3	18,9	71,9	87,6	151,6	138,2	145,8
Lofoten/Salten	8,8	9,6	11,6	9,9	12,2	60,7	82,1	101,7	75,3	84,0
Øvrige områder	10,9	10,0	6,6	6,2	7,4	59,6	70,4	49,3	39,8	39,9
Sum	80,1	81,0	100,5	105,5	129,0	556,4	690,6	830,4	705,9	806,8

På begynnelsen av året var det mye ryggbeinsei på lager som følge av et svakt marked. Derfor ble det søkt alternative løsninger og det ble gitt tillatelse til innfrysning av rund sei. Innfrysning av rund sei, samt et bedre ryggseimarked på ettersommeren bidro til at seinotssesongen kunne gjennomføres uten dirigering/regulering fra Norges Råfisklag.

Fryst sei, det nest største seiproduktet, hadde en sterk volumvekst i 2018 og gikk opp 66 % fra 21.400 tonn til 35.500 tonn. Til tross for en negativ prisutvikling på 9 % hadde fryst-kategorien en sterk verdiøkning fra 250 millioner i 2017 til 380 millioner i 2018, tilsvarende 50 %.

Reker (*Pandalus borealis*)

Det ble omsatt 35.642 tonn reker i Norges Råfisklags distrikt i 2018, inkludert 13.792 tonn fra utenlandske fartøy. Dette er en oppgang på 18.922 tonn fra 16.720 tonn

i 2017. Verdien gikk opp fra 436 millioner i 2017 til 1.101 millioner kroner i 2018.

For norske fartøy var gjennomsnittsprisen på fryste rå reker til pilling kr 29,63 pr. kg i 2018, mot kr 22,86 pr. kg året før. Det vil si en prisoppgang på kr 6,77 pr. kg eller 30 %. Kvantumet økte fra 5.605 tonn i 2017 til hele 20.708 tonn i 2018.

Ombordfryste reker fra norske fartøy ble i 2018 omsatt gjennom obligatoriske auksjoner eller langsiktige leveringsavtaler. Det ble gjennomført 3 auksjoner i 2018. Fangstene ble solgt til fire ulike kjøpere. Hovedtyngden av fangstene ble omsatt via leveringsavtaler med utsatt omsetning. Pris på kontraktene var fra kr 30,25 til kr 23,00.

For ferske kokte skallreker til konsum økte gjennomsnittsprisen fra kr 79,45 pr. kg i 2017 til kr 89,26 pr. kg i 2018, det vil si en prisoppgang på kr 10 eller 12,5 %.

Tabell 43: Deltakelse i rekefisket av norske fartøy fordelt etter fartøyets registreringssted 2014–2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Finnmark	17	13	16	13	18
Troms	38	42	29	28	30
Nordland	31	30	30	21	30
Trøndelag	4	3	4	3	3
Møre	13	13	11	9	12
Øvrig	1	5	3	2	7
I alt	104	106	93	76	100

Tabell 44: Norske og utenlandske landinger av reker fordelt på fangstfelt i 2017 og 2018 (tonn)

	2017		2018	
	Norske	Utenlandske	Norske	Utenlandske
Kyst	920		889	
Barentshavet	169	694	5.788	6.809
Svalbard	2.650	5.286	11.275	4.811
Russisk sone	3.445	3.373	3.898	2.172
Grønlandsk sone		183		
Totalt	7.184	9.536	21.850	13.792

Tabell 45: Norsk eksport av reker. Gjennomsnittlig produsentpris/eksportverdi pr. kg 2009–2018 (kroner)
(Kilde: NR/SSB/Norges sjomatråd)

Produkt/marked	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pris råreker til pilling	12,96	13,39	16,58	16,76	17,22	21,56	34,80	25,81	22,86	29,63
Fryste pillede reker	45,50	44,06	49,27	57,67	60,60	65,43	102,37	92,12	77,85	86,40
Pillede reker i lake	63,57	64,42	68,18	77,72	80,25	77,74	101,10	127,79	123,01	116,23
Fryste kokte reker m/skall/Norden	26,73	40,40	42,54	35,46	43,27	43,54	53,01	64,59	48,87	58,37
Ferske kokte reker m/skall/Sverige	54,91	72,13	88,77	95,01	99,18	88,95	83,96	85,18	98,84	110,21

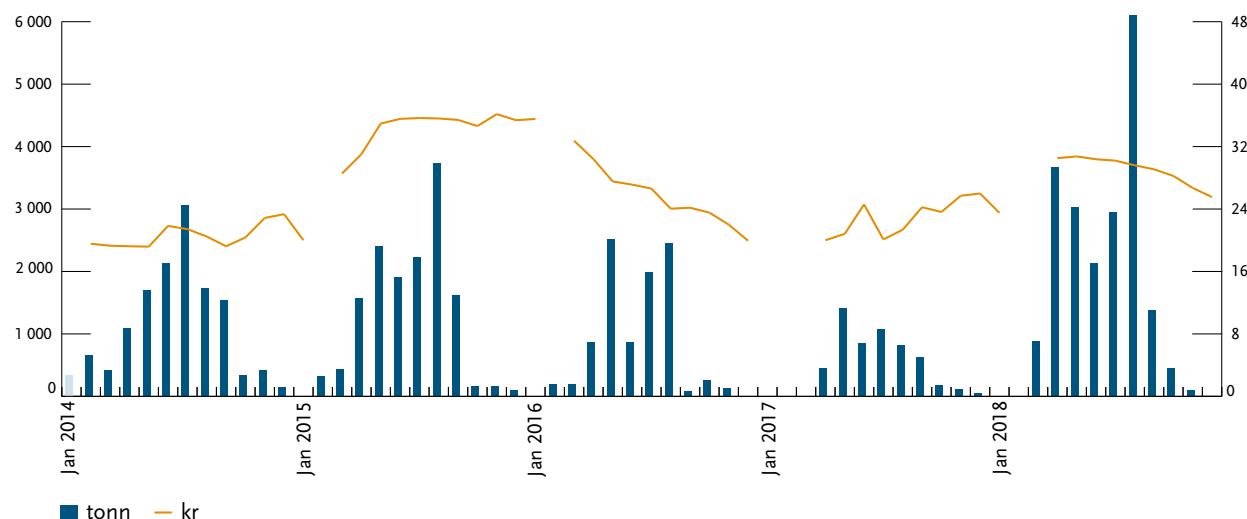

Diagram 19: Fryste reker til pilling pr. måned. Kvantum og gjennomsnittspriser (oppnådd av norske fartøy) 2014–2018 (tonn og kroner pr. kg)

Kvantumet økte fra 486 tonn i 2017 til 582 tonn i 2018, dette til tross for dårlig fiske på de tradisjonelle feltene i Lyngen. Kvantumet av ferske kokte reker til industriell handpilling gikk ned fra 64 tonn i 2017 til 58 tonn i 2018. Kvantumet ferske råreker til pilling gikk ned fra 195 tonn året før til 173 tonn i 2018.

Det var 100 norske rekebåter med leveranser i 2018, fordelt på 29 frysetrålere og 72 ferskrekefartøy. Dette var en oppgang på 14 frysetrålere og 9 ferskrekebåter fra 2017.

Norges Råfisklags arbeidsutvalg vedtok i 2018 følgende minstepriser for kokte reker til konsum fordelt på perioder; 21.05.-27.05. - f.o.m 13.08.18. kr 69,00 pr. kg og 28.05.-12.08. kr 80,00 pr. kg

Markedet for reker

Prisutviklingen for fryste pillede reker i 2018 hadde en stabil/fast tendens pga. fallende tilførsel globalt etter store kvotekutt i Canada. Snittprisen for fryste pillede reker økte med kr 8 eller 10 % i forhold til året før, opp fra kr 78 til kr 86. For de ferske kokte skallreke fra kystflåten var det god etterspørsel og fast prisutvikling gjennom hele sesongen, både pga. dårlig fiske i flere av fjordene i nord og pga. reduserte kvoter i Nordsjøen og Skagerak som ga et rekordhøyt prisnivå i markedet i Sør-Norge.

Gjennom Informasjonsutvalget for reker er det blitt brukt kr 0,7 millioner til markedstiltak i 2018. Dette er aktiviteter som primært er rettet mot kompetanseoppbygging og servicetjenester til fangstledd, eksportører og fiskesalgslagene. Informasjonsutvalget for reker har også tatt en aktiv rolle i det globale samarbeidet for å fremme kaldtvannsreker gjennom International Coldwater Prawn Forum som også omfatter et direkte samarbeid med rekefiskernes organisasjoner i alle de viktigste produsentlandene.

Hovedaktivitetene har vært som følger:

- Oppfølging og vedlikehold av sertifikater og miljødokumentasjon av rekefiskeriene samt veiledning og koordinering for fiskebåter og pilleindustri.
- Markedsobservasjon og rapportering til

rekefiskere, fiskesalgslag, faglag, finansinstitusjoner og markedsaktører.

- PR-aktivitet og mediekontakt vedrørende fangst, produksjon og markedsforhold.
- Planlegging og gjennomføring av rekeseminarer og produktpresentasjoner sammen med fiskere, faglag, eksportører, Sjømatrådet og ICWPF.
- Kontakt og samarbeid med fiskerorganisasjoner i andre produsentland rundt Nord-Atlanteren om markedsobservasjon, dokumentasjon og rapportering.

Informasjonsutvalget hadde egen stand under Matstreifmessa i september i Oslo. Her ble det delt ut 3000 smaksprøver og oppskriftshefter for å bidra til å skaffe nye konsumenter og kjøpere av kaldtvannsreker i den tettest befolkede delen av Norge. Det har i tillegg også blitt gitt støtte til innkjøp av reker til servering/vareprøver ved div. matfestivaler, messer og reke-arrangementer.

Utvalget har også deltatt i arbeidsgruppa for MSC-resertifisering av rekefisket i nord for ny 5-års periode 2018-2023. Kostnadene for MSC-sertifikatet deles mellom Norges Råfisklag og Sjømatrådet.

Blåkveite (*Reinhardtius hippoglossoides*)

Det framgår av tabell 46 at det ble omsatt 15,528 tonn blåkveite gjennom Norges Råfisklag i 2018, som er en nedgang på 511 tonn fra 2017. Dette er likevel kvantumsmessig blant de beste årene i Råfisklaget sett i et lengre tidsperspektiv. Nedgangen skyldes i all hovedsak en reduksjon i landinger fra russiske fartøy. Totalverdien for blåkveite endte på 454 millioner kroner, som er en økning på 49 millioner kroner fra 2017. Totalverdien er den høyeste omsetningsverdien en har hatt i Råfisklaget. Gjennomsnittspris betalt for ombordfrost blåkveite gikk litt ned i 2018 sammenlignet med 2017, jfr tabell 48 som viser gjennomsnittsprisen for sløyd blåkveite over 2,0 kg. Prisbildet totalt for alle størrelser og tilstander er mer positivt enn hva som fremkommer av tabell 48. Gjennomsnittsprisen for all omsatt blåkveite fra norske fartøy gikk opp med kr 3,47 pr. kg omregnet til rundpris sammenlignet med

Tabell 46: Kvantums- og verdiutvikling for blåkveite 2009–2018 (tonn og millioner kroner)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvantum	6.949	8.021	8.960	11.487	10.918	12.953	11.717	15.803	16.039	15.528
Verdi	111	138	167	214	176	219	282	430	405	454

Tabell 47: Minsteprisutvikling for blåkveite sommer 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Blåkveite, over 2,0 kg	18,50	20,00	21,50	23,00	21,00	21,00	23,50	26,00	27,00	27,00

Tabell 48: Gjennomsnittlig oppnådd pris for fersk og ombordfrost blåkveite sløyd uten hode 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Blåkveite, over 2,0 kg	18,52	20,53	23,25	24,26	21,10	21,51	27,85	33,89	30,68	30,30

2017. Snittprisen for ferske landinger fra norske fartøy var for alle størrelser omregnet til rundpris kr 28,82 pr. kg i 2018, mot kr 25,71 pr. kg i 2017. For ombordfryst blåkveite fra norske fartøy var gjennomsnittsprisen for alle størrelser omregnet til rundpris kr 36,53 i 2018 mot 2017, kr 33,71 pr. kg. Restråstoff, som hovedsakelig er hodene fra blåkveite, er også med på å bidra til omsetningsverdien, og i 2018 representerte disse hodene en verdi på 22,1 millioner kroner fra norske fartøy.

Tall fra Fiskeridirektoratet viser at i 2018 kom 7.540 tonn fra kystflåten direktefiske, opp fra 7.390 tonn året før. Tar vi med bifangst av blåkveite fra kystflåten, endte

fangsten på 7.767 tonn, mens gruppekvoten for kystflåten var på 8.019 tonn inkludert bifangstavsetningen på 269 tonn. Hoveddelen av kystflåten blåkveitekvanter ble omsatt gjennom Norges Råfisklag. Norske trålere fisket og omsatte 3.050 tonn blåkveite gjennom Råfisklaget i 2018, som er en økning på 1.040 tonn sammenlignet med 2017. Konvensjonelle havfiskefartøy omsatte 1.400 tonn gjennom Råfisklaget i 2018, som er en nedgang på 50 tonn fra 2017.

3.534 tonn blåkveite til en verdi av 76 millioner kroner ble levert av utenlandske fartøy, noe som er en nedgang fra 2017 da utenlandske fartøy leverte 4.892 tonn til en verdi av 96 millioner kroner.

Tabell 49: Kvantums- og verdiutvikling for noen av de fiskearter som ikke er omtalt foran, 2009–2018 (tonn og millioner kroner)

Art	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvitlaks, kvantum	10.030	10.260	10.115	10.713	10.773	9.656	11.529	12.204	12.234	14.494
Kvitlaks, verdi	35	29	38	34	34	31	38	52	45	50
Brosme, kvantum	3.995	4.816	4.295	5.275	3.830	3.607	4.731	6.137	5.143	5.225
Brosme, verdi	23	31	28	35	23	22	34	44	37	39
Uer, kvantum	5.561	7.941	2.729	4.154	3.788	3.272	2.678	5.062	5.505	5.141
Uer, verdi	43	69	28	39	33	30	29	50	56	60
Grå-/fleksteinbit, kvantum	3.841	3.751	5.089	4.735	6.112	4.506	4.090	4.673	5.630	5.251
Grå-/fleksteinbit, verdi	26	25	42	38	44	33	27	29	42	48
Lange, kvantum	3.295	4.248	3.600	3.989	4.115	3.925	3.715	4.105	3.976	4.602
Lange, verdi	24	30	27	32	28	26	26	32	34	41
Kveite, kvantum	1.291	1.571	1.596	1.812	1.667	1.965	2.037	2.558	2.434	2.413
Kveite, verdi	42	50	54	62	58	76	88	110	106	105
Breiflabb, kvantum	3.366	4.678	4.547	3.211	2.446	1.159	677	849	880	1.148
Breiflabb, verdi	64	91	94	65	49	24	16	20	22	28

Tabell 50: Minsteprisutvikling vinter og årlig gjennomsnittlig pris for noen av de fiskearter som ikke er omtalt foran, 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvitlaks over 300 g til konsum, minstepris*	3,60	3,55	3,70	3,90	3,80	3,80	4,20	4,60	4,25	4,25
Kvitlaks under 300 g (220-300 g) til konsum, minstepris*	2,70	2,70	2,90	3,00	2,80	2,80	3,20	3,80	3,40	3,40
Kvitlaks alle størrelser, gj.snitt oppnådd	3,51	2,83	3,71	3,17	3,13	3,17	3,29	4,24	3,66	3,48
Breiflabb-haler 1,0-4,0 kg, minstepris**	58,00	54,00	54,00	58,00	58,00	58,00	58,00	63,00	66,00	66,00
Breiflabb-haler 1,0-4,0 kg, gj.snitt oppnådd**	56,51	56,16	59,62	59,66	58,86	60,80	66,66	69,50	71,25	70,80
Uer, rund minst 7 hg, minstepris	8,00	8,00	8,50	9,50	9,50	9,50	10,00	12,50	13,50	14,50
Uer, rund alle størrelser, gj.snitt oppnådd	8,32	8,80	10,41	9,79	8,86	9,70	11,51	10,94	11,27	12,10
Kvitlange over 2,0 kg, minstepris	9,50	6,50	7,50	8,50	8,50	8,00	8,50	9,50	9,50	10,50
Kvitlange over 2,0 kg, gj.snitt oppnådd	10,03	9,65	10,51	10,99	9,65	9,31	9,89	10,75	12,32	12,70
Brosme over 2,0 kg, minstepris	8,50	7,50	7,50	8,25	8,25	8,00	8,50	9,50	9,50	9,50
Brosme 1,0-2,0 kg, minstepris	6,50	5,50	5,50	6,25	6,25	6,00	6,50	8,00	7,50	7,50
Brosme over 2,0 kg, gj.snitt oppnådd	9,49	9,84	10,16	9,96	8,96	8,78	10,32	10,23	10,37	10,65
Brosme 1,0-2,0 kg, gj.snitt oppnådd	7,79	8,84	9,42	9,68	8,73	8,89	10,81	11,22	11,47	11,81
Fleksteinbit over 3,0 kg, minstepris	12,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	11,50	11,50	11,50
Gråsteinbit over 1,0 kg, minstepris	11,00	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00	9,00	10,00	10,00	10,00
Fleksteinbit over 3,0 kg, gj.snitt oppnådd	11,32	12,37	14,65	14,82	12,37	12,93	11,65	11,46	13,69	17,97
Gråsteinbit over 1,0 kg, gj.snitt oppnådd	9,55	9,00	10,00	9,58	9,07	9,53	9,48	9,28	10,34	13,07

*) Fra og med sesongen 2010 ble den minste vektclassen av kvitlaks splittet i under 220 gram og 220-300 gram.

**) Fra 13. desember 2012 ble det opprettet en egen vektclassen for store breiflabb-haler over 4,0 kg. Fra samme dato ble størrelsen over 1,0 kg endret til breiflabb-haler 1,0-4,0 kg.

Det må tas hensyn til disse forholdene ved sammenligning mellom ulike år.

Direktefisket etter blåkveite var som vanlig forbeholdt kystfartøy under 28 meter som fisker med konvensjonelle redskaper. Direktefisket i 2018 var delt i to perioder, og kvota ble fordelt med 5.500 tonn i første periode og 2.300 tonn i andre periode. Første periode startet 1. juni, og periodekvota ble beregnet oppfisket 28. juni og fisket ble stoppet. Den andre perioden startet 6. august og stoppen for direktefisket kom 25. august. Fisket var regulert med samme kvoter som i 2017, maksimalkvoter pr. fartøy på henholdsvis 20/22,5/25 tonn rundvekt avhengig av fartøylengde.

Tall fra Fiskeridirektoratet viser at 537 kystfartøy leverte blåkveite i 2018, mot 590 fartøy i 2017. Den reelle deltakelsen i direktefisket var noe lavere, siden en del fartøy kun leverte blåkveite tatt som bifangst. 200 fartøy fisket opp kvotene sine, mens 337 fartøy ikke utnyttet maksimalkvotene fullt ut.

Kongekrabbe (*Paralithodes camtschaticus*)

Totalt omsatt kvantum kongekrabbe gikk opp fra 1.944 tonn i 2017 til 2.311 tonn i 2018. Verdien av kongekrabben gikk også opp fra 2017, fra 291 millioner kroner til 391 millioner kroner. Gode markedsforhold for både fryst- og levende krabbe ga en høyere gjennomsnittspris i 2018. Gjennomsnittsprisen til fisker i kvoteregulert område gikk opp fra kr 155,76 pr. kg i 2017 til kr 175,91 pr. kg i 2018. I gjennomsnitt for all kongekrabbe omsatt i Råfisklagets distrikt gikk prisen opp fra kr 149,59 pr. kg i 2017 til kr 169,16 pr. kg i 2018.

Totalt deltok 712 fartøy i det kvoteregulerte fisket, og 198 i fisket utenfor det kvoteregulerte området.

Tabell 51: Kvantums- og verdiutvikling for kongekrabbe 2009–2018 (tonn og millioner kroner)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvantum	6.112	1.931	1.785	1.436	1.324	1.695	2.175	2.639	1.944	2.311
Verdi	155	89	154	118	81	134	187	332	291	391

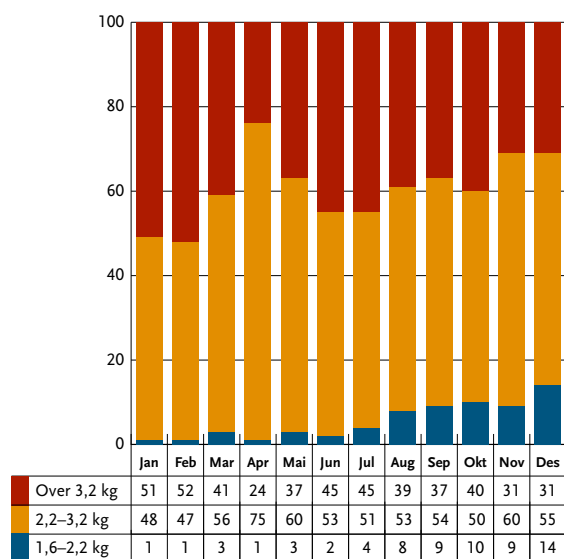

Diagram 20: Størrelsessammensetning for kongekrabbe, hann, i det kvoteregulerte fisket 2018 (prosent)

Kvoteregulert fiske i Øst-Finnmark

Totalkvoten for 2018 ble fastsatt til 1.575 tonn hannkrabber, 100 tonn hunnkrabber og 175 tonn skadde hannkrabber. Av totalkvota ble det avsatt 1 tonn hannkrabber til forskningskvote, 1 tonn hannkrabber til fritidsfiske og 16 tonn hannkrabber til turistfiske.

Tabell 52: Gjennomsnittlig oppnådd pris for kongekrabbe utenfor det kvoteregulerte fisket 2014–2018 (kroner pr. kg)

Art	2014	2015	2016	2017	2018
Kongekrabbe	45,74	52,42	65,94	80,83	100,31

Tabell 53: Minsteprisutvikling for kongekrabbe landet under det kvoteregulerte fisket og i det frie fisket sesongene 2017–2018 (kroner pr. kg)

Art	2017	2018
Hannkrabbe over 3,2 kg	Dynamisk minstepris*	Dynamisk minstepris*
Hannkrabbe 2,2-3,2 kg	Dynamisk minstepris*	Dynamisk minstepris*
Hannkrabbe 1,6-2,2 kg	Dynamisk minstepris*	Dynamisk minstepris*
Hannkrabbe 0,8-1,6 kg (kun i uregulert fiske)	33,-	33,-
Skadd hannkrabbe over 3,2 kg	45,-	50,-
Skadd hannkrabbe 2,2-3,2 kg	37,-	50,-
Skadd hannkrabbe 1,6-2,2 kg	28,-	35,-
Skadd hannkrabbe 0,8-1,6 kg	18,-	18,-
Hokrabbe alle størrelser (over 0,8 kg i uregulert fiske og over minstemål i regulert fiske)	26,-	26,-
Krabbe hann og ho under 0,8 kg (kun i uregulert fiske)	Fri prisdannelse	Fri prisdannelse

* Se dynamiske minstepriser i diagram 23.

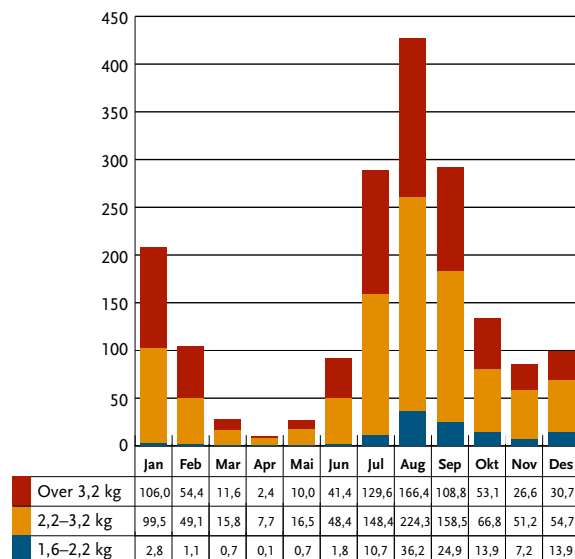

Diagram 21: Fangst pr. måned etter størrelse på krabben i det kvoteregulerte fisket 2018 (tonn)

På grunn av et gjenstående kvantum av kvoten i 2017, ble det lagt til 130 tonn hannkrabbe ved fordeling av fartøykvotene. Ved årsskifte var kvoten med hannkrabbe overfisket med nærmere 100 tonn.

Fisket

Fra norske fartøy som deltok i det kvoteregulerte fisket ble det i beretningsåret landet 2.106 tonn fersk kongekrabbe til en verdi av 370 millioner kroner. Av diagram 22 framgår det at den økte kvota ga seg utslag i en høyere fangst i månedene januar, juni, juli, september og oktober, sammenlignet med 2017. I de andre månedene var det tilnærmet likt kvantum.

Kongekrabbefisket utenfor det kvoteregulerte området

I fisket utenfor det kvoteregulerte området ble det i 2018 landet til sammen 204 tonn kongekrabbe, mot 158 tonn i 2017. Verdien av fisket i 2018 var 21 millioner kroner, mot 13 millioner kroner i 2017. I det frie fisket ble det registrert landinger fra 198 fartøy i 2018. Gjennomsnittspriser i dette fisket framgår av tabell 52.

Markedet for kongekrabbe

Gjennomsnittsprisen for fryst kongekrabbe ved eksport økte fra kr 287,90 i 2017 til kr 335,32 pr. kg i 2018. Dette er en økning på kr 47 pr. kg, eller 16 %. Eksportvolumet falt fra 875 tonn i 2017 til 561 tonn i 2018. EU-land og Japan

er de viktigste markedene for norsk fryst kongekrabbe. Lave kvoter i Alaska og redusert fangst i Russisk sone i Stillehavet ser ut til å være hovedårsak til god etterspørsel og positiv prisutvikling for norsk fryst kongekrabbe.

Gjennomsnittsprisen ved eksport av levende kongekrabbe økte fra kr 261,12 pr. kg i 2017 til kr 273,33 i 2018. Dette er en økning på kr 12 eller 5 % samtidig som eksportert volum økte fra 958 tonn til hele 1.416 tonn i 2018. Sør-Korea var det dominerende markedet for levende produkt og stod for hele 61 % av samlet volum. Eksporten til Sør-Korea er særlig stor frem til september måned når russisk krabbe overtar som hovedleverandør.

Fordelingen mellom eksportert kvantum av levende og fryst produkt, omregnet til råvarevekt, er ca. 60 % levende og 40 % fryst. Eksportverdien er kr 575 millioner totalt hvorav levende produkt nå dominerer med 67 % av totalverdien. Med kvoteår som følger kalenderåret ser det ut som om norsk kongekrabbe har styrket sin posisjon i markedet og gitt betydelig merverdi til aktører både på sjø og land. Dette skjer ved at en større andel av fangsten kan pakkes og markedsføres som levende produkt og ved at norske eksportører kan være leveringsdyktige i perioder av året der konkurrentland ikke har produksjon.

Siden 2017 er prisene for kongekrabbe regulert med dynamiske minstepriser for de tre størrelsene av lytefri kongekrabbe.

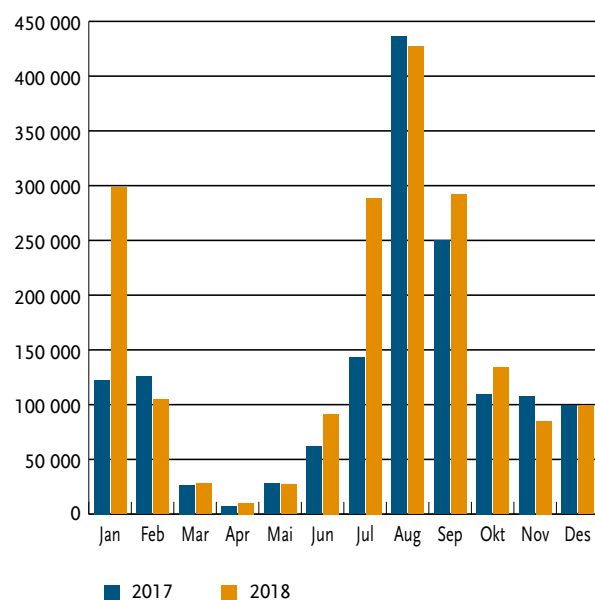

Diagram 22: Fangst pr. måned i det kvoteregulerte fisket 2017 og 2018 (kg)

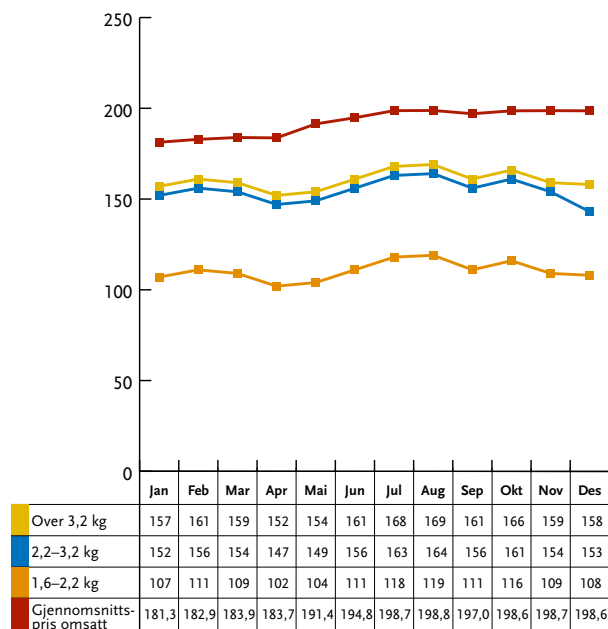

Diagram 23: Dynamisk minstepris for kongekrabbe. Minsteprisutvikling og gjennomsnittspris omsatt i 2018 (kroner pr. kg)

Tabell 54: Gjennomsnittlig oppnådd pris for kongekrabbe (hann, lytefri og skadd) fra det kvoteregulerte fisket og eksportpris fryst 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Råvarepris	35,19	62,65	93,14	86,23	68,87	87,40	107,51	135,81	155,76	169,16
Eksportpris	101,27	119,09	186,54	179,25	163,78	186,75	197,40	250,51	277,65	335,32

Foto: Norwegian Seafood Council

Snøkrabbe (*Chionoecetes opilio*)

Samlet fangst av snøkrabbe i 2018 ble 2.804 tonn til gjennomsnittspris kr 94,18 pr. kg. Dette er ned fra 3.048 tonn i 2017 (- 244 tonn), mens snittprisen er opp fra kr 77,53 (+ kr 16,65). De to siste årene er hele kvantumet snøkrabbe levert av norske fartøy. Fangsten fordelte seg i 2018 på 1.378 tonn A-kvalitet, 1.236 tonn broken og 190 tonn soft. Det var ingen landinger av levende snøkrabbe for landbasert produksjon – hele kvantumet er ombordproduserte fryste seksjoner. Samlet verdi for 2018 ble 164 millioner kroner som er opp med 14 millioner kroner fra året før.

Norske fartøy hadde ikke tilgang til Smutthullet i 2018 slik som i 2016 og tidligere år. Fangsttinsatsen ble betydelig redusert på grunn av svake fangstrater på norsk sokkel i Svalbardsonen, hvor fisket foregikk på felt tett opp mot Smutthullet. Det ble også innført en fredningsperiode i skallskiteperioden i sommermånedene som ytterligere bidro til redusert fangsttinsats. Et noe bedre fiske i høstmånedene bidro delvis til å rette opp det svake resultatet fra første halvår.

Markedet for snøkrabbe hadde en gunstig utvikling

med økt etterspørsel og stigende prisnivå. Norsk eksport gikk imidlertid ned med 419 tonn sammenlignet med forrige år – ned fra 1.921 tonn i 2017 til 1.502 tonn i 2018. Gjennomsnittspris i samme periode gikk svakt opp med kr 4 – opp fra kr 118 til kr 122. Samlet eksportverdi for 2018 er 184 millioner kroner (- 42 millioner fra 2017).

Taskekrabbe (*Cancer pagurus*)

Taskekrabbefisket i Råfisklagets distrikt foregår fra Averøy på Nordmøre i sør til Vesterålen i nord. Tilgangen på krabbe i 2018 har vært god og 4.720 tonn ble landet. Dette er en økning på 783 tonn eller nesten 20 % i forhold til 2017. Krabbefisket er fortsatt et fritt fiske uten kvote- eller sesongregulering. Verdien i 2018 endte på 52 millioner kroner, mot 42 millioner kroner i 2017.

Av tabell 55 fremkommer landet kvantum og verdi av taskekrabbe. Tabell 56 viser utvikling pr. område. Nordland har i 2018 gått forbi Trøndelag som det største krabbefylket med et kvantum på 2.261 tonn mot 2.174 tonn i nabofylket i sør.

Hovedsesongen begynner vanligvis i mai/juni og varer

Tabell 55: Kvantums- og verdiutvikling for taskekrabbe 2009–2018 (tonn og millioner kroner)

År	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvantum	3.704	4.438	3.884	3.379	3.517	2.913	3.322	3.689	3.937	4.720
Verdi	28	34	32	30	33	29	35	39	42	52

Tabell 56: Kvantums- og verdiutvikling for taskekrabbe fordelt på de viktigste fangstområder 2014–2018 (tonn og tusen kroner)

Område	Kvantum					Verdi				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Vesterålen	112	85	30	30		1.084	859	306	307	
Salten/Lofoten	379	364	378	494	861	3.730	3.768	3.905	5.240	9.954
Helgeland	647	886	1.017	1.065	1.400	6.336	9.140	10.536	11.258	15.220
Trøndelag	1.464	1.698	1.901	2.036	2.174	14.757	17.893	20.081	21.938	24.055
Nordmøre	311	290	362	313	283	3.142	3.079	3.849	3.427	3.140

vanligvis til oktober/november. Taskekrabben har normalt mest mat i skallet i månedene august og september, og det er i denne tiden vi har det høyeste kvantumet.

Interessen for å delta i fisket etter taskekrabbe er økende og i 2018 deltok 244 fartøy mot 223 fartøy i 2017. Antall krabbekjøpere har vært stabilt de siste årene. I 2018 var det totalt 5 kjøpere som kjøpte taskekrabbe. I tillegg var det mottak ved 21 stasjoner. Flere kjøpere har gjort forsøk med å sende levende krabbe til markedet noe som på sikt kan bidra til å øke verdiskapingen i denne delen av næringen.

På grunn av at produksjonen av taskekrabbe er blitt mer sentralisert, er næringa helt avhengig av føringsmidler. I 2018-sesongen gikk det med vel 4 millioner kroner til å delfinansiere føring av taskekrabbe fra mottaksstasjoner. Fiskerne ble ikke trukket egenandel til føring i 2018.

I 2018 var minsteprisen for taskekrabbe kr 11,00 pr. kg. Dette var en økning på kr 0,25 i forhold til prisen i 2017.

Leppefisk

De siste årene har fisket etter ulike leppefiskarter vært en viktig inntektskilde for i overkant av 100 fiskere på Nordmøre og i Trøndelag. Fisken kjøpes av oppdrettere til bruk for å spise lus av oppdrettslaks. Det betales pr. stk fisk. Det har så langt ikke vært satt en minstepris for leppefisk, men fisker og oppdretter har regulert dette i en kontrakt som inngås før sesongstart.

Myndighetene har over tid uttrykt bekymring for at det totale uttaket av leppefisk kan være for stort. Det er forsøkt flere måter å regulere fisket på, men disse har ikke hatt ønsket effekt.

I forkant av sesongen 2018 ble fisket etter leppefisk derfor inndelt i en lukket gruppe med fartøykvoter (45.000 stk) og en åpen gruppe som fisket på en maksimalkvote (6.000 stk). For hele kysten ble det satt en totalkvote på 18 millioner stk leppefisk og for fisket nord for 62. breddegrad en kvote på 4 millioner stk fisk. De nye reguleringene medførte at det i Råfisklagets distrikt ble fisket atskillig mindre i 2018 enn i året før, 2,9 millioner

stk mot 4,5 millioner i 2017. Dette førte naturlig nok til at den totale verdien av fisket ble kraftig redusert.

Verdien av fisket de siste årene har utviklet seg slik:
 2018: 48,4 millioner kroner
 2017: 67,3 millioner kroner
 2016: 53,6 millioner kroner
 2015: 41,1 millioner kroner

Det fiskes på tre ulike arter leppefisk: Bergnebb (*Ctenolabrus rupestris*), berggyllt (*Laheus bergylta*) og grønngyllt (*Symphodus melops*). Det fiskes mest bergnebb (2,1 millioner stk) som er den minste av de tre aktuelle artene. Prismessig er det berggyllt som betales best, mens bergnebb kommer ut med lavest pris.

Vågekval (*Balaenoptera acutorostrata*)

I 2018 deltok 11 fartøy i vågekvalfangsten. Dette er samme antall fartøy som deltok året før. Norske fartøy kunne fange til sammen 1.278 vågekval, noe som er 279 flere enn i 2017.

Totalkvote

Av totalkvoten på 1.278 vågekval kunne 1.108 vågekval fanges i IWC områdene ESB, EW og EN (Svalbard, Norskekysten og Nordsjøen) og 170 vågekval i IWC område CM (Jan Mayen).

Det ble ikke drevet fangst i område CM i 2018.

Fangstperiode

Fangsten kunne påbegynnes 1. april og ble stoppet med virkning fra og med 20. september 2018.

Regulering av fangst

I 2018 skulle omsetningen baseres på leveringsavtale inngått mellom fanger og kjøper før fangststart. Leveringsavtalen skulle inneholde fangst-/avtaleperiode, pris og kvantum. Det var videre presisert at ingen fartøy tillates å gå på fangsttur uten at skriftlig leveringsavtale forelå.

Norges Råfisklag skulle være behjelpelig med å knytte kontakt mellom fanger og kjøper.

Kravet om leveringsavtale innebar at behovet for omsetningskvoter bortfalt. Dette gjaldt også bestemmelser knyttet til fangers kjøp av egen fangst, herunder begrensninger om at all egen fangst må omsettes til eget kjøperfirma.

Videre het det at Råfisklaget ville følge utviklingen nøye, og tok forbehold om at omsetningsreguleringer kunne bli innført på kort varsel hvis situasjonen skulle tilsi det. Fartøy måtte være påmeldt hos Norges Råfisklag, med orientering om planlagt tidspunkt for fangststart. Påmelding ble knyttet opp mot leveringsavtale.

Fangst

Det ble i 2018 fanget til sammen 454 vågekval, mot 432 i 2017.

Fangst av vågekval fordelt pr. måned

År	April	Mai	Juni	Juli	August	September	Total
2018	20	143	145	84	61	1	454
2017	13	130	200	49	44	0	432

Minstepris

Minsteprisen på kvalkjøtt til konsum ble satt til kr 35,35 fra og med 26. februar 2018. Prisen på kvalspekk og finner ble holdt på kr 0,01 pr. kg.

Omsetning

I Råfisklagets distrikt ble det i 2018 omsatt 557 tonn kvalkjøtt til en førstehandsverdi på 19,3 millioner kroner. Gjennomsnittsprisen ble kr 35,57 pr. kg. Omsetningen i andre salgslag utgjorde 42 tonn til minstepris og en førstehandsverdi på 1,5 millioner kroner. Dette gir en nasjonal gjennomsnittspris på kr 35,55 pr. kg.

Tre fartøy overtok og produserte egen fangst. Et av disse leverte utenom Norges Råfisklags omsetningsområde. 27 kval ble levert i Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag. Også i 2018 ble det landet kvalkjøtt i Råfisklagets distrikt som ble ført med bil til annet fiskesalgslag for produksjon. Dette utgjorde tre leveringer på omlag 42 tonn.

Tabell 57: Kvantums- og verdiutvikling for vågekvalkjøtt og –spekk/finner 2009–2018 (tonn og tusen kroner)

Norges Råfisklag	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvantum kjøtt	474	530	549	523	724	871	794	696	503	557
Kvantum spekk	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0
Sum kvantum	474	530	549	523	737	871	794	696	503	557
Verdi kjøtt	15.312	17.051	17.562	17.803	24.682	29.498	27.164	24.179	17.695	19.293
Verdi spekk	0	0	0	0	38	0	0	0	0	0
Sum verdi	15.312	17.051	17.562	17.803	24.720	29.498	27.164	24.179	17.695	19.293
Landinger Norges Råfisklag (stykk)	396	397	453	387	523	635	597	526	381	417

Tabell 58: Minsteprisutvikling for kvalkjøtt sesongen 2009–2018 (kroner pr. kg)

Art/størrelse	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kvalkjøtt til konsum	30,50	31,50	31,50	32,00	35,00 33,50 ²	35,00 33,50 ³	33,85	34,85	34,85	35,35

1) Minsteprisen for kvalkjøtt ble i 2008 satt til kr 32,00 t.o.m. 1. juli og kr 30,00 f.o.m. 2. juli og ut sesongen.

2) Minsteprisen for kvalkjøtt ble i 2013 satt til kr 35,00 t.o.m. 3. juni og kr 33,50 f.o.m. 4. juni og ut sesongen.

3) Minsteprisen for kvalkjøtt ble i 2014 satt til kr 35,00 t.o.m. 2. juni og kr 33,50 f.o.m. 3. juni og ut sesongen

Tabell 59: Nasjonale tall for fangst av vågekvalkjøtt og –spekk/finner 2009–2018

Norge totalt:	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nasjonal kvote (stk.)	885	1.286	1.286	1.286	1.286	1.286	1.286	880	999	1278
Nasjonal fangst (stk.)	483	468	533	465	594	736	660	591	432	454
Fartøy i fangst (stk.)	21	18	19	18	17	21	21	16	11	11
Kvantum kjøtt (tonn)	599	632	642	589	794	972	835	776	622	584
Gjennomsnittspris kjøtt pr. kg	32,38	32,06	31,94	33,83	34,57	34,19	34,48	35,34	35,49	35,35
Kvantum spekk (tonn)	0	0	0	0	38	0	0	0	0	0
Gjennomsnittspris spekk pr. kg (kr)	0	0	0	0	2,88	0	0	0	0	0
Kjøtt omsatt gjennom Norges Råfisklag (tonn)	474	530	549	523	737	871	794	696	503	557

Merkevareforeningen Norsk Hval

Merkevareforeningen Norsk Hval ble stiftet 14. februar 2012. Det er etablert en merkevarelogo som er tatt i bruk av medlemmene. Et flertall av fangerne og kjøperne er medlemmer. Råfisklaget deltar i styret og bidrar med kontroll og revisjon av fangst og produksjon av kvalkjøtt som skal kvalitetsmerkes, samt med bistand til inntrekning av medlemskontingent.

Kystvakten

I 2014 ble det etablert et samarbeide med Kystvakten for at disse skulle være orientert om fangsten og forestående leveranser, dersom det skulle oppstå situasjoner med aksjonister. Det er et ønske fra næringen og kystvakten at denne kontakten videreføres.

Sjølprodusert tørrfisk

Produksjon

Produksjonen av sjølprodusert tørrfisk gikk ned også i 2018. Årsaken til den generelle nedgangen i sjølproduksjonen av tørrfisk er problemfri avsetning og gode priser, og at fisken i stor grad leveres rund og dermed sparer fiskerne for arbeid med sløyting.

Omsetning

Totalt omsatt kvantum sjølprodusert tørrfisk endte på 118 tonn, noe som er en nedgang på 12 tonn fra 2017. Nedgangen er størst i produksjonen av sei, som i hovedsak skyldes noe dårligere tilgjengelighet, men også en generell nedgang i produksjonen av sjøtilvirket tørrfisk, er en del av årsaken. Omsetningen gikk uten problemer i 2018. Ved årsskiftet regnet en med at det ikke var større kvantum sjølprodusert tørrfisk på lager. Torsken utgjorde vel 77

tonn tørrfisk. Vel 150 sjølprodusenter stod for disse leveransene, hvorav 21 hadde en omsetning av tørrfisk torsk for mer enn 100.000 kroner.

Prisforhandlingene for sjølprodusert tørrfisk medførte en økning i prisene for alle størrelser torsk rund (prima/sekunda) og torsk splitt på kr 2 pr. kg, til kr 102, kr 92 og kr 82 pr. kg for de tre sorteringene. For torsk splitt prima ble prisen kr 112 og kr 92 for de to sorteringene over og under 50 cm. For brosme, sei, hyse og lange ble prisene redusert med kr 5 pr. kg. For andre produkter var prisene uendret.

Antall involverte yrkes- og fritidsfiskere var i det enkelte år i perioden 2013-2017 henholdsvis 248, 178, 166, 140, og nå sist 132 i 2017.

Kontrollordninger

I 2018 har salgslagets kontrollplikt og kontrollansvar vært nedfelt i kapittel 6 i fiskesalgslagsloven, havressurslovens § 48, landingsforskriftens § 20 om salgslagets kontrollansvar, forskrift om inndragning av fangst m.m. og Norges Råfisklags egne forretningsregler. Kontrollen omfatter vanlig ressurskontroll både hos registrerte kjøpere og fartøy som leverer sine fangster i Råfisklagets distrikt. Ressurskontrollen omfatter også kvote-/bifangstkontroll samt kontroll med salgslagets egne bestemmelser. I 2018 var vi inne i fjerde år med pålagte oppgaver innenfor kvalitetskontroll.

I beretningsåret utgjorde avdelingen 8,8 årsverk. Det benyttes også personellressurser fra IT og økonomiavdelingen til blant annet programmering og innfordringer i forbindelse med kvotekontrollen. I tillegg til dette brukes det personellressurser ved regionkontorene til blant annet kvote-informasjon til næringsaktørene.

Tabell 60: Omsatt kvantum av sjølprodusert tørrfisk 2014–2018 (tonn tørr vekt og kroner pr. kg for tørrfisk)

Kvantum og pris	2014	2015	2016	2017	2018
Kvantum torsk	274	118	94	80	77
Gjennomsnittspris torsk pr. kg	62,17	100,86	99,37	111,80	113,16
Kvantum sei	46	34	40	43	35
Gjennomsnittspris sei pr. kg	41,31	57,65	51,-	54,46	47,32
Kvantum annen fisk	22	14	11	7	6
Gjennomsnittspris annen fisk pr. kg	47,45	57,80	54,53	52,38	50,97

Tabell 61: Kontrollomfang 2010–2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Seddelkontroll	146	120	106	99	54	46	48	71	59
Mottakskontroll	247	161	227	406	136	138	81	133	183
Vektkontroll	145	131	169	146	98	107	107	133	46
Fullkontroll	144	126	96	30	188	222	279	276	324
Fangstkontroll			3	17	6	8	9	8	31
Kvalitetskontroll						291	188	216	302
Sum	682	538	601	698	476	812	712	836	945

Avdeling for ressurs og miljø

Viktige oppgaver for avdelingen er vanlig ressurskontroll, veiledning og kvalitetsfremmende tiltak. Avdelingen har også ansvaret for gjennomføringen av kvotekontroll for alle fartøy registrert i Råfisklagets distrikt.

Ved gjennomføring av ressurskontrollen er Råfisklagets kontrollører fysisk til stede under landing av fisk. Her blir alle rutiner ved mottak av fisk kontrollert og det påses at kjøp/salg blir utført iht. gjeldende bestemmelser.

Avdelingen arbeider mye med forskjellige prosjekter for bedring av kvaliteten på fisk og fiskevarer som omsettes i lagets distrikt. Avdelingen tilbyr også tjenester i form av tineprøver av ombordfrysede reker.

Beretningsperioden

I beretningsperioden har avdelingen hatt et nært og godt samarbeid med flere andre kontrollinstanser, blant annet Fiskeridirektoratet, Kystvakten, Mattilsynet og Justervesnet. Vi har faste samarbeidsmøter med Fiskeridirektoratet og Mattilsynet hvor vi har felles utveksling av nødvendig informasjon for å kunne utføre kontrollvirksomheten på en best mulig måte.

I ressurskontrollen brukes systemet for strategisk risikovurdering. Dette blir gjort i samarbeid med Fiskeridirektoratet og baseres på felles prinsipper. Gjennom dette systemet er det utarbeidet en felles nasjonal plan for strategisk risikovurdering av ressurskontrollen. (NSRV) I tillegg er det tatt i bruk et nytt system for operasjonell risikovurdering med samhandling gjennom bruk av Barents Watch som arbeidsplattform.

Ved gjennomføring av ressurskontroll følger kontrollørene de vanlige fiskeriene fra nord til sør. Et viktig fokus har vært rett bruk av sluttseddel både med hensyn til krav til utfylling og innsending, men også at det er korrekte opplysninger på seddelen.

Avdelingen har i beretningsåret fortsatt videreutviklet kvotekontrollen bla. opp mot «mine sider» og varsling ved restkvoter. I tillegg arbeides det med å forbedre kvotekontrollen slik at man klarer å håndtere de spesialordningene som fremkommer i reguleringene og ulike dispensasjoner. Dette er et svært krevende arbeid ettersom det stadig gjøres endringer i kvotegrunnlaget.

I beretningsåret har vi fortsatt arbeidet med kvalitetsfremmende tiltak i næringen. Arbeidet med Skreipatroljen er videreført samt utarbeidelse av diverse informasjonsmaterialer.

Videre har vi i 2018 vært inne i fjerde året med kvalitetskontroll etter pålegg fra NFD. Under dette arbeidet har vi samarbeidet med både Mattilsynet og Nofima.

Styrets markedsmidler

Norges Råfisklag brenner for fiskerne, og en av salgslagets viktigste oppgaver er å bidra til en god og bærekraftig utvikling i næringen som kan sikre et konkurransedyktig

marked for fiskerne. Dette gjøres blant annet gjennom styrets markedsmidler, en sum som hvert år settes av for å støtte prosjekter som direkte eller indirekte kan gi en merverdi eller øke salget av artene som omsettes i Råfisklaget. Dette gjøres i form av markedsaktiviteter, kvalitetshevende og kompetansehevende aktiviteter som også kan bidra til å styrke renomméet til norsk fisk i inn- og utland, økt rekruttering til sjømatnæringen og økt sjømatkonsum hos barn og unge. Dette kan være aktiviteter knyttet til bærekraftig forvaltning, merkevarebygging, verdikjedeprojekter, studieturer, workshops, matsatsinger, aktiviteter som gir økt utnyttelse av biprodukter eller stimulering for arter som står markedsmessig svakt, for å nevne noe.

Hvert år er vi med på å sette kvalitetsarbeid på agendaen med prisen «Årets kvalitetsfisker». Prisen henger høyt og det stilles en rekke krav til de nominerte, både hvordan de håndterer fangsten, men også holdning og deres evne til å motivere og dra med andre. Det legges videre vekt på at vedkommende ser verdien av kvalitet og jobber kontinuerlig for å levere god fisk. I 2018 var det Tor Inge Nilsen fra Ballstad som stakk av med prisen for sitt utrettelige kvalitetsarbeid. Kvalitetsarbeid og verdiskaping har en direkte kobling, og å sette fokus på kvalitet er av stor betydning for å opprettholde Norges sterke posisjon i utlandet.

I juni 2018 bidro Råfisklaget til å realisere Tørrfisksommer i nord da det skulle arrangeres for første gang. Dette arrangementet har som formål å få tørrfisk på menyen, hvert år i uke 25 på serveringssteder i de tre nordligste fylkene. Bak prosjektet var et ønske om at lokalbefolkning og turister skulle få muligheten til å smake tørrfisk tilberedt i en rett. Det skulle også gi et innblikk i historien til tørrfisken og betydningen den har hatt for utviklingen av Nord-Norge.

Hvert år bidrar også Råfisklaget til en rekke festivaler og konferanser. Dette er viktige plattformer for formidling og kompetanseutveksling, og i 2018 ga Råfisklaget støtte til 10 forskjellige arrangementer, alt fra Buktafestivalen der vi har vært med å bygge en sterk sjømatprofil til TIFF (Tromsø Internasjonale Filmfestival) der vi blant annet har bidratt til «Barnas festivalkafé». Råfisklagets bidrag markedsføres under hashtaggen #sjømattilfolket.

Råfisklaget har også vært en årlig bidragsyter til Fiskesprell som er en satsning fra Norges sjømatråd for å øke sjømatkonsumet hos barn og unge ved å tilby kurs, materiell og støtte til barnehager og skoler.

Et av årets større bidrag var til Merkevareforeningen for Hval og deres 2-årige prosjekt for å fremme norsk hvalnæring. Dette prosjektet er finansiert av Råfisklaget sammen med Nærings- og fiskeridepartementet, Norges Sildesalgslag med flere, og går hovedsakelig ut på aktiviteter rettet mot sluttbruker for å øke konsumet av hval i Norge.

Økonomi

Oppgjør gjennom laget

Bruttoverdien av fangster fra norske fiskere som leverte fangst i Norges Råfisklags distrikt i 2018 og som ble behandlet gjennom oppgjørsordningen var 9,6 milliarder kroner.

Med innsendte sluttsedler som grunnlag, garanterer Norges Råfisklag oppgjør for alle leveranser fra norske fiskere. Oppgjørstiden til fisker er 15 dager etter at fangsten er levert. Dette bidrar til å sikre fiskernes økonomi og likviditet, og sikrer like leveringsvilkår og oppgjørsvilkår for alle. Oppgjørsordningen bidrar også til like betingelser og like konkurransevilkår for industrien.

Kredittiden overfor fiskekjøperne er 14 dager. Reell kredittid er normalt lengre, mye på grunn av lageroppbygging og produksjonstid. Dermed oppstår det normalt sett et likviditetsbehov i laget når oppgjør skal foretas til fiskerne. Imidlertid har all fersk omsetning og utsending av ferske produkter ut i markedet, bidratt til en større omløpshastighet av kapitalen. I vintersesongen, når omsetningen er størst, har fiskekjøperne gjennom denne likviditetsforbedringen foretatt betaling av utestående før forfall og dermed bidratt til å holde omsetningen og oppgjørsordningen i gang uten større avbrudd.

Oppgjørsordningen for fiskerne har høy prioritet i Norges Råfisklag. Det satses store ressurser på å opprettholde nøyaktighet, punktlighet og service for fiskerne gjennom denne rutinen. Oppgjørsordningen er en unik tjeneste. Kommer fiskekjøperen i økonomiske vanskeligheter, unngår fiskerne gjennom oppgjørsordningen

risikoen for å bli påført et økonomisk tap. Dette viser hvilket økonomisk sikkerhetssystem fiskerne har gjennom Norges Råfisklag. Sammen med Råfisklagskortet er denne tjenesten i dag det beste og mest fleksible oppgjørssystemet for norske fiskere.

I rutinen for oppgjør tilbys det betalingsformidling der fisker selv kan bestemme at oppgjøret skal fordeles til ulike kontoer og betalingsmottakere. Fiskere kan inngå avtaler med leverandører av redskap, bunkers, proviant, etc., om at betaling kan foretas ved trekk i oppgjøret fra Råfisklaget. Det må da utstedes en transporterklæring som hentes fra Råfisklagets web-sider. Denne sendes inn til Råfisklaget som gjennomfører trekkene. Dette gir fiskerne større kredittmulighet i driftssituasjonen.

Råfisklagskortet er et nyttig tilbud innenfor oppgjørsordningen, og det er utviklet en funksjon som gir fiskerne tilgang til fangstens verdi tidligere. Straks sluttseddelen er registrert og godkjent hos Råfisklaget, utløses det automatisk en kredittramme på fiskers konto tilsvarende oppgjøret. Denne rammen kan disponeres fram til oppgjøret overføres til konto 15 dager etter sluttseddeldato. Ved bruk av denne løsningen må fiskerne betale renter for de dagene kreditten benyttes, men det er likevel et godt og rimelig tilbud. Dette tilbudet gir fiskerne mulighet til å disponere fangstens verdi kort tid etter at fangsten er levert.

Med omsetning på over fem hundre millioner pr. uke og at Norges Råfisklag erfaringsmessig klarer å opprettholde utbetaling innen 15 dager til fisker, så tydeliggjør dette behovet for god egenkapital og likviditet.

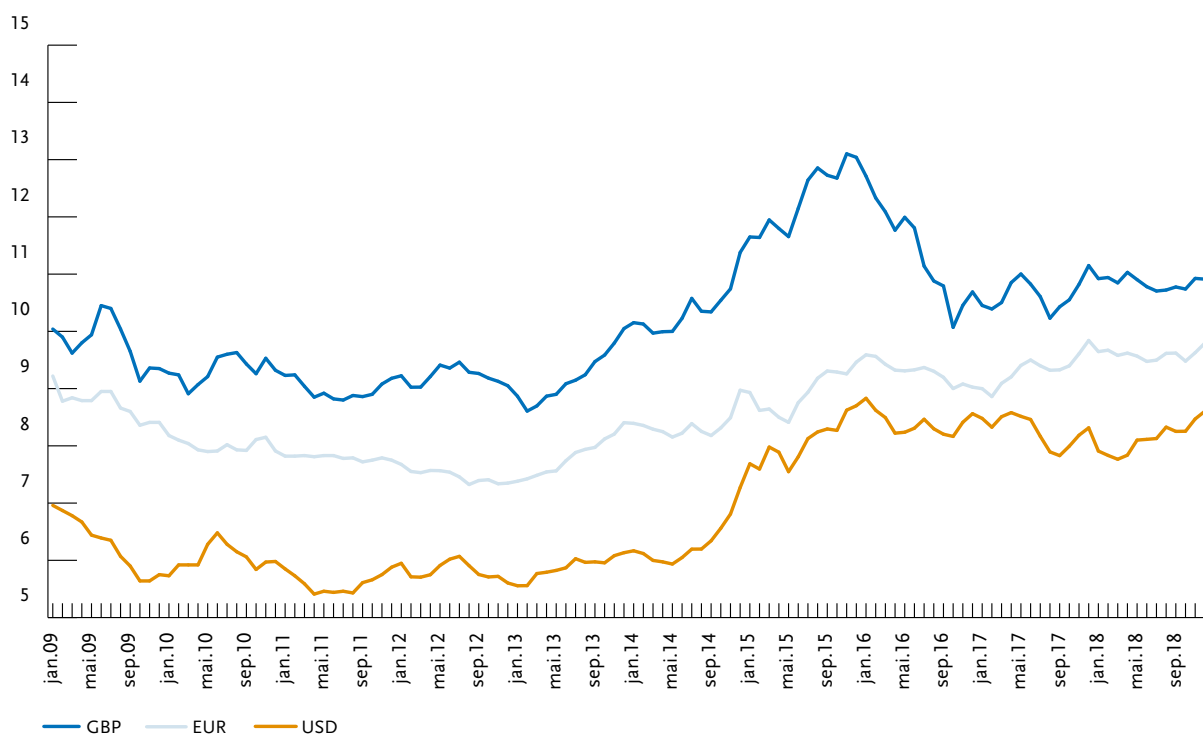

Diagram 24: Månedlige valutakurser for pund, euro og dollar mot norske kroner 2009–2018 (kilde: Norges Bank, månedsgjennomsnitt av daglige noteringer)

Råfisklaget utvikler stadig elektroniske løsninger for effektivt å håndtere den stadig økende informasjonsmengden, og ikke minst økte krav til kvalitet, sikkerhet, hurtighet og service. I 2017 ble det etablert et prosjekt med formål å finne et nytt ERP-system som skal bidra til å utvikle tjenestetilbudet til fiskerne ytterligere. Et effektivt transaksjonssystem gir fordeler både for fiskere, kjøpere og forvaltningen, og vil gi Råfisklaget gevinst i form av sikrere og raskere oversikt over omsetningen. Videre vil denne utviklingen kunne forbedre oppgjørsordningen og skape en teknologisk plattform for nye tjenester til nytte for fiskerne og fiskerinæringen. Nytt system, Xledger, ble implementert i slutten av 2018, og Norges Råfisklag er således rustet til å møte tiden fremover med de beste forutsetninger for å nå målsettinger knyttet til oppgjørsordningen.

Det elektroniske systemet for innsending av sluttsedler - «Seddel-på-sekundet» fungerer meget godt. Gjennom dette systemet blir sluttseddelen registrert, kontrollert og innsendt i sann tid direkte fra kaikanten og umiddelbart etter at leveransen har funnet sted. Dette gir raskere oppdatering av informasjonen om fangsten i leveringsøyeblikket, og som følge av dette, legges det til rette for bedre kontroll med utestående og garantier, raskere oppdatering av kvoteopplysninger og sikrere transaksjons-håndtering. Dette vil også kunne medføre endret krav til sikkerhetsstillelse for kjøp av fisk som er til fordel for fiskeindustrien. Alternative sikkerhetsstillelser vurderes løpende i forhold til risiko og pris. Norges Råfisklag har vaktordninger utenfor normal kontortid som bidrar til et høyt servicenivå både for fiskere og fiskekjøpere. De endrede løsninger har også bidratt til å innføre automatiserte løsninger for oppfølging av kjøperes utestående.

Norges Råfisklag foretar innberetning av fiskeres inntekt til skatteetaten med bakgrunn i egen forskrift. Dette innebærer at skatteetaten kan forhåndsutfylle sjømeldinga for fiskerne samt at de kan utveksle informasjon om utenlandske fiskeres omsetning gjennom Norges Råfisklag over landegrensen.

Eiendomsdrift

Gjennom sitt heleide datterselskap Fiskernes Hus AS eies og forvaltes sentrale eiendommer i Tromsø og Svolvær. I Tromsø er det bygningene Sjøgata 41/43, Stortorget 2 og Sjøgata 39, som fremstår som et samlet kvartal på i overkant av 7.000 kvm. I 2016 ble disse eiendommene fisjonert ut i egne eiendomsselskap. De nye selskapene er Sjøgata 41/43 Tromsø AS, Stortorget 2 Tromsø AS og Sjøgata 39 Tromsø AS. Ved utgangen av 2018 ble disse 3 selskapene lagt ut for salg.

Driften av eiendommene i Tromsø har gjennom 2018 blitt stadig bedre. Utleiegraden har økt gjennom 2018 ved utleie til aktører med ønske om lange kontrakter. Dette har også medført større investeringer for å imøtekomme krav til standard i utleiearealer samt utbedring av tekniske

anlegg. Deler av investeringene blir nedbetalt over leiekontraktenes leietid. Investeringene bidrar i tillegg til å øke eiendommenes markedsverdi.

I Svolvær eies bygget Fiskergata 22 på ca. 4.200 kvm. Denne eiendommen er på samme måte som eiendommene i Tromsø fisjonert ut i eget selskap. Dette ble gjennomført i slutten av desember 2017. Råfisklagets regionkontor har sine lokaler i Fiskergata 22. Bygningen fremstår som et moderne, stilrent bygg som det legges merke til i sentrum av Svolvær.

Fiskernes Hus AS ønsker å være en langsiktig og seriøs eiendomsforvalter. Eiendommene forvaltes godt, og kontinuerlig vedlikehold gjør at bygningene fremstår som attraktive, moderne og konkurransedyktige på markedet.

Store deler av eiendommen i Svolvær har vært ledig de senere år. Det har derfor vært gjennomført tiltak gjennom økt ressursinnsats for å tiltrekke seg aktører til bygget og dermed øke utleiegraden. Ved utgangen av 2018 var situasjonen noe forbedret.

Fiskernes Hus AS eide 40 % av eiendomsselskapet Stortorget 1 AS ved inngangen av 2018. Selskapet Stortorget 1 AS startet i 2013 oppføringen av et nytt bygg på et av de mest sentrale og attraktive områdene i Tromsø sentrum. Selve bygget, som har fått navnet «Kystens Hus», ble ferdig sommeren 2015.

Nybygget Kystens Hus inneholder kontorlokaler, restaurant, matbutikker og formidlingsområde og skal fremstå som et nasjonalt kyst- og sjømatssenter med leietakere som er sentrale og viktige aktører på kysten. Omlag 97 % av lokalene var utleid ved utgangen av 2018, og resterende ledig areal er avtalt utleid med virkning fra sommeren 2019. Konsernet har også kjøpt seg opp til 70 % av eierandel i eiendommen. Det er også avtalt at resterende 30 % skal kjøpes opp innen 2 år.

Det er i ferd med å bli etablert et opplevelses- og formidlingssenter for kysten og kystens næringsliv. Dette arbeidet ble langt på vei gjennomført ved utgangen av 2018. For å realisere denne aktiviteten har Stiftelsen Kystens Hus mottatt både private og offentlige midler. Når alle elementer er på plass, vil langsiktige avtaler med aktører i senteret kunne bidra til at Stiftelsen Kystens Hus blir selvfinansierende. Akvariet, som er en del av opplevelsessenteret, ble endelig ferdigstilt for reåpning i slutten av 2018.

Kapitalforvaltning

Styret har godkjent Råfisklagets strategi og retningslinjer for kapitalforvaltningen der det er definert hvilke rammer og hvilken risiko porteføljen skal følge. Et mål for forvaltningen er å oppnå god avkastning over tid gjennom moderat risiko. Dette oppnås ved å sette sammen porteføljen i ulike aktivklasser med stor spredning av risiko.

Den aktive kapitalforvaltningen foretas av tre eksterne forvaltere i tillegg til egen forvaltning av en mindre andel av porteføljen. Alle forvalterne følger samme

Foto: Johan Wildhagen, Norwegian Seafood Council.

retningslinjer, og resultatene blir kontinuerlig sammenlignet. Dersom en forvalter oppnår svakere resultater over tid, vil denne kunne bli skiftet ut med annen forvalter.

Til hvert styremøte fremlegges rapport om kapitalforvaltningen med oversikt over resultat og rammer, samtidig som det gis en vurdering av utsiktene framover i finansmarkedet. I tillegg vurderes endringer av finansstrategien løpende i takt med hendelser og trender i finansmarkedet samt lagets egen risikoprofil.

Europakontoret

Styret godkjente i 2010 forslag til partneravtale med Nord-Norges Europakontor i Brussel. Avtalen ble i 2011 inngått for 3 år, og den ble i 2018 forlenget i ytterligere 2 år. Kontoret eies av de tre nordlige fylkeskommunene og har som oppgave å styrke kompetansen innenfor de politiske prosesser i EU, innhente informasjon, formidle informasjon og legge til rette for møter og arrangementer. Interessen for Råfisklaget er først og fremst å få kjennskap til fiskeripolitiske forhold som kan ha konsekvenser for norsk fiskerinæring samt bringe inn kunnskap om våre rammebetingelser og forvaltningsmessige forhold til det politiske miljøet i EU.

Gjennom Europakontoret får Råfisklaget oppdateringer om saker som diskuteres i EU med relasjon til fiskeriene.

Informasjonsvirksomhet

Informasjonsvirksomheten i Råfisklaget har for en stor del vært knyttet til formidling og presentasjon via følgende tjenester og aktiviteter i 2018:

Webstedet www.rafisklaget.no

Nyheter, statistikk, ukentlige fangstrapper, regelverk, pressemeldinger mm. Vi har egne påloggbare sider med personlig og detaljert informasjon til fiskere og fiskekjøpere.

Sosiale medier @rafisklaget #sjømattilfolket #norskvillfisk

Daglig kommunikasjon og publisering via Råfisklagets kanaler på Facebook, Instagram og Twitter. Det publiseres en blanding av nyheter, hva som skjer og forhold som er nyttig å vite, med et fokus på næringa, kysten og Råfisklaget. Ofte kombineres dette med henvisning til oppslag på web. Innhold tilpasses den enkelte kanal og brukergruppe.

Råfisklaget etablerte høsten 2015 egne sider på Facebook. Gjennom aktiv og strategisk bruk av denne kanalen, passerte vi i løpet av 2016 over 6.000 følgere. Ved utløpet av beretningsåret 2017 og 2018 hadde antall følgere på Facebook passert henholdsvis 11.000 og 13.000.

Instagram er den kanalen hvor vi har mest direktekontakt med næringsaktørene, spesielt fiskere. Aktørene poster bilder og film og holder oss daglig oppdatert om det som opptar dem i utøvelse av yrket. Råfisklagets følgere på Instagram var 31.12.2017 nesten 4.500 og vokste jevnt og trutt til 5.300 ved utløpet av 2018.

På twitter publiseres mest nyheter, med link til saken på web. Det foregår også debatt om aktuelle tema. Denne kanalen brukes mest av journalister og politikere, og innholdet blir derfor tilpasset denne brukergruppen. Våre følgere på twitter 31.12.2017 var nesten 3.000 og økte til 3.050 ved utløpet av 2018.

Årsberetning

Styrets beretning, regnskap, rapport fra årsmøte og detaljert informasjon fra virksomheten på kysten, brutt ned på enkeltområder og enkeltarter med underbyggende statistikk og fakta.

Presentasjoner

Innlegg og presentasjoner på møter og konferanser med fiskere, kjøpere og andre næringsaktører, samt innlegg som del av programmer for besøkende fra inn- og utland.

   @rafisklaget #sjømattilfolket

www.rafisklaget.no

Informasjonsteknologi

I 2018 har Råfisklaget gjort viktige grep for å sikre en stabil drift og utviklingskraft i årene som kommer. Vi har flyttet også kjernetjenestene våre opp i skyen og oppnådd bedre ytelse, stabilitet og sikkerhet. Videre har vi rekruttert yngre it-konsulenter og dermed styrket kompetansen også på lengre sikt. Videreutviklingen av tjenestene pågår kontinuerlig. Fra 2018 nevner vi spesielt utvidelser i maskin-til-maskin tjenestene og MinSide på webstedet vårt. Dette er digitalisering med direkte effektivitetsgevinst og blant de aktivitetene som kan sies å ha transformativ kraft. Byttet av ERP-system omfattet mye datavask, integrasjon og konvertering og vi tror dette blir en god plattform for regnskap, finansstyring, ressursstyring og rapportering i årene som kommer. Utviklingen av ny løsning for NR Auksjon har pågått gjennom året.

Råfisklagskortet

Råfisklagskortet er et internasjonalt betalingskort som gjennom en moderne og avansert funksjonalitet og flere gode rabattavtaler, gjør at Råfisklaget kan tilby fiskerne et komplett oppgjørstilbud.

Samarbeidspartnere til kortet har vært Danske Bank, Telenor, Telehuset, Circle K og Norsk Folkehjelp. I slutten av 2018 ble hovedbankforbindelsen til Norges Råfisklag endret fra Danske Bank til Sparebank1 Nord-Norge. Dette betyr at Råfisklagskortet i 2019 blir levert av ny hovedbankforbindelse. Det kan ta noe tid å få etablert nye kundeforhold med ny bankforbindelse på vegne av alle eksisterende Råfisklagskortkunder, men nytt kort vil lanseres for fiskerne 2. kvartal 2019.

Når sluttseddel er innsendt fra kjøper, utløses automatisk en kreditt på Råfisklagskontoen tilsvarende utbetalingsbeløpet. Denne kreditten kan fisker disponere mot en rentegodtgjørelse. Fisker vil dermed ha verdien på sluttseddelen disponibel allerede påfølgende virkedag etter leveranse, 14 dager før endelig oppgjør finner sted. Løsningen med disponibelt beløp på nytt kort, vil ikke bli klar før i slutten av første halvår 2019.

Rentenivået på Råfisklagskontoene var ved utgangen av året 0,75 %. Samlet saldo på alle Råfisklagskontoene var 402 millioner kroner pr. 31.12.2018. Antall konti var da 2.168. En del konti ble avsluttet og nye konti kom til i løpet av året.

Valg og oppnevninger til tillitsverv

I henhold til gitte fullmakter har styret i beretningsåret 2018 foretatt valg og oppnevninger til tillitsverv i selskaper og utvalg hvor Norges Råfisklag har representasjonsrett. En oversikt over Råfisklagets representasjon i styrer, råd og utvalg med tilknytning til fiskerinæringa er satt opp bak i beretningen.

Årsmøtet 2018

80

Årsmøtet 2017

Foto: Thor E. Kalsaas

Norges Råfisklags 80. årsmøte ble avholdt 30. og 31. mai 2018 på Radisson BLU Hotel i Tromsø. Årsmøtet møtte med 46 delegater fra regionale fiskarlag i Norges Råfisklags distrikt, Norsk Sjømannsforbund, Fiskebåt og Norges Kystfiskarlag.

I tillegg til styret, kontrollkomité, statens kontrollør og revisjon deltok representanter for unge fiskere og gjester fra myndighetene, fiskeriorganisasjonene og andre organisasjoner. Fra Norges Råfisklag deltok den administrative ledelse og innbudte funksjonærer.

Utenom ordinære årsmøtesaker ble følgende saker behandlet:

Økt verdiskapning av villfiskressursene

Innlegg ved statssekretær Veronica Isabel Pedersen.

Betydningen av salgslagenes organisering av markedsplassen

Innlegg ved adm. direktør Trygve Myrvang.

Industriens forventninger til markedsplassen

Innlegg ved direktør Sverre Johansen, Sjømat Norge.

Auksjon eller kontrakt? En vitenskapelig analyse av Råfisklagets omsetning av ombordfryst fisk.

Innlegg ved seniorforsker Geir Sogn-Grundvåg, Nofima.

Etter debatt ble følgende vedtak fattet:

Årsmøtet tar innledningene til statssekretær Veronica Isabel Pedersen, adm. dir. Trygve Myrvang, direktør Sverre Johansen og seniorforsker Geir Sogn-Grundvåg til orientering.

Årsmøtet legger til grunn at norske fiskeressurser skal komme hele nasjonen til gode gjennom størst mulig lønnsom verdiskapning og størst mulig aktivitet i våre kystsamfunn.

Gode og stabile rammebetingelser er en forutsetning for en positiv utvikling av fiskerieringa. Årsmøtet vil i denne sammenhengen påpeke betydningen av at nasjonen ivaretar et høyt nivå på ressursforskningen som gir grunnlag for bestandsanslag og kvoteråd. Villfisknæringen har dårlige erfaringer med de markedsmessige konsekvenser av store variasjoner i kvotene.

Den norske fiskeriforvaltningen høster stor internasjonal anerkjennelse og bidrar til å sikre et størst mulig utbytte av våre fiskeressurser. Norge er på mange måter internasjonalt ledende på dette området. Det er derfor betenkelig at villfisknæringen må bruke stadig mer ressurser på å dokumentere sin miljømessige bærekraft overfor forskjellige internasjonale miljømerkeordninger. Dette er nødvendig for å få våre fiskeprodukter ut i markedet. Årsmøtet er betenkt over at disse merkeordningene stadig strammer kravene for å tilfredsstille ordningene. Dette vil på sikt kunne gjøre mange fiskerier direkte ulønnsomme eller vi risikerer å miste viktig merkeordninger. Årsmøtet ber styret arbeide for at miljømerkeordningene opprettholdes på et nivå som er gjennomførbart og som er økonomisk bærekraftig.

Det er et utbredt ønske at norsk fersk og fryst fisk i størst mulig grad skal bearbeides i Norge. Årsmøtet legger til grunn at det må ligge et lønnsomhetskrav i denne bearbeidingen og at fiskeindustrien selv har de beste forutsetninger for å avgjøre hva som er lønnsom produksjon for dem. I et høykostland er det nødvendig at automatisering og effektivisering ved bruk av ny teknologi er en av drivkreftene som skal gi grunnlag for lønnsom produksjon. Myndighetene sammen med FHF må stimulere til fortsatt utstrakt bruk av FoU for å effektivisere industriproduksjonen i landet.

For å kunne ha en lønnsom bearbeiding i landet er det avgjørende å ha et velfungerende råvaremarked for fisk. Råfisklaget mener det er ønskelig at mest mulig råstoffer er tilgjengelig for flest mulig aktører på våre markedsplasser og ikke bindes opp i integrerte strukturer. Årsmøtet finner det ønskelig at mest mulig av det ombordfryste råstoffet omsettes på auksjon slik at auksjonen klarer prisen på en best mulig måte. Vi er imidlertid oppmerksom på at politiske myndigheter og fiskeindustrien har ønsket muligheten for å inngå leveringsavtaler noe Råfisklagets ordninger med kontrakter er godt tilpasset. Råfisklaget må fortsette å utvikle omsetnings- og oppgjørstjenestene slik at markedsplassene blir mest mulig attraktiv for alle aktører.

Årsmøtet finner det ønskelig med styrket forskning på fredete fiskearter for å øke kunnskapen om det finnes mulighet for økt verdiskapning gjennom uttak av slike arter.

Miljøsak – marin forsøpling

Innledere: Forsker Ingeborg Hallanger, Norsk Polarinstitutt, leder i Norges Fiskarlag, Kjell Ingebrigtsen, konstituert generaldirektør Konstantin Drevetniak, Fiskeriindustriunionen i nord, Russland. Adm. direktør Trygve Myrvang orienterte om Norges Råfisklags finansieringsordning.

Etter debatt ble innledningene tatt til orientering.

Virksomhetsrapport 2017. Pris og markedssituasjonen 2018.

Innledere: Ass. direktør Svein Ove Haugland, omsetnings-sjef Willy Godtliebsen, salgsleder Benedicte Nielsen og rådgiver Charles Aas.

Etter debatt ble følgende enstemmige vedtak fattet:

Årsmøtet tar innledningen fra assisterende direktør Svein Ove Haugland, omsetningssjef Willy Godtliebsen, salgsleder Benedicte Nielsen og rådgiver Charles Aas til orientering.

Beretningsåret 2017 ble nok et godt år for fiskerne som omsetter sine fangster gjennom Råfisklaget. Med 11,4 milliarder kroner fikk vi den nest høyeste totalverdien i lagets omsetning noensinne.

For den norske flåten endte totalverdien på 9,5 milliarder kroner. Med det ble 2017 det fjerde året på rad med tidenes

høyeste omsetningsverdi for den norske flåten, så man kan trygt slå fast at man er inne i en historisk god konjunktur for fiskerinæringen. Oppgang i torskeprisen og økte torskelandinger fra den norske flåten bidro til den positive verdiutviklingen. Den gunstige valutasisuasjonen er en sterkt medvirkende årsak til de økte verdiene de siste årene.

Årsmøtet ber styret prioritere arbeidet med å videreutvikle Råfisklagets tjenester til beste for fiskeflåten og fiskerinæringen. Årsmøtet vil særlig legge vekt på følgende innsatsområder:

- Videreutvikling av Råfisklagets omsetnings- og oppgjørstjenester for å sikre effektive og tidsriktige tjenester som skal bidra til at mest mulig råstoffer er tilgjengelig i et velorganisert råvaremarked
- Videreføre arbeidet med bruken av dynamiske minstepriser
- Videreutvikle systemene for ressurs- og omsetningskontroll for å bidra til å sikre kontroll med ressursuttaket og mest mulig like konkurransevilkår for alle aktører på sjø og på land
- Aktivt bidra til å finne effektive løsninger for innveing, omsetning og kontroll i mottaket av rund torsk i dialog med myndighetene og næringsaktørene
- Sikre fortsatt høyt engasjement i Råfisklagets markedsarbeid gjennom bruk av egne midler og deltakelse i aktuelle prosjekter
- Styrke dialogen med den utenlandske fiskeflåten for å sikre fortsatt høyt nivå på landingene fra denne flåten
- Det ønskes økt innsats i markedsarbeidet for hval og de fiskeriene som sliter med alt for dårlige priser og stor omsetningssvikt. Dette arbeidet må skje i samarbeid med våre samarbeidspartnere.

Gjennomgang av erfaringene med kvalitetstilsynet – veien videre

Orientering ved: Avd. direktør Charles Ingebrigtsen.

Følgende ble enstemmig vedtatt:

Årsmøtet tar innledningen fra avd. direktør Charles Ingebrigtsen til orientering.

Norges Råfisklag er en sentral og viktig aktør i norsk fiskerinæring. Det er derfor viktig at Råfisklaget tar en rolle i arbeidet med styrking av kvaliteten på norsk fisk og fiskevarer. Tidligere årsmøtevedtak viser at Råfisklaget tar ansvar i arbeidet med forbedring av kvaliteten på landet og produsert norsk fisk.

Kvalitetstilsynet utført av Norges Råfisklag viser at det er rom for forbedring av kvaliteten av landet fisk i hvitfisknæringen. Det er viktig å sette dette på dagsordenen, både i båten og på kaia. Kvalitetstilsynet har sørget for oppmerksomhet rundt dette i næringa de fire siste sesongene, og vi mener at dette i seg selv vil gi holdningsendring over tid.

Årsmøtet mener at en formell involvering av fiskernes salgslag i et kvalitetstilsyn, gjennom Fiskesalgslagsloven, vil

ha en positiv effekt på kvaliteten til fisken som landes. Fiskeindustrien vil gjennom en slik ordning gradvis få tilgang til mer kvalitetsråstoff som stiller dem friere til å velge behandling, bearbeiding og produksjon til ulike anvendelser.

Vedtektsendringer §17, 4. ledd – lagsavgift

Innleder: Økonomidirektør Tommy Nygård.

§ 17, fjerde ledd ble etter debatt enstemmig vedtatt til å lyde (Endringer understreket):

Til dekning av foretakets utgifter, innkrever foretaket avgift etter fiskesalgslagslova § 9. Avgiften beregnes fra brutto salgsverdi med følgende satser for de villlevende marine ressurser som omfattes av foretakets omsetning, jfr. § 3 i Havressurslova:

- 0,90 % for ferske produkter.
- 0,69 % for ombordfryste produkter, sjøtilvirkede produkter, ombordfryste rå produkter for produksjon på land, fryste produkter pakket for konsum og halvfabrikata for videreforedling i land.
- 0,28 % for ombordtilvirket fryst fiskefilet og farse, ombordtilvirkede fryste produkter av småkval i forbrukerpakninger på inntil ½ kg og skalldyr i forbrukerpakninger på inntil 1 kg, renpillet muskel/rogn av bløtdyr, ombordpillede reker samt for ombordfryste seksjoner av snøkrabbe og kongekrabbe.

Vedtektsendringen skal gjelde med virkning fra 1. juli 2018.

Tabell 62: Totalomsetning Norges Råfisklags distrikt i kvantum rund vekt og verdi 2009–2018 (tonn og 1000 kr)

Varesort	2009		2010		2011		2012		2013	
	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr	Tonn	1000 kr
Torsk	273.390	3.016.393	313.957	2.991.596	362.410	3.875.680	377.983	3.844.539	482.149	3.875.277
Hyse	98.589	686.915	122.459	888.873	153.416	1.133.457	161.320	1.193.764	95.900	893.305
Sei	82.576	394.198	116.480	661.673	88.602	584.573	96.061	635.016	82.336	472.257
Lange	3.295	23.563	4.248	29.542	3.600	27.225	3.989	31.517	4.115	27.737
Brosme	3.995	23.135	4.816	30.662	4.295	28.459	5.275	34.747	3.830	22.612
Lyr	825	8.539	764	8.187	541	5.913	497	5.486	449	4.369
Kveite	1.291	41.838	1.571	50.170	1.596	53.954	1.812	62.211	1.667	58.430
Blåkveite	6.949	110.877	8.021	137.575	8.961	166.750	11.487	214.178	10.918	175.863
Flyndre	567	5.152	580	4.169	426	3.092	472	3.359	485	3.253
Skate	142	508	112	272	121	277	171	196	239	180
Flekksteinbit	2.849	20.336	2.658	19.346	3.998	34.780	3.669	31.678	5.366	39.964
Gråsteinbit	992	5.316	1.093	6.043	1.091	7.021	1.066	6.639	745	4.139
Blåsteinbit	1.748	3.105	1.516	2.965	1.208	4.027	2.181	5.159	3.357	8.550
Breiflabb	3.366	64.165	4.678	91.139	4.547	94.213	3.211	64.779	2.446	48.710
Uer	5.561	43.230	7.941	68.954	2.729	28.077	4.154	39.179	3.788	32.820
Snabeluer	1.965	5.552	1.128	6.997	3.601	31.776	1.015	6.230	1.271	6.930
Kvitlaks	10.030	35.248	10.259	28.997	10.115	37.521	10.713	33.917	10.773	33.746
Pigghå	219	1.270	170	1.134	77	506	93	561	62	339
Leppefisk	4	6.000	84	31.381	109	36.610	89	29.048	91	33.202
Rognkjeks	1	33	0,04	2	-	-	11	21	-	-
Diverse fisk	1.606	4.513	909	3.208	1.022	3.123	1.057	3.474	1.588	2.658
Fisk i alt	499.959	4.499.853	603.444	5.062.883	652.465	6.157.034	686.315	6.245.677	711.575	5.744.341
Restråstoff	11.301	88.718	15.565	93.919	16.644	89.182	16.990	82.980	19.029	86.870
Reker	23.707	337.358	20.553	316.547	24.884	442.170	18.500	355.871	11.898	267.745
Kongekrabbe	6.112	154.854	1.931	89.386	1.785	153.560	1.436	118.106	1.324	81.414
Snøkrabbe							2	2	174	2.354
Taskekrabbe	3.704	27.819	4.438	33.712	3.884	32.085	3.379	29.912	3.517	32.562
Kamskjell	748	15.795	748	15.813	739	15.489	676	14.471	678	14.162
Krill	56.985	18.030	115.257	36.693	79.157	25.735	105.397	33.510	123.805	44.159
Diverse skall- og bløtdyr	117	5.260	106	4.823	195	6.598	128	5.635	382	7.737
Småkval (vågekval)	474	15.312	531	17.051	549	17.562	523	17.803	737	24.720
Sel	-	-	-	-	-	-	88	1.012	271	3.062
Alger (tare)	-	-	2	10	79.288	14.725	74.690	13.997	93.303	18.743
Total omsetning		5.162.999		5.670.837		6.954.140		6.918.976		6.327.869
Inkludert i tallene over:										
Sjøtilvirket tørrfisk	2.350	20.693	3.205	29.661	1.465	18.986	1.244	15.495	1.222	11.132
Sjøtilvirket saltfisk	28	306	7	77	5	71	4	47	6	60

Tabell 63: Minstestpriser for utvalgte fiskearter sløyd uten hode 2009–2018 (kroner pr. kg)

Sortering	2009				2010				2011				2012				2013			
	Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår	Som.	Høst	Vint.	Vår	Som.	Høst
Torsk	over 6,0 kg (6,5 kg)*	22,50	20,75	18,00	17,00	16,25	17,00	17,00	17,50	18,50	18,50	18,50	17,25	17,25	17,25	16,50	13,25	13,25	13,25	13,50
	2,5-6,0 kg (-6,5 kg)*	19,00	17,25	15,25	14,50	13,25	14,25	14,25	14,50	15,50	15,50	15,50	14,50	14,50	14,50	13,50	10,50	10,50	10,50	10,75
	1,0-2,5 kg*	16,00	14,00	12,75	12,50	11,25	12,25	12,25	12,50	12,75	13,50	13,50	12,50	12,50	12,50	11,50	9,50	9,50	9,50	9,75
Hyse	over 8 hg (ikke snørefanget)	8,50	7,50	7,50	7,50	7,75	7,75	8,25	8,25	8,50	8,50	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25
Sei	over 2,3 kg*	7,00	7,00	7,00	7,00	7,50	8,50	8,50	9,00	9,50	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	9,25	8,50	8,50	8,50
	1,2-2,3 kg*	5,40	5,40	5,40	5,40	5,75	6,50	6,50	7,00	7,25	7,75	7,75	8,00	8,00	8,00	8,00	8,00	7,25	7,25	7,25
Brosme	over 2,0 kg	8,50	8,50	8,50	8,00	7,50	7,50	7,50	7,50	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25	8,25	8,00	8,00	8,00

* Med virkning fra 21. desember 2009 ble det gjort en endring av vektgrensen for stor torsk til 6,5 kg. Med virkning fra 19. september 2011 ble det gjort en justering til 6,0 kg. Dynamiske minstestpriser ble innført som en forsøksordning for torsk fra og med 3. oktober 2016. Tilsvarende ble innført for sei fra og med 30. januar 2017. Disse dynamiske minstestprisene blir kalkulert og fastsatt hver 14. dag. For å komme fram til sammenlignbare minstestpriser som kan sees opp mot minstestpriser tidligere år, er det gjort en gjennomsnittsberegning av de gjeldende dynamiske minstestprisene for torsk og sei avgrenset til månedene januar, april, juni og september. Det må tas hensyn til alle disse merknadene ved sammenligning av priser mellom ulike år.

Tabell 64: Totalomsetning 1940–2018 (Kvantum er oppgitt i sløyd/hodekappet vekt og i verditalle er pristilskudd som ble gitt før 1994 inkludert)

	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949
Kvantum tonn	208.141	203.368	181.752	144.451	149.952	111.861	226.004	303.505	248.103	237.769
Verdi 1000 kr	29.527	59.410	60.820	54.491	57.983	45.774	77.199	116.961	102.144	107.327
	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Kvantum tonn	261.045	297.534	301.299	279.541	247.434	286.916	346.492	278.645	318.946	341.413
Verdi 1000 kr	125.656	180.709	192.021	178.802	173.556	213.641	239.725	215.494	247.452	273.215
	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
Kvantum tonn	315.484	330.191	306.506	324.486	310.337	360.782	383.017	341.307	351.677	384.675
Verdi 1000 kr	267.257	297.981	275.018	295.158	290.757	391.963	426.017	387.485	408.878	419.671
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Kvantum tonn	406.245	412.057	425.131	387.232	371.311	336.073	383.579	410.303	378.704	377.650
Verdi 1000 kr	484.040	637.643	695.534	742.950	973.655	814.717	1.168.632	1.408.011	1.382.418	1.444.953
	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Kvantum tonn	348.926	391.888	403.551	373.718	378.615	348.597	315.285	344.107	318.025	279.965
Verdi 1000 kr	1.625.268	1.977.684	1.987.888	2.032.106	2.138.646	2.285.741	2.672.478	3.082.595	2.504.406	2.223.209
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Kvantum tonn	236.361	278.751	336.632	387.268	446.273	456.286	445.620	541.376	497.111	467.795
Verdi 1000 kr	2.366.686	3.082.242	3.421.003	3.445.158	4.081.976	4.594.394	4.193.683	4.850.308	6.065.452	6.559.644
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kvantum tonn	433.842	421.796	432.419	386.968	386.068	385.991	410.745	400.946	402.503	407.512
Verdi 1000 kr	6.208.220	6.279.506	5.791.724	4.352.234	4.851.396	5.167.364	5.871.815	6.586.280	6.158.480	5.162.999
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Kvantum tonn	486.616	603.667	625.456	662.524	719.556	719.968	774.810	760.217	790.410	
Verdi 1000 kr	5.670.837	6.954.140	6.918.976	6.327.869	7.923.880	9.731.541	11.538.159	11.392.057	12.747.962	

Representanter fra Norges Råfisklag i styrer, råd og utvalg med tilknytning til fiskerinæringa pr. 31.12.2018

Styret

Catch Certificate SA:

Svein Ove Haugland
Vara Trygve Myrvang

CRISP (SFI):

Johnny Caspersen

Fiskeribladet AS:

Alf-Erik Veipe

Fiskernes Hus AS:

Tommy Nygård, styreleder
Svein Ove Haugland
Paul O. Jensen
Brita Åsheim Rasmussen
Lena Pettersen, daglig leder
Vara: Johnny Caspersen

Kystens Hus AS:

Tommy Nygård, styreleder
Paul O. Jensen
Svein Ove Haugland
Brita Åsheim Rasmussen
Lena Pettersen, daglig leder
Vara: Johnny Caspersen

Marinvest AS:

Johnny Caspersen, styreleder
Charles A. Aas
Benedicte Nielsen
Liv Inger Abrahamsen, daglig leder

Stiftelsen Kystens Hus:

Alf-Erik Veipe, styreleder
Tommy Nygård
Trygve Myrvang

Stortorget 1 AS:

Trygve Myrvang, styreleder
Tommy Nygård

Støttefondene for mottaksstasjoner:

Finnmark: Hans Petter Rasmussen
Troms: Jimmy Tøllefsen
Nordland: Kjell Bjørnar Bakken
Trøndelag: Bjørn Morvik

Råd/utvalg

Arbeidsmiljøutvalget:

Tommy Nygård
Lena Pettersen
Tove Isaksen
Kjell-Arne Pedersen

Norges sjømatråd:

Medlemmer av markedsgrupper:
Konvensjonell: Benedicte Nielsen
Hvitfisk: Charles A. Aas
Reker og skalldyr: Tor-Edgar Ripman
Miljø: Tor-Edgar Ripman

Fiskernes Ulykkeskasse:

Egil Berge (samarbeidsutvalget)
Kjell Bjørnar Bakken (styret)
Vara Jan Erik Strøm

Norsk Villfisk:

Johnny Caspersen
Vara Kjell Bjørnar Bakken
Svein Ove Haugland
Vara Trygve Myrvang

Informasjonsutvalget for reker:

Svein Ove Haugland, leder
Jan Roger Lerbukt
1.vara Trygve Myrvang

Kontrollkomiteen for garantiordningen:

Tommy Nygård
Vara Liv Inger Abrahamsen

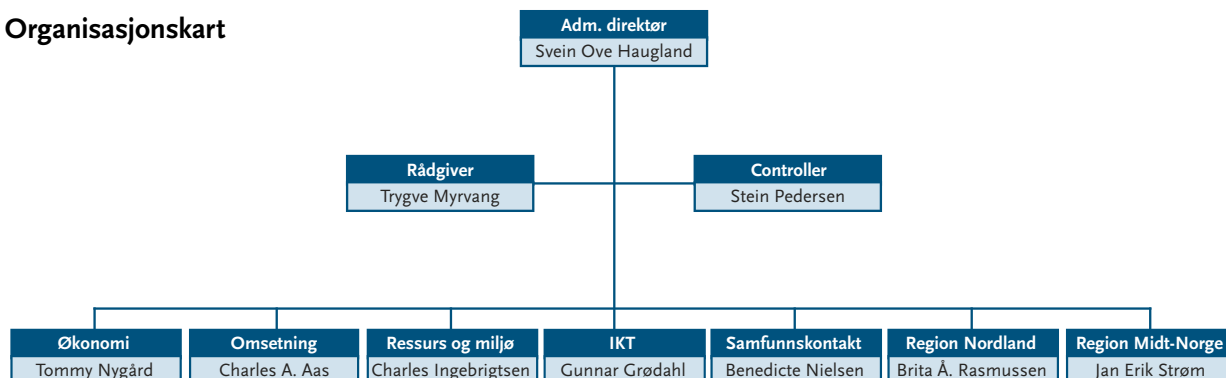
Merkevareforeningen Norsk Hval:

Brita Åsheim Rasmussen, styremedlem
Vara Sara Izquierdo

Samvirkesenteret:

Gerd I. Kristoffersen

Organisasjonskart

Norsk sjømatnæring er en av landets største eksportnæring. Næringa har en stolt historie og en fantastisk framtid. Norske fiskere og Norges Råfisklag er en viktig del av denne suksesshistorien.

I 2018 ble det i Norges Råfisklags område omsatt 1.162.000 tonn fangst (rund vekt) til en samlet verdi på 12,7 milliarder kroner.

Norges Råfisklag er et av seks fiskesalgslag som i medhold av fiskesalgslagsloven tar hånd om viktige nasjonale oppgaver og organiserer førstehåndsomsetning av villfanget fisk og annen sjømat i Norge. Fem av salgslagene, med Norges Råfisklag som det største, ivaretar omsetningen av torskefisk, skalldyr, bløtdyr og småkval.

Langs norskekysten fra grensen mot Russland i nordøst har salgslagene geografisk ansvar i følgende rekkefølge; Norges Råfisklag, SUROFI (Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag), Vest-Norges Fiskesalslag, Rogaland Fiskesalgslag og Skagerakfisk. Omsetningen av pelagiske fiskearter (sild, makrell, lodde mv.) er samlet under det landsdekkende Norges Sildesalgslag.

Norges Råfisklags område strekker seg fra og med Finnmark til og med Nordmøre. Salgslaget har hovedkontor i Tromsø og regionkontorer i Svolvær og Kristiansund.

Norges Råfisklag driver en velfungerende og moderne markedsplass for bærekraftig villfanget sjømat. Råfisklaget sørger for effektiv omsetning av fangstene og garanterer fiskerne oppgjør. Gjennom dokumentasjon og ressurskontroll sikres trygg mat og god forvaltning av havets ressurser.

Å sikre fiskerne og kystsamfunnene stabilitet, forutsigbarhet og trygghet er et samfunnsansvar Norges Råfisklag tar på alvor.

   @rafisklaget #sjømattilfolket

www.rafisklaget.no

**NORGES
RÅFISKLAG**

Postboks 6162, Langnes
9291 Tromsø
Telefon 77 66 01 00
firmapost@rafisklaget.no
Organisasjonsnummer 938 469 148